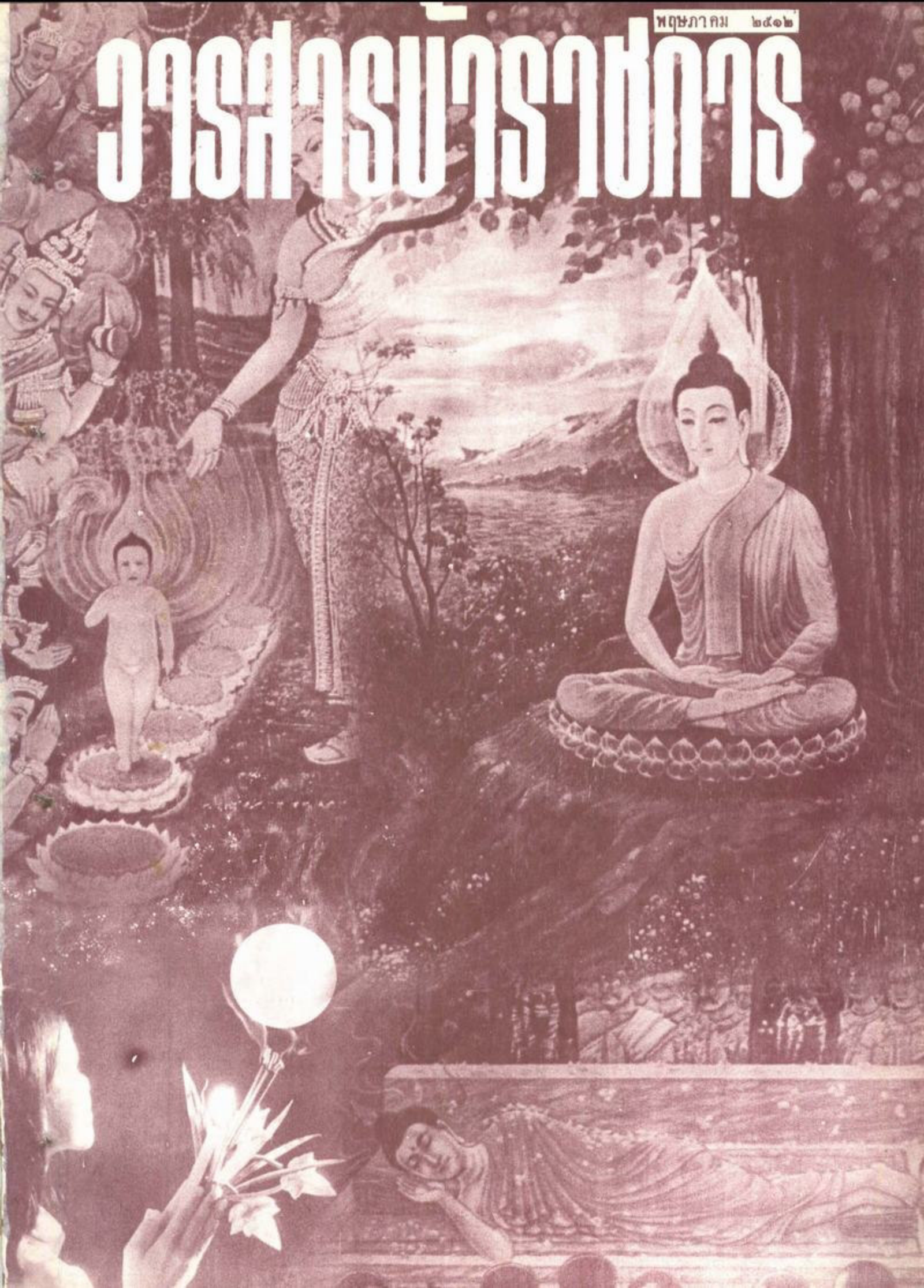
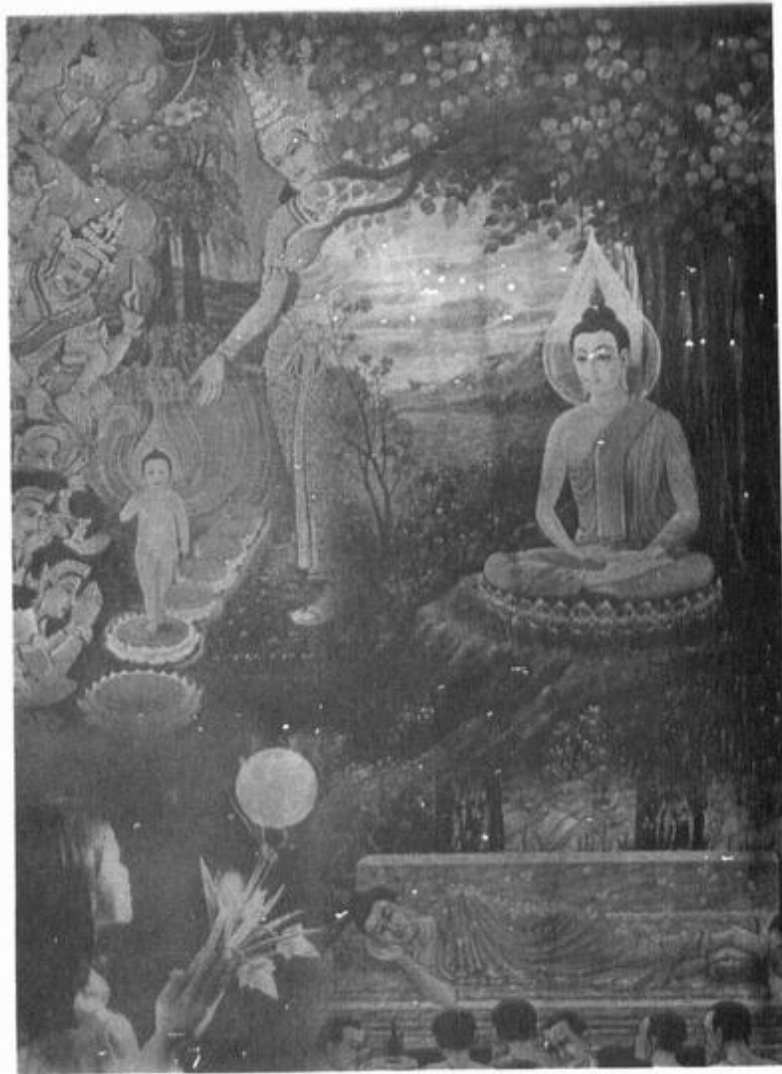

วารสารสารชาชการ

วันเพ็ญ แห่งวิสาขบูชา

วันที่มีความสำคัญยิ่งเหนือชีวิตจิตใจของชาวไทยทั้งชาติที่ถือถือพุทธศาสนาเป็นสรณะ เพราะเป็นวันที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ประสูติได้สิ้นร่างในสวนอุมพินี เมื่อเวลาผ่านไปแล้ว ๒๕ ปี พระองค์ก็ทรงตรัสรู้ด้วยวัย ๓๕ ปี ครั้นมาโพธิ์ ทรงเผยแผ่พุทธศาสนาเป็นเวลากว่า ๔๕ ปี พระองค์จึงเสด็จดับขันธปรินิพพาน ณ เมืองกุสินารา เมื่อพระชนมพรรษา ๘๐ ปี

วันวิสาขบูชา เป็นวันที่ชาวไทยพร้อมใจกันบวงสรวงถวายเป็นกุศลแด่พระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะวันเพ็ญ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ นี้ เป็นวันประสูติวันตรัสรู้ และวันเสด็จดับขันธปรินิพพานของพระองค์ ผู้ทรงวางשרรค์พุทธศาสนาให้ดำรงถึงพระปัจจุสมพุทธโอวาทว่า

" อปฺปมา เหนะ สัมปา เถละ "

" พวกท่านจงทำกิจทุกอย่างให้ลุล่วงไปด้วยความไม่ประมาท "

วารสารข้าราชการ

ปีที่ ๑๔

ฉบับที่ ๕

พฤษภาคม ๒๕๑๒

วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่วิทยาการด้านบริหารงานบุคคล และ แนวคิดในการปฏิบัติราชการ
เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างข้าราชการ เพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีสำหรับข้าราชการ

เจ้าของ

บริการสวัสดิการ ก.พ. สำนักงาน ก.พ.

ที่ปรึกษา

พันเอก จินดา ณ สงขลา	เลขาธิการ ก.พ.
นายประวิณ ณ นคร	รองเลขาธิการ ก.พ.
นายโสรัจ สุจริตกุล	รองเลขาธิการ ก.พ.

ผู้จัดการ

พันตรี อรรถ วิชัยกุล

ผู้ช่วยผู้จัดการ

นายสมพงษ์ ตริวัฒน์

บรรณาธิการ

นายสำราญ ถาวรายุส

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์

กองบรรณาธิการ

นายอระ แก้วไชโย	ดร. วิลาศ สิงหวิสัย
นายเชิร ธรรมาธิปดี	นายประเชิญ วาดกลิ่นหอม
นายอดุล บุญประกอบ	นายเสริมสุข โกวิทวานิช
นายชุมพล ศิลปอาชา	นายสุรศักดิ์พรรณ ดุลยจินดา

ระเบียบการบอกรับ

วารสารข้าราชการกำหนดออกเดือนละฉบับ ค่าบำรุงรวมค่าส่งปีละ ๓๕ บาท บอกรับพร้อมกับส่งเงิน
ล่วงหน้าไปยัง “ผู้จัดการวารสารข้าราชการ สำนักงาน ก.พ. ถนนพิษณุโลก ข้างทำเนียบรัฐบาล พระนคร” ส่งจ่าย
เงินที่ ป.ณ. หน้าพระลาน สำหรับในพระนครส่งทางโทรศัพท์ ๘๑๔๔๔๔ หรือ ๘๑๓๓๓๓ คือ ๓๔ ได้

พิมพ์ที่ ไทยพิมพ์ — โรงพิมพ์อักษรสารการพิมพ์ ๑๒ ถนนบำรุงเมือง ดอนวัดสระเกษ พระนคร โทร. ๘๑๒๓๒๐
นายสิทธิชัย ปริกัมสิต ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๑๒

สารบัญ

อะไรใหม่	หน้า
กฎหมายและระเบียบที่น่าสนใจ	7
ข่าวข้าราชการ	8
ข่าวการสอบ	11

วิชาการ

วิธีที่จะลดความตึงเครียดในการทำงาน

	โดย ประยูร พรหมพันธุ์	17
หลักการบริหารกับวรรณคดีไทย	โดย ชลอ วนะภูติ	39
เฉลยข้อสอบ	โดย ผู้สอบหมายเลขสิบสาม	71

กฎหมาย ระเบียบ	รวบรวม โดย สายบัว พุ่มแดง	(๑)
----------------	---------------------------	-----

ตอบปัญหา

ปัญหากฎหมาย ระเบียบ และวินัยข้าราชการพลเรือน

	ตอบโดย เจ้าหน้าที่สำนักงาน ก.พ.	27
ปัญหาคลัง	ตอบโดย เจ้าหน้าที่กรมบัญชีกลาง	32

ปกิณกะ

ถ้อยแถลง		3
ศาลาพักร้อน	โดย จัตวา จารึก	4
ผู้ถาม — คำถาม	โดย พลสิทธิ์ หนูชัช	14
นางสงกรานต์ปีนี้ขี้อ้าง	โดย เมืองพลอย	24
อนุทินข้าราชการ	โดย “บุญ อินทวิชา”	62
ประภวกลลอนแปก		70

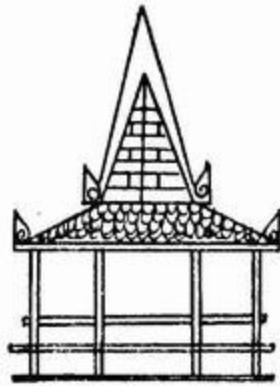
ถ้อยแถลง

ยามที่ชาติบ้านเมืองกำลังพัฒนาอยู่นี้ ชาติย่อมต้องการความร่วมมือร่วมใจกัน ประกอบการทำงานด้วยความสามัคคีกลมเกลียวกัน ทุกฝ่ายในอันที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทุกสิ่งทุกอย่างให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งหมายความว่า นอกจากการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ระบบอบ ระบบ หรือระเบียบวิธีการต่างๆ แล้ว ยังจะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปจนถึงนิสัยจิตใจของทุกคนให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้นทุกทางด้วย โดยเฉพาะนิสัยจิตใจของข้าราชการผู้รับผิดชอบในชีวิตความเป็นไปของชาติและประโยชน์สุขของประชาชน วารสารข้าราชการจึงใคร่เชิญชวนท่านข้าราชการให้ช่วยกันคิดหาวิธีที่จะทำอย่างไรจึงจะสร้างสรรค์ชาติบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้าไปสู่ความเป็นอารยประเทศ และให้เกิดความผาสุกแก่ประชาชนได้ โดยขอมอบเรื่อง “วิธีที่จะลดความตึงเครียดในการทำงาน” ให้เป็นแนวปฏิบัติในการทำงานด้วยความสุขสบาย และเรื่อง “หลักการบริหารกับวรรณคดีไทย” ให้เป็นแนวทางในการวางแผนงาน เพื่อกฤษฎาไปสู่ความสำเร็จในการสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนอันเป็นเป้าหมายในการปฏิบัติราชการ ต่อไป อนึ่ง ใคร่ขอเรียนให้มวลสมาชิกทราบทั่วกันว่า เราได้เปิดคอลัมน์ “ศาลาพักร้อน” ขึ้นมา เพื่อเป็นที่ระบายความในใจของท่านผู้อ่าน ฉะนั้นขอได้โปรดมีส่วนร่วมโดยส่งความในใจที่ไม่ต้องการเก็บไว้ไประบายในคอลัมน์นี้ โดยทั่วกัน

เนื่องในโอกาสวันวิสาขบูชาที่ ๓๐ พฤษภาคม ศกนี้ เราขอถือโอกาสก้านัลท่านผู้อ่านด้วยภาพพุทธประวัติบนแผ่นปกเพื่อโน้มน้ามน้อมใจให้ระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระบรมศาสดาผู้ทรงประสาทรธรรมคำจูนโลกให้คงสันติตลอดมาตราบเท่าทุกวันนี้ และเราขออนุโมทนาในส่วนกุศลที่ทุกท่านได้บำเพ็ญในวันวิสาขบูชาด้วย

ท้ายที่สุดนี้ เราวารสารข้าราชการใคร่กราบวิงวอนขออานภาพสังกตสัทททงหลายมีพระสรรัตนตรัยเป็นเบืองต้น ช่วยประทานบันดาลคลให้ความสุขความเจริญแก่ท่าน ให้ท่านมีกำลังกาย กำลังปัญญา ทำงานของท่านให้ก้าวหน้าตามอุดมคติแห่งการปฏิบัติราชการ สามารถดำเนินงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตโดยปราศจากอุปสรรค และขอให้ท่านได้รับความรัก ความเห็นใจไมตรีจิตจากประชาชนโดยทั่วกัน

บรรณาธิการ

ศาลา พักร้อน

คอลัมน์นี้เปิดโอกาสให้ท่านผู้อ่าน ส่งความคิดเห็นต่าง ๆ ที่
เป็นประโยชน์แก่ข้าราชการโดยส่วนรวมมาลงได้

“ศาลเจ้าไหนไม่เขียนก็ไม่มีเครื่องเซ่น”

สมัยนี้เป็นสมัยปรมาณู หรือเรียกกันว่ายุคจรวก ท่านทั้งหลายรวมทั้งข้าพเจ้าด้วย ก็ย่อมทราบดีว่า “นโยบายย่อมเหนือกฎหมาย” หรือ “นโยบายของข้าราชการท่านผู้ใหญ่ย่อมเหนือเหตุผลของข้าราชการชั้นผู้น้อย” ความจริงก็เป็นเช่นนั้น เพราะนโยบายของท่านผู้ใหญ่ทั้งหลายได้รวบรวมมาจัดตั้งเป็นนโยบายถือปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่หมู่คณะ ส่วนรวม และก็ส่วนตัว

ศาลเจ้าไหนไม่เขียนก็ไม่มีเครื่องเซ่น นี่ก็เป็นนโยบายอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นนโยบายของท่านผู้ใหญ่เหมือนกัน ในฐานะที่ผมเคยมีเจ้านายมากมายหลายท่าน โดยมากเจ้านายแต่ละท่านก็มีแต่เขียน ๆ กันทั้งนั้น

ศาลเจ้าไหนไม่เขียนก็ไม่มีเครื่องเซ่น เป็นนโยบายที่ท่านผู้ใหญ่บัญญัติถือเอาเป็นคติประจำชีวิตราชการ ในขณะที่ท่านเป็นเจ้า เป็นนายคน ผมเคยพบมามากต่อมากแล้ว ท่านเหล่านั้นท่านเขียนกันจริงกับผู้ใต้บังคับบัญชา ขอให้ไม่มีเครื่องเซ่นเถอะครับ รับรองว่าเมื่อไหร่เมื่อนั้นท่านเมตตา กรุณา ต่อเราดีเหลือเกิน หรือว่าเราไม่ต้องขอให้ท่านช่วยเหลืออะไรเราหรอก เพียงแต่เป็นการเซ่นท่าน เพื่อการประจักษ์ก็เพียงพอแล้ว อย่าไปหวังอะไรมาเลย แต่ก็มีเยอะแยะเครื่องเซ่นที่เป็นสินบน อยากให้ท่านช่วยเหลือก็ต้องเซ่นไหว้ โดยมากถ้าไม่เซ่นก็เห็นจะไม่ค่อยได้ผล ตรงกันข้ามนะครับ ผู้ใหญ่ขอให้ลูกน้องช่วยเหลือบ้าง ไม่ต้องเซ่น

หรืออีกอย่างหนึ่งก็คือ เราต้องช่วยกันด้วยความพอใจบ้าง ไม่พอใจบ้าง อย่างนี้เรียกว่าเข้าหลักที่ไม่ยุติธรรม

ท่านคงจะทราบดีละครับว่าศาลเจ้าโดยทั่วไป ถ้าศาลเจ้าไหนไม่เขียนไม่ศักดิ์สิทธิ์ รับรองว่าร้อยทั้งร้อยหน้าขึ้นกรงรังเต็มไปหมด ตัวเรือนตัวศาลเก่าแก่จะพังแหล่มีพังแหล่ แท้ตรงกันข้าม ถ้าศาลไหนเขียน ๆ ละก็อย่าบอกใครเลย มีชาวบ้านเคารพสักการะ มีแต่เครื่อง เช่นเครื่องไหว้มากมาย

อย่างว่านั่นแหละ ถ้าเราจะรับราชการด้วยความเจริญก้าวหน้า ต้องหาเครื่องเช่น กันหน่อย ไม่มีมนุษย์หน้าไหนไม่ต้องการประจบ แต่เจ้านายบางองค์ท่านก็ทำให้ประจบได้ แต่ห้ามสอพลออย่างเด็ดขาด นี่ก็เป็นความดีของท่าน ลองเจ้านายแบบหน้าเคารพนับถือ การประจบเป็นของดีแน่ ๆ แต่เราอย่าสอพลอก็แล้วกัน ผมคิดว่านโยบายอย่างนี้ก็ดี ทำให้เราท่าน ต้องเคารพและอ่อนน้อมต่อความเขียนของท่าน

ประจบเข้าไปเถอะ โปรดอย่าสอพลอทำให้ผู้อื่นเขาเดือดร้อนก็แล้วกัน เจ้านาย ท่านต้องการอะไรจงหามาให้ท่านเถิด แม้ว่าจะไม่มีกินก็ตามเพื่อความดีของเรา ถ้าไม่อย่างนี้ ก็รู้สึกเสียไม่ได้แน่ เพราะผู้น้อยก็ต้องอยู่ใต้อำนาจของผู้ใหญ่ เจ้านายท่านจะเอาผิดกับเรา ได้ตลอดเวลา อะไร ๆ ก็ผิดวินัยกันไปหมด เพียงแต่แค่มาสายถ้าท่านจะเล่นงานเราก็อมแล้ว ลองตัวท่านบ้างซิ กว่าจะได้ถึงที่ทำงานก็เกือบเที่ยงเข้าไปแล้ว เลิกก็ตั้งแต่มืดยังไม่บ่ายสองโมงก็มี ลูกน้องจะเล่นงานทางวินัยได้ บ่ได้แน่ ๆ เลย อย่างดีถ้าไม่พอใจก็แค่บ่นสนทนเท่าที่ อันเป็น กรรมวิธีแบบสุนัขลอบกัดเท่านั้น ถ้าท่านไม่วิเศษจริง ๆ เขาก็คงไม่ส่งให้ท่านมาเป็นเจ้านาย ของเรา จงคิดอยู่เสมอเถิดครับว่า ถ้าท่านเขียนกันขึ้นมามาก ๆ เราต้องรู้โดยปริยายว่า ท่านต้องการเครื่องเช่น ประจบได้ยิ่งงิประจบเข้าไป ทำให้เจ้านายท่านรักไว้ดีกว่า จะปลอดภัย ความเจริญ ลาภยศของเราก็จะตามมา ถึงแม้ว่าเพื่อนร่วมงานจะเกลียดชังหน้าก็ตามที่เถอะ

ในโลกแห่งความเป็นจริงในระบบราชการเมืองไทย การบริหารราชการ เพื่อให้เกิด ประโยชน์ต่อปวงชนชาวไทย สมัยไหนก็สมัยนั้น ยิ่งสมัยนี้แหละครับสินบนเครื่องเช่นเพื่อ ขอความดีถือกันเป็นประเพณีทุกยุคทุกสมัยทีเดียว

ความเห็นของผมนี้เป็นความเห็นส่วนตัว ผมเขียนมาอย่างนี้บางท่านก็อาจจะไม่ พอใจ บางท่านก็อาจจะพอใจ เพราะต่างคนต่างจิตต่างใจกัน ขอให้ท่านฟังความคิดเห็นของ

ผมคุบ้างเดี๋ยวกครับ อย่าเพิ่งโกรธ อย่าเพิ่งตำ เพราะผมเลื่อมใสนโยบายอันนี้อย่างมาก ใครจะเห็นด้วยหรือไม่ ก็ตามใจเดี๋ยวกครับ ในเมื่อข้าราชการไม่มีสภากะโหวตเสียงเรียกร้องสิทธิ์ หรือว่ามี ถ้าไม่พูดก็ไม่ได้ยิน เข้าทำนองนี้แหละ ที่จริงคนอย่างผมก็ตีแต่พูดๆนี้แหละ การที่จะประจบคนนั้นทำกับเขาไม่เป็นหรอก ได้แต่คิดและก็นับสนุนเท่านั้น เมื่อมานอนเอาหัวสมองตรองดูแล้วก็รู้สึกว้าเหว่ๆ คือว่าเจ้านายท่านต้องการให้ประจบแต่อย่าสอพลอ ทำสิ่งแต่ท่านว่าเห็นดี มีเครื่องเช่นสักการะนี้แหละพิเศษไปเลย ผมสาบานให้ก็ได้ว่าเจ้านายทุกคนไม่มีใครหรอกไม่ต้องการให้ลูกน้องกอดแข้งกอดขาประจบประแจง

ที่ผมเขียนมานี้ ถ้าไม่สบอารมณ์ของท่านใด ผมก็ขออภัย เพราะผมไม่มีเจตนาจะมาเหยียบย่ำว่ากล่าวให้ท่านไม่พอใจ เพียงแต่แสดงความคิดเห็นกันมาตามแบบประชาธิปไตยที่เฉยๆ เรื่อยๆ เท่านั้นเองแหละครับ

.....จัตวา จารึก

นักพรตกำหนดด้วย
สกุณสง่าเหตุพาที
อันชายซึ่งว่าดี
ส่วนสตรีดีต้อง

ขันตี ธรรมนอ
เพราะพร้อง
โดยพิท ยาพ่อ
สัตย์น้อมถนอมองค์ฯ

— นิติโคลงของสินธุ

อะไรใหม่

กฎหมายและระเบียบที่น่าสนใจ

มีกฎหมายและระเบียบที่น่าสนใจประกาศใช้ดังนี้:-

๑. พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ และกำหนดหน้าที่ ของส่วนราชการกองทัพบก กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๒ ซึ่งจัดตั้งสถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูงขึ้น โดยให้วิทยาลัยการทัพบกและโรงเรียนเสนาธิการทหารบกซึ่งเป็นหน่วยขึ้นตรงต่อกองทัพบกมาขึ้นอยู่กับสถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูงที่จัดตั้งขึ้นใหม่

๒. กฎ ก.จ. ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๑๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๑๘ ว่าด้วยการเลื่อนอันดับเงินเดือนและการเลื่อนขั้นเงินเดือน ซึ่งยกเลิกกฎ ก.จ. ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๐)

๓. กฎ ก.จ. ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๑๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๑๘ ว่าด้วยการบรรจุผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ จากสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพอื่นซึ่งกระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่า

๔. กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๑๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๕๑๑ ว่าด้วยการเทียบตำแหน่งข้าราชการตุลาการสามัญที่เรียกชื่ออย่างอื่นในกระทรวงยุติธรรม

๕. คณะรัฐมนตรีมีมติให้กระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ถือปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๑) ขอให้แจ้งผลงาน ผลการประชุม หรือเรื่องอันใดที่พอจะเป็นประโยชน์ในการโฆษณาแสดงผลงานของรัฐบาล ไปยังโฆษกประจำสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี เพื่อรวบรวมและดำเนินการต่อไปโดยด่วน

๒) ให้เบิกเงินเบี้ยกักตุนในท้องที่อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ และอำเภอบ้านด่าน จังหวัดอุบลราชธานี ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๑๐ เต็มทั้งเดือนเป็นต้นไป ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ

(รายละเอียดอยู่บนหน้าพิเศษกลางเล่ม)

ข่าวข้าราชการ

กรมวิชาการ

โดยคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการ นายสิงห์โต ปุกหุด ได้รับการบรรจุกลับเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นเอก รักษาการในตำแหน่งวิทยาการพิเศษ สำนักงานเลขาธิการกรม ตั้งแต่วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๑๒

กรมอาชีวศึกษา

ยินยอมให้ นายวรรณะ มณี อาจารย์เอกวิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดนครราชสีมา กองวิทยาลัยเทคนิค โอนไปรับราชการที่มหาวิทยาลัยศิลปากร ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๑๒ และให้นายสมศักดิ์ เหมะประกุล ครูโทโรงเรียนช่างทอผ้าโพธาราม ราชบุรี โอนไปรับราชการที่มหาวิทยาลัยศิลปากร ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๑๒ นายวุฒิ พันธุมนาวัน ครูโทวิทยาลัยเทคนิคธนบุรี โอนไปรับราชการที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตั้งแต่วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒ เนื่องจาก นายกุล มฤคทัต ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคภาคใต้ลาออกจากราชการ จึงแต่งตั้งให้ นายพิเชษฐ คงทน อาจารย์เอกวิทยาลัยเทคนิคภาคใต้ จังหวัดสงขลา รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคภาคใต้เป็นการชั่วคราว ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๑๒ รับโอนนางสุนต์ เทียวประดิษฐ์ สหกรณ์อำเภอโท อำเภอบางแพ ราชบุรี และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครูโทวิทยาลัยเกษตรกรรมบางพระ ชลบุรี ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๑๒ รับโอน นางปราณี ศิริวัฒน์ จากแผนกสารบรรณ สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครูตรีวิทยาลัยเทคนิคภาคใต้ สงขลา ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๑๒ นายอานงค์ พุ่มคำ และ นายอำนาจ สุริยาศสิน เลื่อนขึ้นเป็นชั้นโท และดำรงตำแหน่งครูโทวิทยาลัยเทคนิคพระนครเหนือ นายวิเชียร สาริमान เลื่อนขึ้นเป็นชั้นโท และดำรงตำแหน่งครูโทโรงเรียนวัดพระเชตุพนตั้งตรงจิตรวิทยาลัย ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๑๒ อนุญาตให้ นายมังกร อัมรรักษ์ ครูโทวิทยาลัยเทคนิคภาคใต้ สงขลา ลาออกจากราชการตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๑๒ แต่งตั้งให้ นายสันติ พัสตร ครูโทวิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพฯ ดำรงตำแหน่งครูโทวิทยาลัยเทคนิคธนบุรี ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๑๒ แต่งตั้งให้นายเอกรินทร์ สุนทรพงศ์ ดำรงตำแหน่งครูตรี โรงเรียนช่างอุตสาหกรรม หลังจากทดสอบปฏิบัติราชการมาครบหกเดือนแล้ว ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๑๒

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

นายเสน่ห์ สารชนะ และ นายวิศิษฐ์ นันทียกุล พนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ตรี เลื่อนขึ้นเป็นชั้นโท และดำรงตำแหน่งพนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์โท กองตรวจบัญชีสหกรณ์ธนกิจ ตั้งแต่วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๑๒

กรมสหกรณ์ที่ดิน

แต่งตั้งให้ นายวิเชียร บุญชู พนักงานสหกรณ์ตรี ประจำทำการสหกรณ์อำเภอสมเด็จ วิชาการ ในตำแหน่งสหกรณ์อำเภอตรี อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี อีกตำแหน่ง ตั้งแต่ ๑๕ เมษายน ๒๕๑๒ เลื่อน นายไมตรี ญาณอุบล ขึ้นเป็นชั้นโท และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสหกรณ์อำเภอโท อำเภอบางแพะ ราชบุรี ตั้งแต่ ๑ เมษายน ๒๕๑๒ แต่งตั้งให้ นายฉนวน จันทรพิทักษ์ ประจำสำนักงานปลัดกระทรวง ไปดำรงตำแหน่ง พนักงานสหกรณ์ตรี แผนกอบรม กองวิชาการและส่งเสริมการสหกรณ์ ตั้งแต่ ๑ เมษายน ๒๕๑๒ แต่งตั้งให้ นางสาวสุรางค์ศรี แจ่มสูงเนิน ซึ่ง ทดลอง ปฏิบัติราชการ ครบหกเดือนแล้วให้ ดำรง ตำแหน่งเสมียนพนักงาน ประจำทำการสหกรณ์อำเภอลำปลายมาศ บุรีรัมย์ ตั้งแต่ ๑๕ เมษายน ๒๕๑๒ แต่งตั้งให้ นายเฉลียว บัวเทศ ดำรงตำแหน่งเสมียนพนักงาน ประจำทำการสหกรณ์จังหวัดเพชรบูรณ์ และ นายบุญรอด ยอดเปลี่ยน ดำรงตำแหน่งเสมียนพนักงาน ประจำทำการสหกรณ์อำเภอเมือง เพชรบูรณ์ ตั้งแต่ ๑ เมษายน ๒๕๑๒ แต่งตั้งให้ นางสาวอนุกุล มีพยุ่ง เสมียนพนักงาน ประจำทำการสหกรณ์อำเภอบางกระทุ่ม พิษณุโลก ไปดำรงตำแหน่ง เสมียนพนักงาน ประจำทำการสหกรณ์อำเภอพรหมพิราม พิษณุโลก และให้ นายมนัส เสือเพ็ง เสมียน พนักงานประจำทำการสหกรณ์อำเภอพรหมพิราม พิษณุโลก ไปดำรงตำแหน่งเสมียนพนักงาน ประจำทำการสหกรณ์ อำเภอบางกระทุ่ม พิษณุโลก ตั้งแต่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๑๒ อนุญาตให้ นายประเทือง ขันทอง ลาออกจาก ราชการเพื่อไปรับการบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวา ที่กรมสหกรณ์พาณิชย์และธนกิจ ตั้งแต่ ๑ เมษายน ๒๕๑๒

กรมทางหลวง

นายสุพล เทวผลิน เลื่อนขึ้นเป็นชั้นเอก ดำรงตำแหน่งนายช่างเอก แขวงทางหลวงห้วยหิน เขตการ ทางประจวบคีรีขันธ์ กองบำรุง ตั้งแต่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒ นายจ้านง ตรีณฟอง, นายนิพนธ์ เมธเศรษฐ, นายศิริ รามัญ, นายสมุทร จิตต์สันติสุข, นายสุรศักดิ์ ชัยนิลพันธ์, นายอนันต์ ศิริมานะกุล, นายประศาสน์ จันทรเครือ, นายธเนศ อัมเอบสิน, นายอนันต์ วงศ์พานิช, นายวัฒนา วัฒนสิทธิสิน, นายอรุณ ไมตรี, นายสุนทร มนูญผล, นายประทีป เหลืองสกุล, นายนิทัศน์ ประวีณวงศ์วุฒิ, นายมนัส สารทอง และ นายปิ่น สุริยะคำวงศ์ เลื่อนขึ้นเป็นชั้นโท และดำรงตำแหน่งนายช่างโท กองก่อสร้าง ตั้งแต่ ๑๑ เมษายน ๒๕๑๒ นายวิชัย ศิริธร, นายเสนาะ สุขสมสถาน, นายสุวรรณ กาญจนวิทย์ และ นายเสน่ห์ ขอบสะอาด เลื่อนขึ้น

เป็นชั้นโทและดำรงตำแหน่งนายช่างโท กองช่างกล ตั้งแต่ ๑๑ เมษายน ๒๕๑๒ แต่งตั้งให้ นายชนิษฐ์ สารมาศ, นายสุนทร กังวานพาณิชย์ และ นายสุนทร อริชชาติ ดำรงตำแหน่งนายช่างตรี กองวิศวกรรมและวิจัย ตั้งแต่ ๔ มีนาคม ๒๕๑๒ แต่งตั้งให้ นายช่างเอก เขตการทางพิษณุโลก เป็นผู้จัดการโครงการ (Project Manager) โครงการก่อสร้างทางสาย กำแพงเพชร—สุโขทัย และให้ นายครรชิต ทองมาก นายช่างโท กองก่อสร้าง เป็นนายช่างโครงการ (Project Engineer) โครงการก่อสร้างทางสาย กำแพงเพชร—สุโขทัย นายชูศิลป์ พันธุเสวี นายช่างโท กองก่อสร้าง เป็นนายช่างโครงการ (Project Engineer) โครงการบูรณะลาดยางสายไชยบาดาล—หนองบัวโคก—นครราชสีมา ตอนที่ ๑ ให้ นายประพล สมุทรประภูติ นายช่างโท กองก่อสร้าง เป็นนายช่างโครงการ (Project Engineer) โครงการก่อสร้างทางสายร้อยเอ็ด—ยะโฮร—อุบลฯ ตอนลำเชียงแหว—อุบล ให้ นายประสาธ จันทรเครือ นายช่างตรี โครงการบูรณะลาดยางสายไชยบาดาล—หนองบัวโคก—นครราชสีมา ตอนที่ ๑ มาประจำกองก่อสร้าง ให้ นายช่างเอก เขตการทางประจวบคีรีขันธ์ เป็นผู้จัดโครงการ (Project Manager) โครงการก่อสร้างทางสายระนอง—กะเปอร์ ตอนที่ ๒ และให้ นายสุรศักดิ์ ชัยนิลพันธ์ นายช่างตรี กองก่อสร้าง เป็นนายช่างโครงการ (Project Engineer) โครงการก่อสร้างทางสายระนอง—กะเปอร์ ตอนที่ ๒ ตั้งแต่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๑๒

กรมศุลกากร

นายแสวง บุญชน เลื่อนขึ้นเป็นชั้นโท และดำรงตำแหน่งสารวัตรศุลกากรโท กองสารวัตร ตั้งแต่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๑๒ นายประชุม คงเป็นสุข เลื่อนขึ้นเป็นชั้นโท และดำรงตำแหน่งนิติกรโท กองนิติการ ตั้งแต่ ๒๕ เมษายน ๒๕๑๒

กรมสรรพากร

นายไพบูลย์ ลาภพระ ผู้ช่วยสรรพากรจังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ เลื่อนขึ้นเป็นชั้นโท และดำรงตำแหน่งผู้ช่วยสรรพากรจังหวัดโท จังหวัดศรีสะเกษ ตั้งแต่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๑๒ อนุญาตให้ นายสุดใจ สุวรรณ ผู้ช่วยสมุห์บัญชีอำเภอตรี อำเภอพญาไท พระนคร ลาออกจากราชการไปประกอบอาชีพอื่น ตั้งแต่ ๑ เมษายน ๒๕๑๒ ยินยอมให้ นายปรีชา ชำนาญพุด เสมียนพนักงาน แผนกสรรพากร อำเภอบ้านมิ่ง จังหวัดชลบุรี โอนไปรับราชการที่กรมสรรพสามิต ในตำแหน่งนายตรวจสรรพสามิตจัตวาอำเภอเมือง ราชบุรี ตั้งแต่ ๑ เมษายน ๒๕๑๒

ข่าวเกี่ยวกับข้าราชการเดินทางไปและกลับจากต่างประเทศ

กรมวิชาการ

นายประโมทย์ ไชยกิจ หัวหน้ากองอุปกรณ์การศึกษา ซึ่งได้รับทุน AID ไปศึกษาต่อ ณ สหรัฐอเมริกา ได้สำเร็จปริญญาโท Master of Arts ทาง Secondary Curriculum and Instruction จาก Colorado State College, U.S.A. และกลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งหัวหน้ากองอุปกรณ์การศึกษาดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๑๒

กรมอาชีวศึกษา

อนุญาตให้ นายโสภณ แสงไพโรจน์ ครูโทวิทยาลัยเทคนิค กรุงเทพฯ ๑ ลาไปศึกษาวิชา Construction Technology และ Industrial Education ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา ด้วยทุนรัฐบาลตามความต้องการของกระทรวงศึกษาธิการ มีกำหนด ๔ ปี ตั้งแต่วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๑๑ ถึง ๑๕ มิถุนายน ๒๕๑๕

อนุญาตให้ นางศรีสมร คงพันธ์ ครูโทวิทยาลัยเทคนิค กรุงเทพฯ ๑ ไปฝึกอบรมวิชา Hotel & Restaurant Food Service ณ สหรัฐอเมริกา ด้วยทุน East West Center มีกำหนด ๔ เดือน ๕ วัน ตั้งแต่วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๑๒ ถึง ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๑๒

อนุญาตให้ นางสาวสุภัทร สักกะพันธ์ ประจำแผนก กองวิทยาลัยเทคนิค ลาไปศึกษาต่อ ณ สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ มีกำหนด ๒ ปี ด้วยทุนส่วนตัว ตั้งแต่วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๑๐ ถึง ๑๕ มิถุนายน ๒๕๑๒ และ ก.พ. ได้อนุมัติให้ลาต่ออีก ๑ ปี ๖ เดือน ตั้งแต่วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๑๒ ถึง ๑๕ ธันวาคม ๒๕๑๓

ข่าวการสอบ

๑. กรมการค้าต่างประเทศ รับสมัครสอบคัดเลือกผู้ได้รับประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกพาณิชย์การ หรือแผนกเลขานุการ หรือแผนกภาษาต่างประเทศ เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวา จำนวน ๒๐ ตำแหน่ง หมดกำหนดรับสมัครสอบในวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๑๒ ติดต่อสมัครสอบได้ที่สำนักงานเลขาธิการกรม กรมการค้าต่างประเทศ

๒. สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตร รับสมัครสอบคัดเลือกผู้ได้รับประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ แผนกพาณิชยการ หรือแผนกเลขานุการ หรือภาษาต่างประเทศ หรือแผนกเกษตรกรรม เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวา ตำแหน่งเสมียนพนักงาน จำนวน ๑๓ ตำแหน่ง หกตำแหน่งได้รับสมัครสอบในวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๑๒ ติดต่อสมัครสอบได้ที่สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตร

๓. สำนักงานนายกรัฐมนตรี รับสมัคร สอบคัดเลือก เพื่อบรรจุผู้สอบได้เข้ารับราชการ เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวา ตำแหน่งพนักงานพิมพ์ดีดจัตวา ชั้น ๖๖๐ บาท หกตำแหน่งได้รับสมัครสอบในวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๑๒ ติดต่อสมัครสอบได้ที่กองกลาง สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

๔. กรมตำรวจ รับสมัครสอบคัดเลือกผู้ได้รับอนุปริญญาดุษฎีบัณฑิตและอนามัย หรืออนุปริญญาดุษฎีบัณฑิต เพื่อบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการตำรวจที่ไม่มียศ ตำแหน่งทันตอนามัยตรี โรงพยาบาลตำรวจ หกตำแหน่งได้รับสมัครสอบในวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๑๒ ติดต่อสมัครสอบได้ที่กองแพทย์ กรมตำรวจ

๕. กรมประชาสัมพันธ์ รับสมัครสอบคัดเลือกผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แผนกวิชาบัญชี เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรี ตำแหน่งพนักงานบัญชีตรี หกตำแหน่งได้รับสมัครสอบในวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๑๒ ติดต่อสมัครสอบได้ที่แผนกสารบรรณ กรมประชาสัมพันธ์

๖. สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตร รับสมัครสอบคัดเลือกผู้ได้รับประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกพาณิชยการ เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวา ตำแหน่งเสมียนพนักงาน ๑ ตำแหน่ง (โครงการไธนาสาธิตห้วยสีทัน) หกตำแหน่งได้รับสมัครสอบในวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๑๒ ติดต่อสมัครสอบได้ที่สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตร หรือที่ทำการโครงการไธนาสาธิตห้วยสีทัน จังหวัดกาฬสินธุ์

๗. กรมทะเบียนการค้า รับสมัครสอบคัดเลือกผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ดังนี้

๗.๑ ผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรประโยควิชาชีพชั้นสูง แผนกวิชาบัญชี เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรี ตำแหน่งผู้สอบมาตรฐานชั่งตวงวัดตรี จำนวน ๕ อัตรา

๗.๒ ผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษา แผนกวิชาช่างยนต์ หรือช่างเครื่องยนต์ หรือแผนกวิชาช่างกลโรงงาน หรือช่างโลหะ หรือแผนกวิชาช่างกลหนัก เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นตรี ตำแหน่งนายตรวจมาตรฐานชั่งตวงวัดตรี จำนวน ๒ อัตรา หกตำแหน่งได้รับสมัครสอบในวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๑๒ ติดต่อสมัครสอบได้ที่สำนักงานเลขานุการกรม กรมทะเบียนการค้า

๘. สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตร รับสมัครสอบคัดเลือกผู้ได้รับปริญญาตรีทางเศรษฐศาสตร์ หรือพาณิชยศาสตร์ (สถิติ) หรือวิทยาศาสตร์ (คณิตศาสตร์) หรือศิลปศาสตร์ (คณิตศาสตร์และสถิติ) เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรี ตำแหน่งนักสถิติตรี จำนวน ๕ อัตรา หกตำแหน่งได้รับสมัครสอบในวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๑๒ ติดต่อสมัครสอบได้ที่สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตร

๘. กรมบัญชีกลาง รับสมัครสอบคัดเลือกผู้ได้รับปริญญาตรีทางการบัญชี เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรี ตำแหน่งนักบัญชีตรี หมดกำหนดรับสมัครสอบในวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๑๒ ติดต่อสมัครสอบได้ที่กองบำเหน็จบำนาญ กรมบัญชีกลาง

๑๐. สำนักงานปลัดกระทรวงการต่างประเทศ รับสมัครสอบแข่งขันวิชาข้าราชการพลเรือนชั้นจัตวา ตำแหน่งเสมียนพนักงาน หมดกำหนดรับสมัครสอบในวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๑๒ ติดต่อสมัครสอบได้ที่สำนักงานปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ผู้มีสิทธิสอบแข่งขัน ๗ ชั้นจัตวาคือผู้ที่สำเร็จ ม. ๖. หรือ ม.ศ. ๓ หรือเปรียญธรรมตั้งแต่ประโยค ๕ ขึ้นไป

๑๑. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม รับสมัครสอบคัดเลือกผู้ได้รับประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ แผนกเลขานุการ หรือแผนกพาณิชยการหรือแผนกภาษาต่างประเทศ เพื่อเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวา ตำแหน่งเสมียนพนักงาน หมดกำหนดรับสมัครสอบภายในวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๑๒ ติดต่อสมัครสอบได้ที่แผนกสารบรรณ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม อาคาร ๒ ถนนราชดำเนิน พระนคร

๑๒. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ รับสมัครสอบคัดเลือกผู้ได้รับประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูงหรือประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ แผนกพาณิชยการ หรือแผนกเลขานุการ หรือแผนกภาษาต่างประเทศ เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวา ตำแหน่งเสมียนพนักงาน ๑๐ อัตรา หมดกำหนดรับสมัครสอบในวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๑๒ ติดต่อสมัครสอบได้ที่ สำนักงานเลขานุการกรม กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

๑๓. สำนักงาน ก.พ. จะจัดสอบแข่งขันเพื่อรับทุนเล่าเรียนหลวง ประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๒ จำนวน ๘ ทุน และทุนรัฐบาล (เฉพาะหน่วยสอบระดับปริญญาตรี) ประจำปี ๒๕๑๓ จำนวน ๒๓ ทุน ไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศในสาขาวิชาต่างๆ เช่น วิทยาศาสตร์ เคมี อุตุนิยมวิทยา วิศวกรรมศาสตร์ วิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรมเครื่องกล วิศวกรรมโยธา กฎหมาย จิตวิทยา สถาบันดุษฎีบัณฑิต เป็นต้น

ผู้สนใจจะติดต่อสอบถามรายละเอียดได้ที่สำนักงาน ก.พ. และดูประกาศ หลักสูตร และวิธี การสอบได้ที่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ศาลากลางจังหวัดทุกจังหวัด และในกระทรวงทบวงกรมฝ่ายพลเรือนทุกแห่ง และจะขอรับใบสมัครได้ที่สำนักงาน ก.พ. ถนนพิษณุโลก ข้างทำเนียบรัฐบาล ตั้งแต่วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ถึงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๑๒ ในเวลาราชการ

การตั้งคำถามควรมีศิลปทั้งการเลือกคำ (Wording) การเรียงคำเป็นประโยค (Structuring) ให้มีความสมบูรณ์มีปรัชญา (Philosophy) ที่ก่อให้เกิดความงอกงามและความก้าวหน้า มีความฉลาด (Intelligence) ของผู้ถาม ยังเป็นการถามเพื่อชัก คือถามล้อมกรอบ (ถ้าชีพผู้ใช้กฎหมาย เช่นทนาย สรรวัตรตำรวจ) พยายามบีบคั้นและจำกัดวงกว้างให้แคบ และแคบจนมีทางออกประตูเดียวคือต้องพูดความจริงออกมา หรือให้มีร่องรอยไปสู่การตั้งคำถามหรือข้อสงสัยแง่อื่น ที่จะประมวลกันเข้าเป็นสาระตรงกับที่ผู้ถามต้องการ การถามบางครั้งผู้ถามต้องการจะให้ผู้ตอบหมดโอกาสจะย้อนถามอีก คือปิดประตูเสียเปรียบ ผู้ถามต้องใช้ศิลปการเตรียมการ และอาศัยประสบการณ์ที่มีมาดีพอสมควร ศาสตราจารย์ของผู้เขียนท่านหนึ่งยังให้เห็นความสำคัญของการถามว่า ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการประชุม (Conference) ไม่ว่าระดับกลุ่มเล็กจนถึงระดับชาติ และระดับโลก การสร้างคำถามนั้นถือเป็นกุญแจดอกสำคัญที่สุด การประชุมนั้นคือการนำบุคคลที่มีข้อสงสัย (ผู้มีคำถามติดหัวไปร่วมประชุมผู้ร่วมประชุมที่มีค่าน้อยต่อการประชุมและต่อเจ้าสังกัดคือผู้ที่ลืมพกเอาคำถามติดหัวไป) เข้านั่งร่วม (วง,โต๊ะ) ช่วยกันเปิด Switch ไฟให้แสงสว่างไปทั่วทุกตารางของหน่วยวัดที่เล็กที่สุดของปริมาตรของห้อง ช่วยทำให้ความเข้าใจ (Comprehension) และความแจ่มชัด (Clarity) ของทุกคนบังเกิดขึ้น การสรุปผลจึงรู้แน่ชัดว่าได้ผลอะไรบ้าง แต่ว่าถ้ามีผู้เข้าร่วมประชุมท่านใดไม่ยอมเปิด Switch ด้วยตนเอง และไม่อนุญาตให้คนอื่นช่วยเปิดให้ก็เท่ากับว่าเข้าไปนั่งอยู่ในส่วนที่มืดของห้อง ไม่มีประโยชน์อันใดเกิดขึ้นแม้แต่น้อย และมีหน้าช้าอาจมีผลเสียคือเสียเวลาเสียเงินทอง เป็นดินพอกและดวงให้ลือหมุนซ้ำ ท่านศาสตราจารย์ท่านเดียวกันนี้ยังให้แนวคิดเพิ่มเติมว่า การพูดให้ผู้คนฟัง ไม่ว่าจะเป็นแบบกล่าวสุนทรพจน์แบบกลอนสด (Impromptu Speaking) แบบชักจูง (Persuasive Speaking) แบบให้ความรู้ (Informative Speaking) แม้ได้พูดอย่างมีวาทะศิลป์ (Rhetoric) อย่างไรก็ดี ก็ยากกว่า การถาม

การจะตั้งคำถามทุกครั้งให้สมบูรณ์ที่สุดนั้นทำได้ยาก แต่ถ้าได้พิจารณาข้อควรคำนึงบางประการต่อไปนี้แล้ว พอจะเป็นแนวทางให้สร้างคำถามได้ดีขึ้น

๑. คิดถึงวัตถุประสงค์ (Objectives) ของท่านเอง ว่าอยากได้คำตอบอะไรลึกซึ้งมากน้อยเพียงใด คำถามเดียวอาจคลุมไม่หมด ก็ถามอีกแต่มิใช่ถามซ้ำอยู่อย่างเดียว

๒. ภาษาที่ถามให้ชัดแจ้ง ควรเป็นคำถามที่ผู้ถูกถามฟังแล้ว ก็รู้ว่าเขาควรจะตอบอะไร มิใช่ให้เขาถามย้อนมาว่า “คุณลองถามใหม่อีกสักครั้งเถอะ ผม (ดิฉัน) จับความอะไรยังไม่ได้”

๓. น้ำเสียง (Voice Tone) สีหน้า (Facial Expression) และตาสัมผัส (Eye Contact) ให้แสดงออกว่าจริงใจ กระหายอยากได้รับคำตอบจริงๆ จึงได้ตั้งคำถามขึ้นอย่าแสดงออกว่าลองก็ ลองภูมิ หรือประจานให้ได้ยิน คำตอบก็จะออกมาไม่ตรงกับที่ต้องการ

๔. เมื่อจบคำถามของท่านแล้ว ให้ผู้ตอบได้มีความรู้สึกว่าคุณมีความสำคัญ (a Feeling of Importance) ให้มีความรู้สึกว่าคุณค่าของคุณมีค่าต่อผู้ถาม

๕. ไม่ควรเริ่มต้นคำถามที่เจตนาจะโต้เถียง (Argue) มากกว่าต้องการคำตอบเพราะจะหมดโอกาสที่จะได้คำตอบตามที่ท่านต้องการ แต่ควรเริ่มถามในวิถีทางของมิตรภาพ (Friendly way) เช่น ควรถาม “ถ้าท่านไม่เห็นด้วย ท่านจะมีเหตุผลสำคัญอะไรบ้างสนับสนุน” ไม่ควรถาม “ถ้าท่านขาดเหตุผลสำคัญแล้ว จะให้เชื่อได้อย่างไรว่าท่านไม่เห็นด้วย”

๖. ควรรู้จักอุปนิสัยใจคอ (ถ้ามีโอกาส) ของผู้ตอบว่าเป็นคนเช่นไร เช่น ไวต่อการแสดงออกเกี่ยวกับความรู้สึก (Sensitive Character) เช่น ฉุนเฉียว ง่าย ง่าย ง่าย โกรธง่าย ง่าย ง่าย พุทธิคนน้ำตาไหล เพราะคำถามบางอย่างซึ่งเคยถามวันหนึ่ง ณ ที่แห่งหนึ่งอาจแสดงผลต่อผู้ตอบต่างกัน บางครั้งก็ตรงกันข้าม เช่น “คุณเป็นคนกลมกล้ายมะนาว ชอบแซกหลบจากเอาตัวรอดไปได้ทุกครั้ง เจ้านายตามคุณไม่ทันใช่ไหมละ” (พูดกันสองคนลับหลังเจ้านาย ผลคือผู้ถูกถามยิ้มชอบใจ) แต่ถ้าถามคำถามคำถามเดียวกันนี้ ขณะที่คนของเจ้านายอยู่ด้วย หรือพูดใกล้พอที่เจ้านายจะได้ยินแว่วๆ ผลก็คือผู้ถูกถามคงจะคิดว่าผู้ถามแกล้งประจาน หรือทำให้เสื่อมเสีย ฉะนั้น คำคมของไทยที่ว่า “จะพูดจะจาก็ให้ดูกาลเทศะ” เป็นคติเตือนใจที่มีค่ามากทีเดียว

๗. ใคร ทำไม อะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร คือคำสร้างคำถาม (Question Words) “จะถามคำถามอะไร ต่อใคร โอกาสไหน ที่ใด ถามว่าอย่างไร ทำไมจึงต้องถามเขา คิดและตรองดูให้ถี่ถ้วนทุกครั้ง จะช่วยให้เป็นนักสร้างคำถามที่ดี”

“ความไม่จริงใจจะตั้งอยู่บนความอยู่ดีธรรมไม่ได้”

— ชลอ เขียมกระสินธุ์

วิธีที่จะลดความตึงเครียดในการทำงาน

โดย ประยูร พรหมพันธุ์

ร.บ. (เกียรตินิยม), สสช. M.P.A. (U.P.)

ในชีวิตประจำวันของคนเราแต่ละคนนั้น ไม่มีใครจะปฏิเสธได้ว่าไม่เคยประสบกับปัญหาและความยุ่งยากลำบากใจทั้งในด้านชีวิตการทำงานและในด้านปัญหาชีวิตครอบครัวและส่วนตัว แต่ในชีวิตแห่งความเป็นจริง ทุก ๆ คนคงจะเคยมีประสบการณ์ต่อความตึงเครียดต่าง ๆ ในชีวิต ความวิตกกังวลใจที่ดี (anxiety) ความตึงเครียด (Tensions) ต่าง ๆ ก็ดี หรือวิกฤตการณ์ต่าง ๆ (crisis) ก็ดี กลายเป็นหน้าที่ (function) ที่สำคัญอันหนึ่งของการดำเนินชีวิตของมนุษย์เรา เหมือน ๆ กับความหิวโหย และความกระหายต่าง ๆ ของคนเรานั้นเอง ความวิตกกังวลและความตึงเครียดต่าง ๆ ที่กล่าวนี้โดยแท้จริงแล้วก็ เป็นปฏิกิริยาโต้ตอบต่าง ๆ ในการป้องกันตนของคนเรานั้นเอง เมื่อเราต้องเผชิญกับความกดดันต่าง ๆ ที่เป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามกับความปลอดภัย ความอยู่ดีกินดี ความผาสุก หรือความพอใจของตนเอง ดังนั้น เมื่อเราเกิดความวิตกกังวลขึ้นในจิตใจในบางครั้งบางโอกาสอันเป็นปฏิกิริยาโต้ตอบต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของคนเรา จึงไม่ใช่เป็นสิ่งที่แปลกประหลาดแต่ประการใด และก็ไม่ใช่เป็นเสมอไปที่เราจะต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ แต่อย่างไรก็ดี ถ้าหากว่าความวิตกกังวลใจเหล่านั้นเกิดขึ้นเป็นประจำและบ่อย ๆ จนทำให้ท่านไม่สามารถที่จะหาความสงบสุขทางใจได้เลย และยังมีแนวโน้มที่จะทำลายตัวท่านลงไปแล้ว ก็เป็นสิ่งสมควรที่ท่านและมนุษย์เราควรจะให้ ความสนใจ และแสวงหาหนทางแก้ไขมันเสียก่อนที่มันจะทำลายตัวท่านลงได้

ปัญหามีว่าท่านจะแก้ปัญหายุ่งยากที่เผชิญหน้าท่านอยู่ได้อย่างไร แต่ละบุคคลย่อมมีวิธีการต่าง ๆ ที่ไม่เหมือนกัน บางคนสามารถแก้ปัญหายุ่งยาก ความกังวลใจของตนอย่างไ้ผล แต่ในขณะที่คนอื่น ๆ ที่ตกอยู่ในสถานการณ์เหมือน ๆ กันไม่สามารถที่จะแก้ปัญหาได้ นอกจากนี้ยังมีปัญหาอีกต่อไปว่า ท่านจะใช้ความสังเกตได้อย่างไรต่ออารมณ์และความรู้สึกที่วิตกกังวลใจที่เกิดขึ้นกับท่านได้ บางทีคำตอบต่าง ๆ ของท่านต่อปัญหาต่าง ๆ ที่จะกล่าวต่อไปนี้อาจเป็นเครื่องช่วยชี้ให้ท่านมองเห็นปัญหาของท่านได้บ้างก็ได้

- ปัญหาและความผิดหวังเล็ก ๆ น้อย ๆ เคยทำให้ท่านมีความกังวลใจบ้างไหม ?
- ท่านมีความรู้สึกลำบากใจในการที่จะติดต่อกับบุคคลอื่น และบุคคลอื่น ๆ ก็รู้สึกลำบากใจในการติดต่อกับท่านบ้างไหม ?
- เคยบ้างไหมที่ท่านไม่สามารถที่จะระงับคิดถึงความกังวลใจต่าง ๆ ของท่าน ?
- ท่านเคยมีความรู้สึกหวาดกลัวต่อบุคคลอื่น ๆ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งยังไม่เคยรบกวนท่านบ้างไหม ?
- ท่านเคยมีนิสัย มีความหวาดระแวงสงสัยต่อบุคคลอื่น ๆ ไม่มีความไว้วางใจเพื่อน ๆ ของท่านบ้างไหม ?
- ท่านเคยมีความรู้สึกอึดอัดใจไม่เต็มที่ และรู้สึกลำบากใจจากการที่ท่านไม่เชื่อตัวเอง หรือสงสัยในตัวของตนเองบ้างไหม ?
- เคยบ้างไหมที่มีสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ไม่ถูกใจท่าน แล้วทำให้ท่านรู้สึกผิดหวัง ?

ถ้าหากคำตอบของท่านต่อปัญหาต่าง ๆ ที่ยกมาให้ดูข้างบนว่า “ใช่” นั้นก็มิได้หมายความว่าความหายนะกำลังมาถึงท่านแล้ว แต่มันก็เป็นเครื่องชี้ว่าจำเป็นที่ท่านจะต้องให้ความเอาใจใส่สนใจที่จะหาทางแก้ไขในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่กำลังเป็นอยู่อย่างนั้นเสีย ข้อแนะนำเล็กๆ น้อย ๆ ดังจะกล่าวต่อไปนี้อาจเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่อาจจะช่วยแก้ปัญหาความตึงเครียดและความวิตกกังวลในชีวิตประจำวันของท่านได้บ้าง

ก. การแก้ไขในส่วนที่เกี่ยวกับทางร่างกายหรือสิ่งแวดล้อมภายนอก ในขั้นนี้ก็มิได้หมายความว่า เป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับส่วนที่เกี่ยวกับด้านภายในและจิตใจของคนเราเลย ตรงกันข้าม ร่างกายและสิ่งแวดล้อมภายนอกมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับจิตใจอย่างใกล้ชิด การ

แยกข้อนี้ออกมาพิจารณาก็เป็นแต่เพียงต้องการให้สะดวกในการวิเคราะห์และพิจารณาปัญหาต่าง ๆ เท่านั้น ในข้อนี้เราสามารถพิจารณาในเรื่องต่างๆ ต่อไปนี้

๑. **ด้วยการพูดหรือระบายออกมา (Talk it out)** เมื่อมีบางสิ่งบางอย่างที่ทำให้ท่านรู้สึกมีความกังวลใจ ท่านควรจะได้ระบายมันออกมา อย่าได้เก็บเอาไว้คนเดียว ท่านอาจจะระบายความกังวลใจของท่านต่อบุคคลผู้ซึ่งท่านสามารถที่จะไว้วางใจได้ อันอาจได้แก่สามีหรือภรรยาของท่านเอง บิดา มารดา เพื่อนฝูง ตลอดจนกระทั่งครอบครัวของท่าน หมอ และครูบาอาจารย์ เป็นต้น ซึ่งการที่ท่านได้มีโอกาสพูดถึงสิ่งต่างๆ ออกมาเสียเช่นนั้น ช่วยทำให้ท่านสามารถที่จะปลดปล่อยความตึงเครียดลงไปได้เป็นอย่างมาก และยังทำให้ท่านสามารถจะมองเห็นถึงสาเหตุแห่งปัญหาและความวิตกกังวลใจของท่านได้อย่างแจ่มใสยิ่งขึ้น มีอยู่บ่อย ๆ ครั้งที่การระบายความตึงเครียดออกมาแล้วจะทำให้ท่านรู้สึกโล่งใจและสามารถมองเห็นแนวทางที่จะทำการแก้ไขได้ทะลุปรุโปร่ง

๒. **จงเลือกทำทีละอย่าง (Take one thing at a Time)** สำหรับบุคคลที่อยู่ในภาวะตึงเครียด ปริมาณงานที่มากในขนาดธรรมดาๆ นั้นทำให้เขารู้สึกเสมือนหนึ่งว่ามีปริมาณมากมายเสียเหลือเกิน และรู้สึกว่าเป็นการยากสำหรับเขาที่จะลงมือทำในส่วนใดส่วนหนึ่งของงานเหล่านั้นได้ เมื่อมีปรากฏการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นแก่ท่าน ท่านควรจะเลือกหยิบทำงานบางส่วนของงานทั้งหมดนั้นเฉพาะในส่วนที่เป็นปัญหาเร่งด่วน และสำคัญมากที่สุด และในขณะที่เดียวกันก็พักงานอื่นๆ ที่เหลืออยู่ทั้งหมดเสียชั่วคราวหนึ่งไว้ก่อน เมื่อท่านสามารถที่จะทำงานชิ้นสำคัญให้บรรลุสำเร็จลงไปได้แล้ว งานอื่นๆ ที่เหลืออยู่ก็จะรู้สึกง่ายขึ้นเป็นอย่างมาก ถ้าหากท่านรู้สึกว่าท่านไม่สามารถที่จะพักเรื่องใดๆ ไว้ได้เลย แม้เพียงเรื่องเดียว ท่านควรหันกลับไปพิจารณาตัวท่านเองใหม่ว่า น่าจะมีอะไรบกพร่องที่ตัวของท่านบ้าง ท่านแน่ใจแล้วหรือว่าท่านไม่คาดหวังในสิ่งต่างๆ มากมายเกินกว่าความสำคัญของมันเอง หรือจะเป็นไปได้ไหมว่าท่านคาดหมายของความสำคัญของตัวท่านเองมากเกินไป*

๓. **การจัดให้มีเวลาสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจของท่าน (Schedule your Recreation)** มีบุคคลเป็นจำนวนมากที่รู้สึกว่าเป็นการยากเหลือเกินที่จะหาเวลาว่างได้ สำหรับบุคคลเช่น

* George S. Stevenson, "How to deal with your tensions", *Reader's Digest* (April, 1969), p. 114.

ว่าการกำหนดรายการหรือชั่วโมงเวลาสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจต่างๆ (Recreation) เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง และเชื่อว่ามันจะสามารถช่วยท่านได้เป็นอย่างมากในการลดความตึงเครียด (tensions) ในการทำงานของท่าน งานอดิเรกต่างๆ (Hobby) นับได้ว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนทุกๆ คน เพราะมันสามารถที่จะทำให้ท่านได้ปลีกตัวออกมาจากความยุ่งยากต่างๆ ที่จำเจและน่าเบื่อหน่ายได้ชั่วขณะหนึ่ง เมื่อท่านกลับไปทำงานใหม่ท่านก็จะรู้สึกกระปรี้กระเปร่าและพร้อมที่จะทำงานได้ใหม่อย่างมีความกระตือรือร้นและเห็นใจ การพักผ่อนหย่อนใจและการหางานอดิเรกทำในบางโอกาสนี้อาจทำให้ท่านสามารถลืมสิ่งอื่นๆ ได้หมดในชั่วขณะหนึ่ง การพักผ่อนหย่อนใจและการทำงานอดิเรกที่นับว่าดี เช่น ได้แก่ การเล่นกีฬาประเภทต่างๆ ที่ท่านชอบมากที่สุด การอ่านหนังสือที่ไม่เกี่ยวกับเรื่องที่ท่านกำลังทำงานอยู่ เช่น หนังสืออ่านเล่นเกี่ยวกับการต่อสู้ผจญภัยหรือเรื่องเกี่ยวกับจักรๆ วงศ์ๆ การไปปิกนิกเที่ยวชายทะเล หรือการไปดูภาพยนตร์ต่างๆ เป็นต้น^๒

๔. การหนีโลกชั่วขณะหนึ่ง (Escape for a while) อันนี้ก็คล้ายๆ กับประการที่ ๓ คือ การทำตัวให้เข้าไปสู่ในภาวะอย่างหนึ่งซึ่งทำให้ท่านสามารถลืมโลกแห่งความเป็นจริงและชีวิตจริงได้ชั่วขณะหนึ่ง เช่น ท่านอาจไปดูภาพยนตร์เรื่องการพิชิตห้วงอวกาศ ท่านอาจดูแล้วเสมือนว่าตัวท่านเองได้สวมบทบาทเป็นพระเอกในเรื่องนั้น ทำให้รู้สึกตื่นเต้นและลืมโลกไปได้ชั่วขณะ หรือการดูหนังละครที่ผู้แสดงเป็นนักรบผู้กล้าหาญ จักรพรรดิผู้มีแสนยานุภาพอันเกรียงไกร ท่านอาจสมมุติตัวท่านเองในขณะหนึ่งว่าท่านได้สวมบทบาทของความเป็นยอดนักรบ หรือจอมจักรพรรดิจริงๆ แม้จะไม่ใช่เรื่องจริงในชีวิตแห่งความเป็นจริง แต่การหนีโลกแบบนี้อาจทำให้ท่านลืมกังวลใจเรื่องไร้สาระเล็กๆ น้อยๆ ได้ ท่านอาจได้คติจากการหนีโลกมาช่วยแก้ปัญหาคความตึงเครียดได้^๓

๕. ควรปล่อยให้คนอื่นล้ำหน้าไปบ้างในบางโอกาส (Give the other a Break) บุคคลที่ตกอยู่ในภาวะแห่งความตึงเครียด มักจะรู้ว่า เขาจะต้องไปให้ถึงข้างหน้าก่อนใครเขาหมด (get there first) ใครจะเป็นอะไรก็ช่างมัน ขอแค่ให้ตัวเองได้ขึ้นหน้าและนำหน้าคนอื่น ๆ ก็พอใจแล้ว การมีชีวิตของเขาจึงเหมือนรถยนต์ที่วิ่งอยู่บนถนนแห่งการแข่งขันที่ไม่มี

^๒ Ibid., p. 115.

^๓ Ibid., p. 116.

ที่สิ้นสุด ทุกสิ่งทุกอย่างถูกเพ่งมองไปในแง่ของการแข่งขันซึ่งตีไปหมด แม้บางครั้งจะต้องทำลายบุคคลอื่นก็ตามที่ ชีวิตของคนเราไม่จำเป็นต้องเป็นไปตามแนวโน้มเสมอไป จริงอยู่การแข่งขัน (competition) เป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นให้ทำสิ่งใดอย่างมีมานะอดทนและกักพันธุ์ แต่ขณะเดียวกันการแข่งขันอาจแฝงไปด้วยอารมณ์แห่งความเคียดแค้น และความทุกข์ทรมานที่ไม่ต้องการให้คนอื่นเอาชนะตน ความจริงความร่วมมือร่วมแรงกัน (Cooperation) ก็เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าและบรรลุผลสำเร็จอย่างดีเหมือนกัน และผลที่ได้้นอกจากจะได้ผลงานอย่างสมบูรณ์แล้ว ยังได้จิตใจของคนอื่นด้วย ฉะนั้น ท่านควรจะสร้างความสมดุลระหว่างการแข่งขัน และความร่วมมือให้สมดุลกันและสามารถช่วยให้งานบรรลุผลได้โดยขณะเดียวกันก็ยังไม่ทำลายจิตใจคนอื่นด้วย กล่าวนัยหนึ่งเมื่อท่านรู้จักปล่อยให้คนอื่นเขาขึ้นหน้าเสียบ้างแล้ว ก็อาจช่วยทำให้ท่านสามารถที่จะทำสิ่งต่างๆ ได้ง่ายยิ่งขึ้นอันเป็นประโยชน์แก่ตัวท่านเอง เพราะไม่ต้องไปกังวลใจถึงคนอื่น ๆ มากจนเกินไป ท่านไม่ต้องคอยกีดกันคนอื่น ๆ เขาอยู่ร่ำไป เพราะกลัวเขาจะเหนือกว่าท่าน ถ้าหากท่านไม่มีความรู้สึกที่จะเอาชนะหรือกีดเขาไว้แล้ว เขาก็จะหยุดที่จะกีดหรือเอาชนะท่านลงได้เหมือนกัน

๖. หยุดการวิพากษ์วิจารณ์หรือตำหนิตัดเยียดลงเสียบ้าง (Go Easy with Criticism)

คนบางคนคาดหวังในตัวคนอื่น ๆ มากจนเกินไป แต่เมื่อไม่ประสบผลตามที่ตนได้คาดหวังไว้ก็ให้รู้สึกผิดหวัง เกิดความท้อแท้ขัดแย้งในจิตใจ และมีความเสียใจเมื่อคนอื่น ๆ ไม่สามารถทำได้อย่างที่เขาคิดใจไว้ “คนอื่น ๆ” นั้นอาจเป็นภรรยาของท่านเอง สามี หรือเด็ก ๆ ผู้ซึ่งท่านพยายามที่จะฝึกฝนอบรมให้เขาเป็นไปตามแนวทางความประพฤติที่ท่านต้องการจะให้เป็น ซึ่งกลายเป็นว่าท่านพยายามจะทำให้คนอื่น ๆ เหมือนกับตัวท่านอีกคนหนึ่ง โปรดอย่าลืมว่าบุคคลแต่ละคนย่อมมีสิทธิที่จะพัฒนาตนเองในฐานะที่เขาเป็นบุคคลคนหนึ่ง (as an individual) ผู้ที่รู้สึกผิดหวังในตัวบุคคลอื่น ๆ ก็เสมือนสร้างความผิดหวังให้เกิดขึ้นแก่ตนเองด้วย แทนที่ท่านจะมองผู้อื่น ๆ แต่ในแง่ที่เสียหรือไม่ดี ท่านควรจะไต่ถามและค้นหาถึงข้อดีของคนอื่นบ้าง แล้วช่วยพัฒนาส่วนดีต่างๆ เหล่านั้นให้ดียิ่งขึ้น อันนั้นนอกจากจะทำให้ท่านได้รับความพอใจแล้ว ยังทำให้ท่านสามารถที่จะได้รับประโยชน์จากการมองคนอื่นในแง่ที่ดีด้วย

๗. จงทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อคนอื่นบ้าง (Do Something for other) ถ้าหากท่านมีความรู้สึกกังวลใจเกี่ยวกับตัวของท่านเองอยู่ตลอดเวลา ท่านควรจะพยายามทำสิ่งต่างๆ เพื่อ

คนอื่นบ้าง เลิกคิดถึงตัวเองให้มากจนเกินไป ท่านอย่าเป็นผู้หลงตนเอง ทำตัวเองเป็นศูนย์กลางของทุกสิ่งทุกอย่าง จงนึกถึงคนอื่น ๆ เสียบ้าง ทำตัวให้เป็นประโยชน์แก่คนอื่น และสังคมเสียบ้าง แล้วท่านจะรู้สึกว่าคุณเองมีค่าสำหรับคนอื่น ๆ อันนี้จะทำให้ท่านได้สัมผัสตัวเองได้บางขณะ และเลิกยึดมั่นถือมั่นในคำว่า “ฉัน” “ของฉัน” “ตัวฉัน” ลงไปได้เป็นอย่างมาก การทำเช่นนั้นทำให้ท่านสามารถผ่อนคลายความทุกข์และความกังวลใจได้อย่างมหัศจรรย์ จิตใจของท่านก็จะเปลี่ยนไป อารมณ์จะเยือกเย็น จิตใจก็แจ่มใสขึ้น เพราะท่านได้รู้สึกว่าคุณได้ทำสิ่งที่ดีสำหรับคนอื่นและสังคม ท่านก็เป็นคนหนึ่งที่ต้องการและรักท่าน ความสุขทางใจย่อมจะตามมา

๘. ท่านอย่ากลัวคำว่า “เขา” ให้มากจนเกินไป คนเราโดยมากมักจะกลัวคนอื่น เขาจะว่าอย่างนั้นอย่างนี้ จะทำอะไรสักอย่างก็ต้องคอยดูว่าคนอื่นเขาจะว่าอย่างไร จะถูกวิพากษ์วิจารณ์ไปในทำนองไหน การที่ท่านจะต้องเกรงกลัวและแคร์ต่อเสียงวิพากษ์วิจารณ์ของคนอื่นอยู่ร่ำไป ในที่สุดตัวท่านก็มีใช้ตัวของท่านเอง โปรดอย่าลืมว่าท่านมิได้เหมือนใครในโลกนี้ การที่จะทำตัวเราให้เป็นที่ต้องออกต้องใจแก่คนทุก ๆ คนนั้นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ และท่านไม่พึงกระทำด้วย ท่านควรจะยึดมั่นในอุดมคติและหลักการที่ท่านเห็นว่าถูกต้องมีเหตุผล โปรดจำไว้ว่าท่าน คือตัวของท่านเอง เมื่อท่านได้ใช้สติปัญญาว่าสิ่งใดดีและชอบด้วยเหตุผลแล้ว ก็จงลงมือทำสิ่งนั้นด้วยความมั่นใจและความตั้งใจจริง ความเป็นตัวของตัวของท่านนั้นจะทำให้ท่านเข้มแข็ง มีความสุขในการทำงานและการแก้ปัญหาใด ๆ ที่เผชิญหน้าได้ด้วยความสบายใจ แม้ปัญหานั้นจะยุ่งยากลำบากแสนเข็ญสักปานใดก็ตาม

๙. จงเรียนรู้การใช้ชีวิตของแต่ละวันให้คุ้มค่า เพื่อป้องกันความกังวลใจต่อสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และมีความเสียใจต่อสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วในอดีต ท่านควรที่จะได้สัมผัสถึงเรื่องของอดีตและอนาคต และพยายามคิดคำนึงถึง “วันนี้” (TODAY) ให้มากที่สุด ท่านจงทำให้ดีที่สุดสำหรับวันหนึ่ง ๆ ที่ผ่านไป จงทำวันนี้ให้เป็นวันที่มีค่าและมีความหมายสำหรับท่านให้จงได้ แล้วอนาคตอันสดใสก็จะตามมาเอง อดีตเป็นเรื่องที่ผ่านมาแล้วท่านไม่อาจจะคิดถึงมันอีก เพราะความล้มเหลวผิดหวังต่ออดีตมิได้ทำให้ท่านดีขึ้น เว้นแต่ท่านจะใช้อดีตเพื่อเป็นเครื่องเตือนใจแก้ไขข้อบกพร่องที่จะเกิดขึ้นในปัจจุบัน ก็นับว่าเป็นข้อยกเว้นที่จะทำได้

โปรดจำคติสั้น ๆ ประโยคหนึ่งว่า “ทุก ๆ วันเป็นชีวิตใหม่สำหรับคนที่ฉลาด” (Every day is a new life to a wise man) ถ้าท่านมีศิลปที่จะทำให้ทุก ๆ วันที่ผ่านไปเสมือนหนึ่งชีวิตใหม่ ท่านก็จะรู้สึกมีความกระตือรือร้นไม่เกิดความเบื่อหน่ายท้อถอย ท่านจึงจะเรียนรู้ว่าชีวิตนี้น่าอยู่และเป็นของมีค่า เมื่อทุก ๆ วันแห่งชีวิตของท่านเป็นสุข เป็นชีวิตใหม่ ชีวิตของท่านก็เป็นสุขได้ทั้งชีวิต ฉะนั้นจงทำ “วันนี้” ให้เป็นวันอันมีค่าสูงสุดของท่านเถิด เพราะมันเป็นสมบัติของท่านที่ไม่มีใครจะแย่งชิงไปจากท่านได้เลย (Today is our most precious possession. It is our only sure possession)^๔

^๔ Dale Carnegie, “Live in ‘Day—Tight Compartment’”, **How to Stop Worrying and Start Living**. (New York : Pocket Books, Inc., 1948), pp. 7—12.

(พบกันอีกฉบับหน้า)

จากคำพังเพยไทย... “ดูข้างให้ดูหาง ดูนางให้ดูแม่”

และขอแถม... “ดูให้แน่ต้องดูถึงปู่ย่าตายาย”

ตรงกับภาษิตฝรั่ง ... “A chip off the old block.”

“Like father like son.”

“Like mother like daughter.”

ภาษิตของหมิฟว่า ... “ก่อนแต่งงานกับหญิงใด ควรได้รู้จักอัธยาศัยและ
ภูมิหลังแม่ของหล่อนด้วย... ก่อนจะซ้อวัวตัวไหน ควร
ได้ตรวจสอบให้รู้คุณภาพนมของมันก่อน”

นางสงกรานต์ดับน้ข้า้ง

โดย เมืองพลอย

เมษายนผ่านไปแล้ว แต่เจ้าความร้อนที่มาตั้งแต่ต้นกุมภาพันธ์
ไม่ยอมจากไปด้วย กลับจะร้อนมากขึ้นเสียอีก ข้าพเจ้าจึงคิดที่จะ
หาเรื่องอะไรสักอย่างมาเล่าสู่กันฟัง เพื่อเป็นการคลายร้อนของ
พวกเราข้าราชการ

เรื่องที่จะเล่านี้เป็นเรื่องที่ข้าพเจ้ารับฟังมาโดยบังเอิญกว่าได้ เพราะในวันหยุด
ราชการเมื่อคราวสงกรานต์ปีนี้ ข้าพเจ้าถือโอกาสไปเยี่ยมบ้านเดิมซึ่งอยู่ห่างจากเมืองหลวงราว
๔๐๐ กม. พาหนะที่โดยสารไปและกลับก็คือ แท็กซี่ประจำทาง เพราะมีเวลาน้อยมากจึง
เลือกเดินทางด้วยวิธีนี้ แต่ก็เป็นการเดินทางที่แสนจะอึดอัด เพราะรถฝรั่งหรือญี่ปุ่นเขา
ทำมาให้นั่งเพียง ๔ หรือ ๕ คน เป็นอย่างมาก แต่พี่ไทยเราก็ดำริเรียบร้อยแล้วจัดให้นั่งกัน
๖ หรือ ๗ ยังไม่รวมคนขับ ในรถเที่ยวกลับที่ข้าพเจ้านั่งมานั้นมีผู้โดยสาร ๕ คน เป็นชาย
๔ หญิง ๑ ทั้งหมดนี้มีเพียงสองคนเท่านั้นที่ทำท่าว่ารู้จักกันมาก่อน

เมื่อรถออก ผู้โดยสารคนอื่นๆ รวมทั้งข้าพเจ้าพยายามที่จะหลับ แต่ก็ไม่อาจหลับได้
เพราะสารพัดของเร้าขบรวกกับมันักไว้กับยมทูต ข้าพเจ้าเหลือบมองไปที่เครื่องวัดความเร็ว
เห็นเข็มชี้อยู่ที่ ๑๐๐-๑๑๐ ตลอดเวลา ประกอบกับเสียงพูดคุยระหว่างผู้โดยสารสองคนที่รู้จัก
กันมาก่อน จึงทำให้ข้าพเจ้าต้องกลายเป็นผู้เสียมรรยาทแอบฟังการสนทนาของเขาทั้งสองโดย
ไม่เจตนา ผู้โดยสารคนหนึ่งนัยว่าเป็นข้าราชการเริ่มวิสาสะอย่างคุ้นเคยกับอีกคนหนึ่ง ท่าทาง
เป็นนักธุรกิจว่า

ข้าราชการ เป็นอย่างไรบ้าง ตอนนี้น้ำหน้าแล้งเอาของออกมาจากบ่ได้แล้วใช่ไหม ?

นักธุรกิจ ได้แล้ว แต่ทางมันยังไม่สะดวกนัก ต้องหลบไปวิ่งทางอื่น คือว่าขนออก
มาคราวนี้ไม่มากนัก คุณไปกรุงเทพฯ ๖ หลายนไหมครับ ?

ข้าราชการ คราวนี้หลายวันเพราะต้องไปเบิกเงินที่พิษณุโลกด้วย วันเนิ่นากแล้วไม่ทัน
รถไฟ แต่ก็พอมีเรื่องที่จะต้องเข้าไปหาท่านด้วย เมื่อวานนี้ท่านยังมา
ตรวจงานที่จังหวัด แต่ก็รีบร้อยเพราะรู้ตัวกันก่อน

นักธุรกิจ ดีแล้วคุณไปก็ช่วยบอกกับท่านด้วยว่า งาช้างที่ท่านสั่งให้ผมหาพานั้น
ยังไม่ได้เลย หายากมาก มีเหมือนกันแต่ไม่สวย คู่เล็กๆ ให้ไปแล้ว
ไม่ดี เราก็จะถูกว่าได้

ข้าราชการ ท่านยังพูดถึงอยู่เลยเรื่องงาช้าง คุณนายท่านสั่งให้ผมหาสตาร์งาม ๆ
ไปฝากท่าน เห็นว่าจะเอาไปทำแหวนใส่เล่น พอดีเด็กในแผนกมันมีอยู่
แล้วเลยขอไปให้ได้

นักธุรกิจ ผมก็ร้อนใจเรื่องที่ท่านขอ มันหายากจริงๆ บอกกับท่านอย่างนี้ดีกว่า
เอาไม่ไปยกบังกาโลสวย ๆ สักหลังยังจะง่ายกว่า เพราะเดือนหน้าผม
ก็จะขนออกมาอีก หรือจะให้เอาไปส่งที่ไหนก็ได้ ผมเกรงใจท่านเพราะ
เราขอให้ท่านช่วยแต่ละอย่างก็น่าดูทั้งนั้น และก็สำเร็จทุกเรื่องเสียด้วย
แต่พอท่านขอเราแล้วกลับไม่ได้ ผมกลัวท่านจะหมั่นไส้ไอ้เรื่องที่ขอไว้
ก็จะชวตเสียอีก

ข้าราชการ ผมไปหาท่านก็จะพูดเรื่องเลื่อนชั้นของผมเหมือนกัน เมื่อวันที่ท่านมา
ตรวจงาน ผมมองดูตาท่านแล้วคล้ายๆ กับไม่ชอบใจนัก แต่ก็ยังสบาย
ใจได้ว่า คุณนายท่านบอกไว้ว่าไม่เป็นไรท่านจะช่วย เราถึงต้องรีบหา
ของที่ท่านสั่งมาให้เร็ว ๆ

นักธุรกิจ เรื่องคุณเจกนินเป็นอย่างไรบ้าง ?

ข้าราชการ แอ้ ผมเตือนแล้วว่าอย่าไปยุ่งกับเขาไม่เชื่อ เพราะรายนี้เวลาท่านหรือ
ใครมา เราไปขอร้องให้เขาช่วย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องรถ แก้อี หรืออาหาร
แม้แต่ของอย่างว่า เขาช่วยเราอย่างเต็มที่ ไอ้คนของเราเกิดไปทำพิต
กับเขาเลยชวยไป เขาเข้าไปกรุงเทพฯ ๒-๓ วัน มีคำสั่งย้ายทันที ไป
ดีเสียด้วยสุดแสนเลย สมน้ำหน้า บอกแล้วว่าเขาเป็นคนของรอง ไม่
เชื่อเราเลยได้เรื่อง

นักธุรกิจ คุณอย่าลืมนะครับ ช่วยเตือนท่านด้วย ถ้างานช่างไม่ได้เอาไม่ไปยก
บังกาโลสวย ๆ จะดีกว่า และเรื่องของผมเร็ว ๆ ยังกินะ ถ้านานไปแล้ว
เกิดคนอื่นมาตรวจพบเข้าจะเรื่องใหญ่ไปอีก

ข้าราชการ ทกลง ไม่ลืมแน่

ฯลฯ

เรื่องที่ข้าพเจ้าเล่าให้ฟังนี้ หวังว่าเพื่อนข้าราชการคงจะคลายร้อนไปได้บ้าง แต่ถ้า
ยังก็ควรจะออกไปปากตรอกบ้านแล้วสังเวยตาเย็น ๆ กับเพื่อนรักของมัน มาช่วยท่านได้แล้ว
เพราะท่านคงจะร้อนในเป็นแน่

รังกกระจำบสร้าง
เทียบกันกะรังเนา
ข้ความประพฤตีสัตว์
อย่างใดก็อย่างนั้น

ขณะปางอดีตเอา
ขณะนี้มีผดผัน
ปฏิบัติ ณ กัปปักลป์
บมิมิทวีผล

— พระยาอุปกิตติศิลปสาร

ปัญหากฎหมาย ระเบียบ และวินัยข้าราชการพลเรือน

ตอบโดย

เสริมสุข โกวิทวานิช	หัวหน้าแผนกระเบียบ	สำนักงาน ก.พ.
ชนะ อินสว่าง	ผู้ช่วยหัวหน้ากอง	กองวินัยและเรื่องราว
สมพงษ์ นิ่มนกร	นิติกรโท	กองระเบียบข้าราชการ
ชัยณรงค์ ตะออนวล	หัวหน้าแผนกการเจ้าหน้าที่	สำนักงานเลขาธิการ

สำนักงาน ก.พ.

ท่านสมาชิกที่ประสงค์จะให้ลงพิมพ์นามจริง ขอได้โปรดแจ้งความจำนงค์ในจดหมายที่ถามไปด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ปัญหากฎหมาย

ตอบสมาชิกเลขที่ ๕๖

สมมุติ นาย ก. เป็นสั้วแพทย์จังหวัด นาย ข. เป็นผู้ช่วยสั้วแพทย์จังหวัด ในกรณีที่นาย ก. ไปราชการท้องที่ คงเหลืออยู่แต่นาย ข. ซึ่งปฏิบัติหน้าที่รักษาราชการแทนอยู่ในสำนักงาน วันนั้นมีประชุม อ.ก.พ. จังหวัด และ อ.ก.ท. จังหวัด ขอเรียนถามว่า

ถาม ตัวนาย ข. ไปประชุมดังกล่าวแทนนาย ก. ได้หรือไม่ เพราะเหตุไร ทางนี้มีการถกเถียงกันหลายแผนกว่า นาย ข. เข้าร่วมประชุมไม่ได้ และไม่เป็น อ.ก.พ. อ.ก.ท. จังหวัด แต่ความคิดเห็นของข้าพเจ้าว่า นาย ข. เข้าร่วมประชุมได้ และเป็นตัว อ.ก.พ. อ.ก.ท. จังหวัด ซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ เช่นดังสั้วแพทย์จังหวัดทุกประการ

ตอบ วรรคท้ายของมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ บัญญัติให้ผู้รักษาราชการในตำแหน่ง "มีอำนาจหน้าที่ตามตำแหน่งที่รักษาราชการนั้น ในกรณีที่กฎหมายอื่นแต่งตั้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นเป็นกรรมการ หรือให้มีอำนาจหน้าที่อย่างใด ก็ให้ผู้รักษาราชการในตำแหน่งทำหน้าที่กรรมการ หรือมีอำนาจหน้าที่อย่างนั้น ในระหว่างที่รักษาราชการในตำแหน่ง แล้วแต่กรณีด้วย"

ดังนั้น ตามที่ท่านเข้าใจว่า นาย ข. เข้าร่วมประชุมได้ และเป็น อ.ก.พ. อ.ก.ท จังหวัด มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับสทวแพทย์จังหวัด จึงเป็นการถูกต้องแล้วครับ

ตอบคุณชูเชื้อ จันทรไทย

ตามข่าวปกิตกะ “ดอกชัยพฤกษ์กำลังจะบาน” โดย อ. แก้วไชโย ในวารสาร ข้าราชการประจำเดือนมกราคม ๒๕๑๒ ผมขอเรียนถามดังนี้

ถาม นาย ก. รับราชการชั้นจัตวามาเป็นเวลาเกินกว่า ๑๕ ปีแล้ว แต่เพิ่งจะได้รับเงินเดือน ๙๐๐ บาท ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ เมื่อ ๑ ตุลาคม ๒๕๐๘ และจะครบกำหนดการครองอัตราเงินเดือน ๙๐๐ บาท เป็นเวลา ๔ ปี ใน ๑ ตุลาคม ๒๕๑๒ นาย ก. จะมีสิทธิได้รับการพิจารณาให้ดำรงตำแหน่งประจำแผนกได้หรือไม่ และจะมีสิทธิเลื่อนขึ้นเป็นชั้นตรีได้หรือไม่ ถ้าได้มีวิธีการปฏิบัติอย่างไร

ตอบ สำหรับปัญหาแรกที่ว่า นาย ก. จะมีสิทธิได้รับการพิจารณาให้ดำรงตำแหน่งประจำแผนกได้หรือไม่ นั้น ขอเรียนว่า มาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ บัญญัติไว้ว่า การแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนให้ดำรงตำแหน่งประจำแผนกหรือตำแหน่งที่เทียบเท่า ให้แต่งตั้งจากข้าราชการพลเรือนชั้นตรีหรือชั้นจัตวา ดังนั้น นาย ก. จึงอาจได้รับการพิจารณาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประจำแผนกได้ แต่นาย ก. ไม่อาจได้รับการพิจารณาคัดเลือกเพื่อเลื่อนขึ้นเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นตรีได้ ทั้งนี้ เพราะมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๑๒ บัญญัติไว้ชัดว่า ข้าราชการพลเรือนชั้นจัตวาที่อาจได้รับการคัดเลือกให้เลื่อนขึ้นเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นตรีได้นั้น ต้องเป็นข้าราชการชั้นจัตวามาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๕ ปี และได้รับเงินเดือน ๙๐๐ บาท มาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๔ ปี ก่อนวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๐ แต่ตามตัวอย่างของท่านนั้น นาย ก. ได้รับเงินเดือน ๙๐๐ บาท ก่อนวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๐ เพียง ๒ ปีเท่านั้น จึงไม่อยู่ในข่ายที่จะได้รับการพิจารณาคัดเลือกให้เลื่อนขึ้นเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นตรีได้

อย่างไรก็ดี นาย ก. ยังมีโอกาสที่จะได้เลื่อนขึ้นเป็นชั้นตรีโดยการสอบแข่งขันวิชา ข้าราชการพลเรือนชั้นตรี ทั้งนี้ เพราะกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๕๙๖ (พ.ศ. ๒๕๑๑) ว่าด้วยการ

กำหนดพื้นความรู้ของผู้สมัครสอบแข่งขันวิชาข้าราชการพลเรือนชั้นตรี เปิดโอกาสให้ข้าราชการชั้นจัตวาซึ่งรับราชการมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปีสมัครสอบได้ และกำหนดเวลา ๕ ปี ให้ลดเป็น ๒ ปี สำหรับผู้ได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าชั้นจัตวา อันดับ ๒ ขึ้น ๗๕๐ บาท

ตอบสมาชิกจังหวัดนราธิวาส

ผมมีข้อข้องใจเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ขอดถามดังนี้

ถาม ข้าราชการชั้นจัตวาที่รับราชการมาเกินกว่า ๑๕ ปี และได้รับเงินเดือน ๔๐๐ บาท มาตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๐๗ แต่ยังไม่ได้แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประจำแผนก ถ้าผู้บังคับบัญชามีการรับรอง และผู้มีอำนาจแต่งตั้งได้แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็นประจำแผนกแล้วเมื่อ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๑๒ และเมื่อผู้นั้นได้ดำรงตำแหน่งประจำแผนกครบ ๑ ปีแล้ว หัวหน้าแผนก หัวหน้ากองฯ แล้วแต่กรณี รับรองว่าเป็นผู้มีความประพฤติ ความรู้ ความสามารถ สมควรที่จะเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นตรีได้ อธิบดี ปลัดทบวงหรือปลัดกระทรวงผู้บังคับบัญชา มีอำนาจเลื่อนชั้นเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นตรีตามมาตรา ๕๗ วรรค ๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดย มาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๒ จะได้หรือไม่ ?

ตอบ ไม่ได้ครับ เพราะข้าราชการชั้นจัตวาผู้นี้ ได้รับเงินเดือน ๔๐๐ บาท ก่อนวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๐ มาเพียง ๓ ปีเท่านั้น จึงไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่อาจได้รับการพิจารณาคัดเลือก ให้เลื่อนชั้น เป็นข้าราชการพลเรือนชั้นตรี ทั้งนี้ตามนัยมาตรา ๘ ดังกล่าว โปรดดูคำตอบข้างบนนี้

ตอบสมาชิกจังหวัดแพร่

ก) นายแดงเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวา อัตราเงินเดือน ๗๕๐ บาท ตำแหน่งเสมียนพนักงาน ถูกเกณฑ์เข้ารับราชการทหาร ๒ ปี จึงต้องลาราชการไปเป็นทหาร ในระหว่างลาชั้นนี้ ผู้บังคับบัญชาสงวนอัตราเงินเดือนไว้ให้ แต่ก็เพื่อมิให้เสียแก่ราชการ จึงเสนอ อ.ก.พ. จังหวัดยุบอัตราเงินเดือนสามัญนั้นเป็นอัตราวิสามัญชั่วคราว เพื่อบรรจุนายคำ ปฏิบัติราชการแทน เงินเดือน ๔๕๐ บาท (อาศัยเบิก ๗๕๐ บาท) ขอเรียนถามว่า

๑. ถาม นายคำมีฐานะเป็นข้าราชการพลเรือนวิสามัญชั่วคราวใช่หรือไม่ ?

ตอบ การบรรจุแทนผู้ไปรับราชการทหาร เป็นการบรรจุเข้ารับราชการชั่วคราว

๒. ถาม นายคำจะมีสิทธิได้รับการปรับเงินเดือนตามกฎหมายใหม่เป็น ๕๕๐ บาทหรือไม่ ?

ตอบ ไม่มีอะไรสนับสนุนให้ปรับอัตราเงินเดือนตามกฎหมายใหม่ครับ ถ้าจะให้สิทธิได้รับ ๕๕๐ บาท จะควรบรรจุใหม่โดยให้ได้รับเงินเดือนเท่ากับขั้นต่ำที่กฎหมายใหม่กำหนด

๓. ถาม นายคำมีสิทธิในการลา การขอเบิกเงินค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียนบุตร ค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ อย่างไร ?

ตอบ ไม่มีสิทธิครับ เพราะเป็นการบรรจุเข้ารับราชการเป็นการชั่วคราว

๔. ถาม ถ้านายคำมีสิทธิได้รับการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนตามข้อ ๔ (และเผชิญนายแดงที่ถูกเกณฑ์เข้ารับราชการทหารเสียชีวิต) ผู้บังคับบัญชาจึงให้นายคำรับราชการเป็นวิสามัญอยู่ตลอดไปเรื่อยๆ นายคำเลื่อนเงินเดือนเต็มอันดับ เต็มขั้นแล้ว จะขอปรับขยายให้เป็นอันดับสูงขึ้นหรือเป็นขั้นสูงขึ้น จะได้หรือไม่ ?

๖. ถาม เมื่อนายคำลาออกจากราชการไป จะได้รับเงินบำเหน็จบำนาญหรือเงินทดแทนอย่างไรหรือไม่ ?

ตอบ ๕. และ ๖. ไม่มีสิทธิครับ

๗. ถาม ถ้านายคำต้องปฏิบัติหน้าที่สู้รบ ปฏิบัติหน้าที่ฝ่าอันตรายถึงแก่ความตายลงจะได้รับเงินสงเคราะห์ช่วยเหลืออย่างไรหรือไม่ ?

ตอบ มีสิทธิตามพระราชบัญญัติสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเนื่องจากการช่วยเหลือราชการ การปฏิบัติงานของชาติ หรือปฏิบัติหน้าที่มนุษยธรรม

๘. ถาม ถ้านายคำรับราชการในท้องที่ก้นดาร์ จะได้รับเบี้ยก้นดาร์หรือไม่ ?

ตอบ ไม่มีครับ และไม่อยู่ในหลักการที่จะอนุญาตให้ อ.ก.พ. จังหวัด หรือ อ.ก.จ. ทำได้เอง เว้นแต่ได้รับอนุมัติจาก ก.พ. หรือ ก.จ. เป็นรายๆ ไป

๘. ถาม ในกรณีทำนองเดียวกันนี้ อัตราเงินเดือนข้าราชการครู วุฒิ ปกศ. ชั้นจัตวา ชั้น ๗๒๐ บาท ในท้องที่กั้นการเมื่อบรรจุครูผู้มีวุฒิตั้งกล่าว ก็มักลาออกไปรับราชการที่อื่น ทำให้เกิดปัญหาขาดครู อ.ก.พ.จังหวัด ในกรณีครูโรงเรียนรัฐบาล (อ.ก.จ. จังหวัดในกรณี ครูโรงเรียนประชาบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด) จะยุบอัตราสามัญตั้งกล่าว เป็นอัตรา วิสามัญชั่วคราว เพื่อบรรจุผู้สำเร็จชั้นมัธยมปีที่ ๖ (หรือ ม.ศ. ๓) จะกระทำได้หรือไม่ ถ้ากระทำได้ ผู้ที่ได้รับการบรรจุนี้มีฐานะอย่างเดียวกันกับที่กล่าวในข้อ ก. หรือแตกต่างกัน อย่างไร ?

ตอบ จะยุบเป็นอัตราวิสามัญชั่วคราว เพื่อบรรจุผู้สำเร็จชั้น ม. ๖ หรือ ม.ศ. ๓ เข้ารับราชการไม่ได้ครับ

ตอบสมาชิกอำเภอเมืองแพร่

ข้าพเจ้ามีปัญหาคือข้องใจเกี่ยวกับสิทธิการสอบแข่งขันเลื่อนชั้นจัตวาเป็นชั้นตรี ดังนี้ ถาม ข้าพเจ้าได้สอบแข่งขันเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวา อันดับ ๑ ชั้น ๔๕๐ บรรจุเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๖ จนถึงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๐๘ ข้าพเจ้าได้ลาออกไปรับการบรรจุในอีกกรมหนึ่งซึ่งข้าพเจ้าไปสอบได้ คือ ข้าพเจ้ามิได้ขอโอน ไปต่อกับกรมใหม่ที่เขารับบรรจุ ข้าพเจ้าอยากทราบว่า จะขอไปรับรองอายุราชการจากกรมเก่ามาบวกกับกรมใหม่ ซึ่งปัจจุบันนี้ข้าพเจ้าก็ยังรับราชการอยู่ อัตราเงินเดือน ๖๖๐ บาท เพื่อให้อายุราชการครบ ๕ ปี ตามกฎ ก.พ. เรื่องผู้มีสิทธิสมัครสอบแข่งขันวิชาข้าราชการพลเรือนชั้นตรี จะได้หรือไม่

ตอบ ท่านอาจเอาเวลาราชการในกรมเก่ามารวมกับเวลาราชการในกรมใหม่ เพื่อประโยชน์ในการสมัครสอบได้ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการได้ ตีความเรื่องการนับเวลาราชการในเรื่องนี้ไว้แล้วว่าให้นับเวลาราชการที่เคยเป็นข้าราชการวิสามัญชั่วคราวหรือวิสามัญประจำหลายตอนมารวมกันได้ แต่ในขณะสอบต้องเป็นข้าราชการสามัญ

ปัญหาคลัง

ตอบโดย

วิเชียร ไม่เรียง รองอธิบดีกรมบัญชีกลาง

สนิธ เกษะศิริ เลขานุการกรม

เฉลิมชัย วสันต์ นิตกรเอก

วินัย บุญโสภณ หัวหน้าแผนก ๑ กองเงินเดือน

แสงอาทิตย์ บุญนาค หัวหน้าแผนก ๑ กองบำเหน็จบำนาญ

กรมบัญชีกลาง

ท่านสมาชิกที่ประสงค์จะให้ตอบปัญหาคลัง โปรดส่งไปที่
 “บรรณาธิการวารสารข้าราชการ” และระบุด้วยว่าให้ตอบใน
 วารสารข้าราชการหรือตอบส่วนตัวทางไปรษณีย์ ท่านผู้ใดมีทั้งปัญหา
 คลัง ปัญหากฎหมาย หรือปัญหาอื่น ๆ โปรดแยกถามต่างหาก
 จากกัน เพื่อให้ได้รับคำตอบที่รวดเร็วยิ่งขึ้น

ปัญหาคลัง

ตอบสมาชิกเลขที่ ๑๓๕๓

ข้าพเจ้าอยากจะทราบรายละเอียดบางตอนเกี่ยวกับการเบิกค่าเช่าที่พัก ๓๐ % ใน
 ระหว่างไปราชการ ข้าพเจ้าจะได้ปฏิบัติได้ถูกต้อง คือ ข้าราชการผู้มีหน้าที่ราชการทำงาน
 ประจำอยู่ที่อำเภอ (ไม่ใช่อำเภอเมือง) และได้เข้าบ้านเพื่ออยู่อาศัยในระหว่างรับราชการอยู่
 สังกัดอำเภอนั้น ข้าราชการผู้นั้นไปราชการจังหวัดแล้วเบิกค่าเช่าที่พัก ๓๐ % ในระหว่างไป
 ราชการจังหวัด ทั้งๆที่ข้าราชการผู้นั้นมีภูมิลำเนาและบ้านของตนเองอยู่ในตัวจังหวัด ขอเรียน
 ถามว่า

ถาม ข้าราชการกังกล่าว จะเบิกค่าเช่าที่พักกังกล่าวเป็นไปในทางทุจริตหรือไม่ และผิดวินัยหรือไม่

ตอบ เงินชดเชยค่าเช่าที่พัก ๓๐ % เป็นผลเนื่องมาจากเงินค่าเช่าที่พัก ผู้เดินทางไปราชการในท้องที่มีบ้านของตนเอง จะเบิกค่าเช่าบ้านไม่ได้ถ้าสามารถจะอาศัยอยู่ได้

ปัญหาขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงว่า บ้านหลังนั้น ผู้เดินทางซึ่งเป็นเจ้าของจะเข้าไปอาศัยได้หรือไม่ ถ้าอาศัยไม่ได้เพราะได้ให้คนอื่นเข้าไปเสียแล้วเช่นนี้ ก็เบิกเงินชดเชยได้

ตอบสมาชิกจังหวัดอุดรธานี

ผมมีความข้องใจเกี่ยวกับระเบียบการช่วยเหลือข้าราชการผู้มีรายได้น้อยเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. ๒๕๑๑ ข้อ ๔

“รายได้” หมายความว่า เงินเดือน ค่าจ้าง บำนาญ เบี้ยหวัด เงินประจำตำแหน่ง เงินพิเศษรายเดือนต่างๆ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกันกับเงินดังกล่าว แต่ไม่รวมถึงเงินยังชีพข้าราชการในบางจังหวัดในภาคใต้ (ย.ช.) เงินเบี้ยกนการ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการได้รับจากทางราชการ หรือทางอื่นไม่ใช่ราชการ

ถาม สมมุติว่า สามเป็นข้าราชการ ได้รับเงินเดือน ๆ ละ ๑,๓๐๐ บาท ภริยาทำงานอยู่ในบริษัทแห่งหนึ่ง ได้รับเงินเดือน ๆ ละ ๑,๒๐๐ บาท เมื่อสามจะขอเบิกเงินค่ารักษาพยาบาล จะต้องเอารายได้ของภริยามารวมเข้าด้วยหรือไม่ เพราะเงินเดือนของภริยาไม่ได้รับจากราชการ ถ้าหากนำไปรวมด้วย รายได้ก็จะเกิน ๑,๓๐๐ บาท ซึ่งจะต้องเบิกค่ารักษาพยาบาลได้ถึงจำนวน ตามระเบียบข้อ ๗ (๒)

ตอบ ต้องนำเงินเดือนของภริยาเดือนละ ๑,๒๐๐ บาทรวมด้วย เพราะระเบียบกำหนดว่า รายได้ หมายถึงเงินเดือนที่ได้รับจากทางอื่นที่ไม่ใช่ราชการด้วย

ตอบสมาชิกเลขที่ ๒๘๒๘

ผมขอเรียนถามเกี่ยวกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๑ มาตรา ๒๔ ตามบัญชี ๔ ท้ายพระราชกฤษฎีกากังกล่าว ว่าด้วยอัตรา

น้ำหนักและปริมาตรบรรทุกสิ่งของส่วนตัวไปราชการในราชอาณาจักร กับระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการคำนวณน้ำหนักและปริมาตรในการบรรทุก พ.ศ. ๒๕๑๑ ขอเรียนถามดังนี้

๑. ถาม สมมุติว่าข้าราชการประจำแผนกถูกสั่งให้ย้ายไปรับราชการที่อื่น ได้อัตราบรรทุกสิ่งของส่วนตัวตามระเบียบไม่เกิน ๑,๒๐๐ กก. และปริมาตรต้องไม่เกิน ๖ มี. จ้างรถยนต์บรรทุกได้ ๑ คัน จะจ้างรถนั่งสำหรับข้าราชการเองและครอบครัวอีก ๑ คันได้หรือไม่ ผมเข้าใจว่าจ้างรถนั่งได้อีก ๑ คัน เพราะข้าราชการส่วนมากมีครอบครัวและสิ่งของเครื่องใช้มาก รถบรรทุก ๑ คันก็คงบรรทุกได้แต่สิ่งของเครื่องใช้ส่วนตัวเท่านั้น จะให้ข้าราชการและครอบครัวนั่งไปกับรถบรรทุกคงไม่ได้แน่

ตอบ ได้ครับ โดยทำราคาเปรียบเทียบกับการเดินทางโดยรถประจำทาง ถ้าถูกกว่าก็ขออนุมัติจากอธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี

๒. ถาม ถ้าจ้างรถนั่งไม่ได้ ตัวข้าราชการและครอบครัวขึ้นรถโดยสารประจำทางไปแล้ว เบิกค่ายานพาหนะเป็นรายตัวคนตามสิทธิจะได้หรือไม่

ตอบ ได้ครับ

๓. ถาม ข้าราชการขณะถูกย้ายเป็นชั้นตรี สอบขึ้นโทได้แล้วแต่ยังไม่ได้รับการบรรจุ ถูกสั่งให้ย้ายไปรักษาราชการ หรือทำงานแทนในตำแหน่งหัวหน้าแผนก เพื่อจะแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าแผนกต่อไป ข้าราชการผู้นั้นจะมีสิทธิเบิกเงินค่ายานพาหนะย้ายในอัตราหัวหน้าแผนกได้หรือไม่

ตอบ ถ้าทางราชการยังไม่ได้แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนก หรือเทียบเท่า ก็ยังเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางในอัตราของตำแหน่งนั้นไม่ได้

๔. ถาม การหยุดราชการ ถ้าปีใดไม่มีวันลาป่วย ลากิจ ฯ จะควรลงในสมุดประวัติหรือไม่

ตอบ ควรลงให้ชัด หรือขีดช่องวันลาต่าง ๆ นั้นเสีย

๕. ถาม เวลาราชการทวิคูณ ของข้าราชการที่ได้เพิ่มเท่าตัวในระหว่างประกาศใช้กฎอัยการศึก จะต้องลงในสมุดประวัติหรือไม่ ถ้าลงจะลงในหน้าไหน ลงว่าอย่างไร

ตอบ ลงหน้ารายการพิเศษครับ การลง บันทึกเหตุที่ได้รับวันทวิคุณ และจำนวนวันที่ได้นับวันราชการทวิคุณ เพราะถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการในภาวะฉุกเฉิน

ตอบสมาชิกเลขที่ ๒๔๐๓

ผมมีปัญหาค้างสงสัยบางประการ ขอเรียนถามดังนี้

๑. ถาม อำเภอกี่มีตำแหน่งสมุห์บัญชีอำเภอโทเป็นหัวหน้า และมีผู้ช่วยสมุห์บัญชีอำเภอตรี กับสมุห์บัญชีอำเภอจตุร เป็นผู้อยู่ในบังคับบัญชาชั้น ในเมื่อสมุห์บัญชีอำเภอในอำเภอ นั้นๆ ไปราชการ ใครเป็นผู้รักษาการแทน

ตอบ ผู้ช่วยสมุห์บัญชีเป็นผู้รักษาการแทนครับ (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๙๕ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๔๙ ทวิ)

๒. ถาม คำว่า “สมุห์บัญชีอำเภอ” จะเรียกว่า “สรรพากรอำเภอ” จะใช้คำไหนจึงจะถูกต้องตามระเบียบ

ตอบ “สมุห์บัญชีอำเภอ” (กฎ ก.พ. เทียบตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น)

๓. ถาม ที่ทำการสรรพากรกับแผนกสรรพากร จะใช้อย่างไหนจึงจะถูกต้อง

ตอบ “ที่ทำการสรรพากร” (พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมสรรพากร กระทรวงการคลัง พ.ศ. ๒๕๑๑)

ตอบสมาชิกเลขที่ ๑๕๒

๑. ถาม การเบิกเงินค่าเช่าบ้านกรณีทีค่าเช่าสูงกว่าสิทธิการเบิกค่าเช่า สมมุติว่านาย ก. เช่าบ้านเดือนละ ๒๐๐ บาท แต่เบิกค่าเช่าได้เดือนละ ๑๕๑.๘๐ บาท ดังนี้ ในปีงบประมาณ ๒๕๑๒ นาย ก. ได้รับการเลื่อนเงินเดือนอีก ๑ ขั้น สิทธิการเบิกค่าเช่าก็เบิกได้สูงขึ้นตามขั้นเงินเดือน ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๑๑ เป็นต้นไป นาย ก. มีความประสงค์จะขอเบิกค่าเช่าสูงขึ้น แต่ จ. ๑๘ ยังไม่ออก เช่นนี้ จะต้องรอนจนกว่า จ. ๑๘ ออกจึงจะเบิกตามอัตราใหม่ได้ ใช่หรือไม่ หรือจะขอเบิกก่อน จ. ๑๘ ออกได้หรือไม่ เพราะคำสั่งเลื่อนเงินเดือนออกมา ก่อนแล้ว

ตอบ ต้องรอนจนได้รับเงินเดือนตามขั้นนั้นๆ แล้วครับ

๒. ถาม ถ้าหากเบิกก่อน จ. ๑๘ ออกไม่ได้ ก็จะต้องเอาเงินส่วนตัวเสียดำเข้าบ้านไปก่อนเรื่อยๆ จนกว่า จ. ๑๘ จะออกก็เป็นเวลาหลายเดือน ย่อมได้รับความเดือดร้อนมาก ครั้นจะเบิกตามอัตราเก่าก็ไม่ตรงกับความจริง เพราะสิทธิการเบิกสูงกว่าเก่า แต่ไม่สูงกว่าค่าเช่าจริง และก็เบิกได้น้อยกว่าที่ควรจะได้ ย่อมได้รับความเดือดร้อนเช่นกัน ครั้นจะผลัดกับเจ้าของบ้านก็เกรงใจ เพราะหลายเดือนเหลือเกิน เจ้าของบ้านอาจตำหนิหรือถูกเอาได้

ตอบ ครับ เดือดร้อน แต่ถ้า จ. ๑๘ ยังไม่ออกก็ยังไม่ทราบแน่นอนจนถึงขั้นเงินเดือนที่ถูกต้อง

๓. ถาม การขอรับเงินค่าเช่าบ้านตาม ๑. ซึ่งได้ยื่นคำขอไว้เดิมแล้วจะต้องทำคำขอใหม่หรือใช้คำขอเดิม แต่ชี้แจงเหตุผลความจำเป็นประกอบที่เบิกสูงขึ้นพร้อมกับส่งใบสำคัญก็พอ

ตอบ ระเบียบให้ทำคำขอใหม่ครับ ทั้งนี้ เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย

ตอบสมาชิกเลขที่ ๗๘๗

ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ (ฉบับที่ ๔) ได้ลงอัตราค่าเบี้ยเลี้ยงข้าราชการพลเรือนตำแหน่ง หัวหน้ากอง หัวหน้าแผนก ประจำแผนกไว้ จึงอยากทราบว่า

ถาม นายอำเภอชั้นโท ครูประจำบาลโท ปลัดอำเภอตรี (ฝ่ายปกครอง) ปลัดอำเภอโท (ฝ่ายป้องกัน) อย่างไหนหัวหน้ากอง อย่างไหนหัวหน้าแผนก และอย่างไหนประจำแผนกกันแน่ โดยปกติกรรมการปกครองในการแบ่งหน้าที่ ให้ปลัดอำเภอโท (ฝ่ายปกครอง) เป็นหัวหน้าแผนกปกครอง โดยแบ่งเป็นแผนกป้องกัน แผนกส่งเสริมอาชีพ แผนกทะเบียน และแผนกบำรุงท้องที่ และโดยเฉพาะครูโท มีทั้งครูใหญ่โท ผู้ช่วยครูใหญ่โท หัวหน้าหมวดภาษาไทยโท หัวหน้าหมวดสังคมโท หัวหน้าหมวดวิทยาศาสตร์โท ชั้นโทด้วยกัน แต่ความรับผิดชอบผิดกัน จะให้เบิกเบี้ยเลี้ยงเดินทางอย่างไรกันแน่ ไม่เสียสิทธิหรืออย่างไร

ปล. ผู้ที่ทางกรมมีคำสั่งแต่งตั้งให้เป็นผู้รักษาการในตำแหน่ง เช่น ข้าราชการในตำแหน่งปลัดอำเภอโท ซึ่งน่าจะเป็นตำแหน่งเทียบเท่าชั้นโทหรือหัวหน้าแผนก จะเบิกเบี้ยเลี้ยงในตำแหน่งหัวหน้าแผนกได้หรือไม่

ตอบ ข้าราชการดำรงตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น จะเทียบกับตำแหน่งหลักในตำแหน่งอะไร ต้องดูจากกฎ ก.พ. ว่าด้วยการเทียบตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในกรมชั้น ๆ เช่น กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๕๒ (พ.ศ. ๒๕๐๓) ว่าด้วยการเทียบตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในกรมมหาดไทย เทียบตำแหน่งนายอำเภอเท่ากับตำแหน่งหัวหน้ากองเป็นต้น

ป.ล. การเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ ต้องใช้ตำแหน่งที่ดำรงอยู่เป็นหลักในการเบิกจ่าย เช่น หัวหน้าแผนกรักษาการในตำแหน่งหัวหน้ากอง ต้องเบิกจ่ายอัตราหัวหน้าแผนก

ตอบสมาชิกจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ถาม ข้าราชการชั้นโท เดินทางเข้าไปราชการที่กรม วันที่ไปถึงได้เข้าพักโรงแรม รุ่งเช้าจึงนั่งรถแท็กซี่ไปกรม ๑๐ บาท หกเวลาราชการนั่งรถแท็กซี่กลับโรงแรม ๑๐ บาท เท่าขาไป คิดต่อราชการอยู่ ๒ วัน เสียเงินค่าแท็กซี่ไปรวม ๔๐ บาท เงินจำนวนนี้จะเบิกได้หรือไม่ ถ้าไม่ได้เพราะเหตุใด

ตอบ เบิกค่ารถแท็กซี่ไม่ได้ครับ เพราะมาตรา ๒๐ วรรค ๔ แห่งพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ ฯ บัญญัติไว้ชัดว่า “ข้าราชการตั้งแต่ชั้นโทขึ้นไป หรือข้าราชการอื่นที่เทียบเท่าเดินทางไปราชการภายในเขตจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี ให้ใช้รถนั่งรับจ้างได้ ทั้งนี้ ยกเว้นการเดินทางไปกลับระหว่างที่พักกับสำนักงาน”

ตอบสมาชิกเลขที่ ๑๐๓๕

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗ นายไก่อ สมียน ดำรงตำแหน่งที่อำเภอ ก. มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านได้

พ.ศ. ๒๕๐๘ นายไก่อสอบขึ้นตรีได้ และได้รับการบรรจุให้ดำรงตำแหน่งพนักงานที่ดินอำเภอตรี อำเภอ ข. มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านที่ อำเภอ ข. ได้

พ.ศ. ๒๕๑๐ นายไก่อซื้อบ้านที่อำเภอ ก. ไว้ให้ผู้อื่นเช่า

พ.ศ. ๒๕๑๑ นายไก่อขายบ้านหลังนั้นให้แก่ผู้อื่นไป

พ.ศ. ๒๕๑๒ นายไก่อ้ายให้มาดำรงตำแหน่งพนักงานที่ดินอำเภอตรี ที่อำเภอ ก. อีก นายไก่อไม่มีบ้านของตนเองต้องเช่าผู้อื่นอยู่

ถาม นายไก่อจะมีสิทธิรับเงินค่าเช่าบ้านที่อำเภอ ก. ครึ่งหลังนี้หรือไม่

ตอบ ไม่ได้ครับ โปรดดูมาตรา ๕ (๕), มาตรา ๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยระเบียบค่าเช่าบ้านข้าราชการ พุทธศักราช ๒๔๘๓ ในมาตรา ๕ (๕) เป็นผู้ไม่มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านเลยทีเดียว และมาตรา ๖ เน้นลงไปว่า เมื่อมีเคหสถานของตนเอง และไม่มีสิทธิเบิกแล้ว แม้จะโอนกรรมสิทธิ์ในเคหสถานไป ก็ไม่ทำให้เกิดสิทธิ

ขันตัมมากหมัน

ใครเกะกะระราน

ไปฉุนเฉียวเฉกพาด

ผู้ประพฤติดังนั้น

สันดาน

อดกลั้น

พาเดือด ร้อนพ้อ

จักได้ใจเย็น

กฎหมาย

พระราชกฤษฎีกา

แบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ
กองทัพบก กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๒

เป็นปีที่ ๒๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการ แบ่งส่วนราชการ และกำหนดหน้าที่ ของส่วนราชการกองทัพบก กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๐๓ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองทัพบก กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๒”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความใน (๒๕) (๒๖) (๒๗) และ (๒๘) ของมาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองทัพบก กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๐๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๒๕) สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง

(๒๖) โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

(๒๗) กรมการรักษาดินแดน”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความใน (๒๕) (๒๖) (๒๗) และ (๒๘) ของมาตรา ๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองทัพบก กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๐๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๒๕) สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง มีหน้าที่ให้การฝึกและศึกษาแก่นายทหารสัญญาบัตรของกองทัพบก ในทางยุทธศาสตร์ ยุทธวิธี การช่วยรบ และเสริมภารกิจของหน่วย ตั้งแต่ระดับกองพลขึ้นไป เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาและฝ่ายอำนวยการได้ รวมทั้งดำเนินการวิจัยพัฒนา และกำหนดหลักนิยมในทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

(๒๖) โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า มีหน้าที่ให้การศึกษา อบรมและดำเนินการฝึกนักเรียนนายร้อย

(๒๗) กรมการรักษาดินแดน มีหน้าที่ส่งเสริมกำลังของกองทัพบกในการป้องกันราชอาณาจักร วางแผน
อำนาจการประสานงาน และดำเนินการฝึกอบรมบุคคลเป็นผู้บังคับบัญชาสำรอง และกำลังอาสารักษาดินแดน”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ พ.ร.ฎ. นี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๖ ตอนที่ ๑๘ วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๑๒

กฎ ก.จ.

ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๑๒)

ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ

ส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๘

ว่าด้วยการเลื่อนอันดับเงินเดือนและการเลื่อนขั้นเงินเดือน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๐ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๘
ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๐๘ ก.จ.
ออก กฎ ก.จ. ไว้ดังนี้

ข้อ ๑. กฎ ก.จ. นี้ให้ใช้บังคับแก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด

ข้อ ๒. ให้ยกเลิกกฎ ก.จ. ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร
ราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๘

ข้อ ๓. ในกฎ ก.จ. นี้

“ปี” หมายความว่า ปีงบประมาณ

“รอบปีที่แล้วมา” หมายความว่า ระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ของปีหนึ่ง ถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน
ของปีถัดไป

“เลื่อนเงินเดือน” หมายความว่า เลื่อนอันดับเงินเดือน หรือเลื่อนขั้นเงินเดือน แล้วแต่กรณี

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๔ ข้าราชการส่วนจังหวัดผู้ซึ่งจะได้เลื่อนเงินเดือนต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) มีวัฒนธรรม

(๒) ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนตามที่ทางราชการได้กำหนดไว้ และรักษาวินัยโดยเคร่งครัด

(๓) มีความรู้และความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ และมีความอดสาหะบานมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของตน ทั้งงานที่ได้กระทำไปนั้นเรียบร้อยเป็นผลดีแก่ทางราชการ

(๔) ได้ปฏิบัติงานในตำแหน่งที่มีคุณภาพและปริมาณของงาน สมควรที่จะเลื่อนเงินเดือน

(๕) ได้รับบรรจุเข้ารับราชการ หรือเลื่อนชั้น หรือเลื่อนเงินเดือน แล้วแต่กรณี มาครบสิบสองเดือน โดยนับตั้งแต่เดือนแรกของปีเป็นต้นไป การบรรจุเข้ารับราชการ หรือเลื่อนชั้น หรือเลื่อนเงินเดือน ในเดือนแรกของปี ไม่ว่าในวันใด ให้ถือว่าบรรจุเข้ารับราชการ หรือเลื่อนชั้น หรือเลื่อนเงินเดือนในเดือนนั้นเต็มเดือน

กำหนดเวลาสิบสองเดือนตามวรรคแรกนั้น สำหรับผู้ที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใหม่โดยการสอบแข่งขัน สอบคัดเลือก หรือได้รับการคัดเลือก หรือผู้ที่ได้รับการเลื่อนชั้น ทั้งนี้ โดยที่ผู้นั้นไม่ได้เลื่อนเงินเดือนให้นับเวลาในตำแหน่งเดิมหรือชั้นเดิมของผู้นั้น รวมเข้ากับเวลาในตำแหน่งใหม่หรือชั้นใหม่ด้วย

(๖) ในรอบปีที่แล้วมาต้องไม่วันลามาก โดยถือเกณฑ์วันลารวมทั้งลากิจและลาป่วยถึงสี่สิบห้าวัน เว้นแต่

(ก) ลาอุปสมบท โดยได้รับเงินเดือนระหว่างลา ตามระเบียบว่าด้วยการลาของข้าราชการส่วนจังหวัด

(ข) ลาคลอดบุตร ไม่เกิน ๖๐ วัน

(ค) ลาป่วย ซึ่งจำเป็นต้องรักษาตัวเป็นเวลานานคราวเดียว หรือหลายคราว รวมกันไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน หรือ

(ง) ลาป่วยเพราะประสบอันตรายในขณะปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือในขณะเดินทางไปหรือกลับจากปฏิบัติราชการตามหน้าที่

(๗) ในรอบปีที่แล้วมาต้องไม่ลาบ่อยครั้ง หรือมารับราชการสายกว่าเวลาที่ทางราชการกำหนดเนื่อง ๆ

(๘) ในรอบปีที่แล้วมาต้องไม่ขาดราชการ เว้นแต่เพราะเหตุสุดวิสัย

(๙) ในรอบปีที่แล้วมาจนถึงวันออกคำสั่งเลื่อนเงินเดือน ต้องไม่ถูกลงโทษทางวินัย เว้นแต่โทษภาคทัณฑ์

ในกรณีที่ข้าราชการส่วนจังหวัดผู้ใดได้ถูกงดเงินเดือน เพราะถูกลงโทษทางวินัย หรืออยู่ในระหว่างสอบสวน หรือถูกฟ้องในคดีอาญาในกรณีนั้นมาแล้ว ถ้าเป็นผู้ซึ่งอยู่ในเกณฑ์จะได้เลื่อนเงินเดือน ผู้บังคับบัญชาจะเลื่อนเงินเดือนให้ก็ได้ แต่ถ้าเป็นผู้ซึ่งถูกลงโทษตัดเงินเดือน จะเลื่อนเงินเดือนได้ก็ต่อเมื่อพ้นโทษตัดเงินเดือนแล้ว หรือถ้าเป็นผู้ซึ่งถูกลงโทษลดขั้นเงินเดือน จะเลื่อนเงินเดือนได้ก็ต่อเมื่อได้ถูกลงโทษลดขั้นเงินเดือนมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหกเดือน

(๑๐) ในรอบปีที่แล้วมาต้องไม่ถูกสั่งพักราชการเกินกว่าหกเดือน

ข้อ ๕ ผู้ซึ่งอยู่ในหลักเกณฑ์สมควรได้เลื่อนเงินเดือน ถ้าผู้นั้นอยู่ในระหว่างถูกสอบสวนว่ากระทำความผิดวินัย หรือถูกฟ้องในคดีอาญา ก่อนมีคำสั่งให้เลื่อนเงินเดือน ให้รอการเลื่อนเงินเดือนไว้ก่อน แต่ถ้ายกการสอบสวนพิจารณาเสร็จแล้วในปีใดผู้นั้นไม่ถูกลงโทษทางวินัย หรือไม่ถูกศาลพิพากษาให้จำคุก หรือไม่มีมลทินหรือมัวหมอง ก็ให้สั่งเลื่อนเงินเดือนในปีนั้นได้

แต่ถ้าในระหว่างที่รอการเลื่อนเงินเดือนนั้น ทางราชการได้กั้นเงินสำหรับเลื่อนเงินเดือนไว้ให้ ถ้าการสอบสวนพิจารณาเสร็จแล้ว ผู้นั้นไม่ถูกลงโทษทางวินัย หรือไม่ถูกศาลพิพากษาให้จำคุก หรือไม่มีมลทินหรือมัวหมอง ก็ให้นำเงินนั้นมาเลื่อนเงินเดือนในปีที่จะสั่งเลื่อนได้ การเลื่อนเงินเดือนให้เท่ากับเงินที่กั้นไว้ให้ ถ้าไม่เกินปีละหนึ่งขั้น ไม่ถือว่าเป็นการเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษ ตามความในข้อ ๓๓ แห่งกฎ ก.จ. นี้

ข้อ ๖ ภายใต้มติฉบับที่ ๕ (๕) การสั่งเลื่อนเงินเดือนตามปกติ ให้เลื่อนตั้งแต่วันที่ ๑ ของเดือนแรกของปีที่ได้เลื่อนนั้น

ผู้ซึ่งอยู่ในหลักเกณฑ์สมควรได้เลื่อนเงินเดือน แต่ได้ออกจากราชการ หรือไปรับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร ก่อนที่จะมีคำสั่งเลื่อนเงินเดือน ผู้บังคับบัญชาเดิมจะสั่งเลื่อนเงินเดือนให้ผู้นั้นย้อนหลังไปถึงวันที่ ๑ ของเดือนแรกของปีที่ได้เลื่อนนั้นก็ได้

ข้อ ๗ การเลื่อนเงินเดือนนอกจากตามหลักเกณฑ์และวิธีการในกฎ ก.จ. นี้ ให้นำเสนอ ก.จ. เพื่อพิจารณาอนุมัติให้ผู้บังคับบัญชาสั่งเลื่อนเป็นพิเศษเฉพาะราย

ข้อ ๘ การเลื่อนเงินเดือนสำหรับข้าราชการส่วนจังหวัดชั้นพิเศษ ให้เป็นไปตามที่ ก.จ. ในฐานะคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติ

ข้อ ๙ การเลื่อนเงินเดือนตามกฎหมาย ก.จ. นี้ ต้องมีเงินสำหรับเลื่อนเงินเดือนภายในวงเงินงบประมาณประเภทเงินเดือนที่ได้รับอนุมัติไว้

หมวด ๒

การเลื่อนอันดับเงินเดือน

ข้อ ๑๐ การพิจารณาเลื่อนอันดับเงินเดือนข้าราชการส่วนจังหวัด ให้เป็นไปตามวิธีการดังต่อไปนี้

(๑) ให้พิจารณาคัดเลือกจากผู้ซึ่งอยู่ในอันดับถัดลงไป ทั้งนี้ โดยให้พิจารณาผู้ซึ่งได้รับเงินเดือนขั้นสูงก่อน ถ้าผู้ซึ่งได้รับเงินเดือนขั้นสูงยังไม่สมควรได้เลื่อนอันดับเงินเดือน ก็ให้พิจารณาผู้ซึ่งได้รับเงินเดือนในขั้นที่ถัดลงไปตามลำดับ

(๒) ถ้าผลของการพิจารณาปรากฏว่ามีผู้ซึ่งอยู่ใน หลักเกณฑ์ที่จะได้รับพิจารณาเลื่อนอันดับเงินเดือนมากกว่าจำนวนแห่งอันดับที่จะเลื่อนได้ ให้พิจารณาดังเวลาราชการ และเวลาที่อยู่ในอันดับและขั้นนั้น หากเป็นการสมควรจะให้มีการสอบถามผู้บังคับบัญชาหรือสัมภาษณ์ประกอบด้วยก็ได้

(๓) การเลื่อนอันดับเงินเดือน ให้เลื่อนได้หนึ่งอันดับ แต่จะเลื่อนอันดับเช่นนั้นได้ จำนวนเงินที่ได้เลื่อนต้องไม่เกินสองขั้น

ข้อ ๑๑ การพิจารณาเลื่อนอันดับเงินเดือนข้าราชการส่วนจังหวัดผู้ใดให้ได้รับเงินเดือนเกินกว่าขั้นต่ำของอันดับที่ได้เลื่อนขึ้น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดผู้บังคับบัญชาของผู้นั้น ขออนุมัติ ก.จ. เป็นกรณีไป

หมวด ๓
การเลื่อนขั้นเงินเดือน

ข้อ ๑๒ การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการส่วนจังหวัดในอันดับหนึ่ง ๆ โดยปกติให้ส่งเลื่อนได้ปีละ
หนึ่งขั้น

ข้อ ๑๓ การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการส่วนจังหวัดเป็นกรณีพิเศษเกินกว่าหนึ่งขั้นนั้น ให้พิจารณา
คัดเลือกจากผู้ซึ่งอยู่ในหลักเกณฑ์ดังกล่าวในข้อ ๔ และต้องเป็นผู้ซึ่งอยู่ในหลักเกณฑ์ประการใดประการหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) ปฏิบัติงานในหน้าที่ราชการได้ผลดียิ่งจนถือเป็นตัวอย่างที่ดีได้
- (๒) ปฏิบัติงานในหน้าที่ที่มีการต่อสู้หรือปฏิบัติงานที่เสี่ยงอันตรายเป็นกรณีพิเศษ
- (๓) ปฏิบัติงานในท้องที่ก้นดงและมีไข้ชุกชุม เป็นการเสี่ยงอันตรายต่อชีวิตและเป็นท้องที่ที่ทาง

ราชการได้รับรองแล้ว

(๔) ปฏิบัติงานเกินกว่าตำแหน่งหน้าที่จนเกิดประโยชน์ต่อราชการเป็นพิเศษและปฏิบัติงานในตำแหน่ง
หน้าที่ของตนเป็นผลดีด้วย

(๕) ปฏิบัติงานโดยได้ค้นคว้าหรือประดิษฐ์สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นประโยชน์ต่อราชการเป็นพิเศษ และ
ทางราชการได้รับรองให้ใช้การค้นคว้าหรือสิ่งประดิษฐ์นั้น

(๖) ปฏิบัติงานตรวจตราและรับผิดชอบการเงินเป็นจำนวนมาก

(๗) ปฏิบัติงานในหน้าที่ราชการด้วยความตรวจตรา เหน็ดเหนื่อยเป็นพิเศษและงานนั้นได้ผลดียิ่ง

(๘) ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดจนสำเร็จ เป็นผลดียิ่งแก่ประเทศ

ชาติ

(๙) ปฏิบัติงานในตำแหน่งที่มีคุณภาพและปริมาณของงานสูงกว่าอัตราเงินเดือนที่ได้รับอยู่ และได้ผล
ดีสมควรมุ่งหมาย

ทั้งนี้ ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาหลักฐานโดยละเอียดรอบคอบว่า ข้าราชการผู้นั้นได้ปฏิบัติงานถึงขนาดที่
สมควรจะได้เลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษเกินกว่าหนึ่งขั้นหรือไม่ ถ้าเห็นว่าสมควรเลื่อนขั้นเงินเดือนให้สองขั้น ให้
นำเสนอ อ.ก.จ. เพื่อพิจารณาอนุมัติ เมื่อได้รับอนุมัติแล้วให้ผู้บังคับบัญชาส่งเลื่อนได้ แต่ถ้าผู้บังคับบัญชาเห็นว่าสมควร
ให้เลื่อนขั้นเงินเดือนเกินกว่าสองขั้น ก็ให้นำเสนอ อ.ก.จ. เพื่อพิจารณาอนุมัติให้ผู้บังคับบัญชาส่งเลื่อนต่อไป และใน
คำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนนั้นให้ระบุด้วยว่า ผู้นั้นได้ปฏิบัติงานเป็นกรณีพิเศษเข้าในหลักเกณฑ์ประการใดในกฎ ก.จ. ข้อนี้
ด้วย

ข้อ ๑๔ ผู้ซึ่งสมควร ได้เลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษเกินกว่าหนึ่งขั้นตามข้อ ๑๓ แต่ขาดลักษณะตาม
หลักเกณฑ์ในข้อ ๔ (๕) ถ้าในปีก่อนผู้นั้นได้รับบรรจุเข้ารับราชการ หรือเลื่อนชั้นหรือเลื่อนเงินเดือน แล้วแต่กรณี ตั้งแต่
หกเดือนขึ้นไป ให้เลื่อนขั้นเงินเดือนได้ไม่เกินหนึ่งขั้น

ให้ไว้ ณ วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒

พลเอก ป. จารุเสถียร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประธาน ก.จ.

หมายเหตุ กฎ ก.จ. นี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๖ ตอนที่ ๒๐ วันที่ ๑๑ มี.ค. ๒๕๑๒

กฎ ก.จ.

ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๑๒)

ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ

ส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๘

ว่าด้วยการบรรจุผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

จากสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพอื่นซึ่งกระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่า

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๐ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๐๘ ก.จ. ออกกฎ ก.จ. ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎ ก.จ. นี้ให้ใช้บังคับแก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด

ข้อ ๒ ประกาศนียบัตรวิชาชีพใดจะใช้สำหรับตำแหน่งใด ให้เป็นไปตามที่ ก.จ. กำหนด

ข้อ ๓ การบรรจุผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพจากสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพอื่น ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่า เข้าเป็นข้าราชการส่วนจังหวัดสามัญ ชั้นใด โดยจะให้ได้รับเงินเดือนในอันดับใด และชั้นใด ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ได้รับประกาศนียบัตรประโยคครูประถมศึกษา ประโยคอาชีวศึกษาชั้นต้น หรือประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพอื่นซึ่งกระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่า จะบรรจุได้ไม่สูงกว่าข้าราชการส่วนจังหวัดสามัญ ชั้นจัตวา อันดับ ๑ ขึ้น ๕๔๐ บาท และเฉพาะผู้ได้รับประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นต้นหรือประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น ถ้าได้รับประกาศนียบัตรการฝึกงานในความควบคุมของกรมอาชีวศึกษา ซึ่งมีหลักสูตรกำหนดเวลาฝึกงานอีกหนึ่งปีด้วย จะบรรจุได้ไม่สูงกว่าข้าราชการส่วนจังหวัดสามัญ ชั้นจัตวา อันดับ ๑ ขึ้น ๕๖๐ บาท

(๒) ผู้ได้รับประกาศนียบัตรประโยคครูประกาศนียบัตรจังหวัด หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพอื่นซึ่งกระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่า จะบรรจุได้ไม่สูงกว่าข้าราชการส่วนจังหวัดสามัญ ชั้นจัตวา อันดับ ๑ ขึ้น ๕๖๐ บาท

(๓) ผู้ได้รับประกาศนียบัตรประโยคครูมูล ครูพลศึกษาตรี ประโยคอาชีวศึกษาชั้นกลาง หรือประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพอื่นซึ่งกระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่า จะบรรจุได้ไม่สูงกว่าข้าราชการส่วนจังหวัดสามัญ ชั้นจัตวา อันดับ ๑ ขึ้น ๖๐๐ บาท และเฉพาะผู้ได้รับประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นกลาง หรือประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย ถ้าได้รับประกาศนียบัตรการฝึกงานในความควบคุมของกรมอาชีวศึกษา ซึ่งมีหลักสูตรกำหนดเวลาฝึกงานอีกหนึ่งปีด้วย จะบรรจุได้ไม่สูงกว่าข้าราชการส่วนจังหวัดสามัญ ชั้นจัตวา อันดับ ๑ ขึ้น ๖๓๐ บาท

(๔) ผู้ได้รับประกาศนียบัตร ประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง ซึ่งมีหลักสูตรกำหนดเวลา ศึกษา ต่อจากประโยคมัธยมศึกษา หรือประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายอีกหนึ่งปี หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพอื่นซึ่งกระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่า จะบรรจุได้ไม่สูงกว่าข้าราชการส่วนจังหวัดสามัญ ชั้นจัตวา อันดับ ๑ ขึ้น ๖๐๐ บาท

(๕) ผู้ได้รับประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง ซึ่งมีหลักสูตรกำหนดเวลาศึกษาต่อจากประโยคอาชีวศึกษาชั้นกลาง หรือประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายอีกหนึ่งปี จะบรรจุได้ไม่สูงกว่าข้าราชการส่วนจังหวัดสามัญ ชั้นจัตวา อันดับ ๑ ชั้น ๖๓๐ บาท ถ้าได้รับประกาศนียบัตรการฝึกงานในความควบคุมของกรมอาชีวศึกษา ซึ่งมีหลักสูตรกำหนดเวลาฝึกงานอีกหนึ่งปีด้วย จะบรรจุได้ไม่สูงกว่าข้าราชการส่วนจังหวัดสามัญ ชั้นจัตวา อันดับ ๑ ชั้น ๖๖๐ บาท

(๖) ผู้ได้รับประกาศนียบัตร ประโยค อาชีวศึกษาชั้นสูง ซึ่งมีหลักสูตรกำหนดเวลาศึกษาต่อจาก ประโยคมัธยมศึกษา ประโยคมัธยมวิสามัญศึกษาตอนปลาย ประโยคอาชีวศึกษาชั้นกลาง หรือประโยคมัธยมอาชีวศึกษา ตอนปลายอีกสองปี หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพอื่นซึ่งกระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่า จะบรรจุได้ไม่สูงกว่าข้าราชการส่วน จังหวัดสามัญ ชั้นจัตวา อันดับ ๒ ชั้น ๑๒๐ บาท ถ้าได้รับประกาศนียบัตรการฝึกงานในความควบคุมของกรมอาชีวศึกษา ซึ่งมีหลักสูตรกำหนดเวลาฝึกงาน อีกหนึ่งปีด้วย จะบรรจุได้ไม่ สูงกว่า ข้าราชการส่วนจังหวัดสามัญ ชั้นจัตวา อันดับ ๒ ชั้น ๑๕๐ บาท

(๑) ผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ซึ่งมีหลักสูตรกำหนดเวลาศึกษาต่อจากประโยคมัธยมศึกษา ประถมมัธยมศึกษาสามัญศึกษาดอนปลาย หรือประโยคมัธยมศึกษาต่อจากศึกษาดอนปลายอีกสองปี หรือผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพอื่นซึ่งกระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่า จะบรรจุเป็นข้าราชการส่วนจังหวัดซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นผู้สอนประจำในสถานศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ไม่ส่งกว่าข้าราชการส่วนจังหวัดสามัญ ชั้นจัตวา อันดับ ๒ ชั้น ๑๒๐ บาท

(๘) ผู้ได้รับประกาศนียบัตรประโยคครูประถม ครูพลศึกษาโท ประโยคครูการเรือน ประโยคครูอนุบาล หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพอื่นซึ่งกระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่า จะบรรจุได้ไม่สูงกว่าข้าราชการส่วนจังหวัดสามัญ ชั้นจัตวา อันดับ ๒ ขึ้น ๑๕๐ บาท ถ้าได้รับประกาศนียบัตรการศึกษาเฉพาะวิชาในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีหลักสูตรกำหนดเวลาศึกษาอีกหนึ่งปีด้วย จะบรรจุได้ไม่สูงกว่าข้าราชการส่วนจังหวัดสามัญ ชั้นจัตวา อันดับ ๒ ขึ้น ๑๔๐ บาท

(๕) ผู้ได้รับ ประกาศนียบัตร ประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง ซึ่งมี หลักสูตรกำหนดเวลา ศึกษา ต่อจาก ประโยคมัธยมศึกษา ประโยคมัธยมวิสามัญศึกษาดอนปลาย ประโยคอาชีวศึกษาชั้นกลาง หรือประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายอีกสามปีหรือประกาศนียบัตรวิทยาลัยเทคนิค ซึ่งมี หลักสูตรกำหนดเวลาศึกษาต่อจากประโยคเตรียมอุดมศึกษา อีกหนึ่งปี หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงซึ่งกระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่าจะบรรจุได้ ไม่สูงกว่าข้าราชการส่วนจังหวัด สามัญ ชั้นจัตวา อันดับ ๒ ขึ้น ๑๕๐ บาท และเฉพาะผู้ได้รับประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรวิทยาลัยเทคนิค ถ้าได้รับประกาศนียบัตรการฝึกงานในความควบคุมของกรมอาชีวศึกษา ซึ่งมีหลักสูตรกำหนด เวลาฝึกงานอีกหนึ่งปีด้วย จะบรรจุได้ ไม่สูงกว่าข้าราชการส่วนจังหวัดสามัญ ชั้นจัตวา อันดับ ๒ ขึ้น ๑๕๐ บาท

(๑๐) ผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิทยาลัยเทคนิค ซึ่งมีหลักสูตรกำหนดเวลาศึกษาต่อจากประโยคเตรียมอุดมศึกษาอีกสองปี หรือต่อจากประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูงอีกหนึ่งปี หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงซึ่งกระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่า จะบรรจุได้ไม่สูงกว่าข้าราชการส่วนจังหวัดสามัญ ชั้นจัตวา อันดับ ๓ ชั้น ๘๕๐ บาท

(๑๑) ผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงหรืออนุปริญญาวิชาการศึกษา ซึ่งมีหลักสูตรกำหนดเวลาศึกษาต่อจากประโยคเตรียมอุดมศึกษา หรือประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาอีกสองปี หรือผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงกระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่า จะบรรจุเป็นข้าราชการส่วนจังหวัดซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นผู้สอนประจำในสถานศึกษาขององค์กร บริหาร ส่วนจังหวัดได้ไม่สูงกว่าข้าราชการส่วนจังหวัดสามัญ ชั้นตรี อันดับ ๑ ขึ้น ๘๕๐ บาท

(๑๒) ผู้ได้รับประกาศนียบัตรประโยคมัธยม กรุผลศึกษาเอก หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงซึ่งกระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่า จะบรรจุได้ไม่สูงกว่าข้าราชการส่วนจังหวัดสามัญ ชั้นตรี อันดับ ๑ ชั้น ๕๕๐ บาท

(๑๓) ผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิทยาลัยเทคนิค ซึ่งมีหลักสูตรกำหนดเวลาศึกษาต่อจากประโยคมัธยมศึกษา หรือประโยคมัธยมวิสามัญศึกษาตอนปลายอีกห้าปี หรือต่อจากประโยคเตรียมอุดมศึกษาอีกสามปี หรือต่อจากประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูงอีกสองปี หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงซึ่งกระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่า จะบรรจุได้ไม่สูงกว่าข้าราชการส่วนจังหวัดสามัญ ชั้นตรี อันดับ ๑ ชั้น ๕๕๐ บาท

(๑๔) ข้าราชการส่วนจังหวัดสามัญผู้ได้รับประกาศนียบัตรดังกล่าวใน (๓) หรือผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงใดจากสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และมีพื้นความรู้ไม่ต่ำกว่าประโยคมัธยมศึกษาหรือประโยคมัธยมวิสามัญศึกษาตอนปลาย และได้รับราชการในตำแหน่งที่ใช้วิชาชั้นนั้น ๆ ติดต่อกันมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี หรือข้าราชการส่วนจังหวัดสามัญผู้ได้รับประกาศนียบัตรดังกล่าวใน (๔) หรือ (๖) และได้รับราชการในตำแหน่งที่ใช้วิชาชั้นนั้น ๆ ติดต่อกันมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสี่ปี อาจสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุได้ไม่สูงกว่าข้าราชการส่วนจังหวัดสามัญ ชั้นตรี อันดับ ๑ ชั้น ๕๕๐ บาท

(๑๕) ข้าราชการส่วนจังหวัดสามัญผู้ได้รับประกาศนียบัตรดังกล่าวใน (๗) (๘) (๙) หรือ (๑๐) และได้รับราชการในตำแหน่งที่ใช้วิชาชั้นนั้น ๆ ติดต่อกันมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามปี อาจสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุได้ไม่สูงกว่าข้าราชการส่วนจังหวัดสามัญ ชั้นตรี อันดับ ๑ ชั้น ๕๕๐ บาท

ในกรณีที่เห็นสมควร จังหวัดเจ้าสังกัดจะจัดให้มีการศึกษาอบรมก่อนการสอบคัดเลือกก็ได้

(๑๖) ความใน (๑๔) หรือ (๑๕) ให้ใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งรับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนวิสามัญอยู่ก่อนวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๔๘๗ และโอนมาเป็นข้าราชการส่วนจังหวัดวิสามัญตามพระราชบัญญัติโอนโรงเรียนประถมศึกษาบางประเภทไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๐๘ ด้วยโดยอัตโนมัติ

ข้อ ๔ ผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพตามกฎหมาย ก.จ. นี้หลายอย่าง อาจบรรจุเข้ารับราชการ เป็นข้าราชการส่วนจังหวัด โดยให้ได้รับเงินเดือนสูงกว่าที่ได้กำหนดไว้ในกฎ ก.จ. นี้ได้ โดยขออนุมัติ ก.จ. เป็นราย ๆ ไป

ข้อ ๕ การคัดเลือก หรือสอบคัดเลือก พร้อมทั้งวิธีการคัดเลือก หลักสูตรและวิธีการสอบคัดเลือก ให้เป็นไปตามที่ ก.จ. จะได้กำหนด

ในระหว่างที่ ก.จ. ยังมิได้กำหนดการคัดเลือก หรือสอบคัดเลือก วิธีการคัดเลือก หลักสูตรและวิธีการสอบคัดเลือกตามความในวรรคแรก ให้ดำเนินการตามกฎหมาย ก.พ. ว่าด้วยการนั้นไปพลางก่อน

ข้อ ๖ การคัดเลือกหรือสอบคัดเลือก ซึ่งได้ดำเนินการไปแล้วตามกฎหมาย ก.พ. ว่าด้วยการนั้น ก่อนวันใช้กฎ ก.จ. นี้ ให้เป็นอันใช้ได้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๒

พลเอก ป. จารุเสถียร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประธาน ก.จ.

หมายเหตุ กฎ ก.จ. นี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๖ ตอนที่ ๓๓ วันที่ ๑๕ เม.ย. ๒๕๑๒

กฎ ก.พ.

ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๑๒)

ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๗
ว่าด้วยการเทียบตำแหน่งข้าราชการตุลาการสามัญที่เรียกชื่ออย่างอื่นในกระทรวงยุติธรรม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๔๑ และ
มาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ก.พ. ออกกฎ ก.พ. ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎ ก.พ. นี้ให้ใช้บังคับแก่กระทรวงยุติธรรม

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๑๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ
ฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อ ๓ ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นให้กำหนดเทียบกับตำแหน่งข้าราชการตุลาการสามัญ ดังต่อไปนี้

ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น

เทียบกับตำแหน่ง

ครูจิตว

เสมียนแผนกงาน

ผู้ช่วยพยาบาลจิตว

..

พยาบาลจิตว

..

พนักงานบัญชีจิตว

..

พนักงานพิมพ์ดีดจิตว

..

พนักงานสถานพินิจจิตว

..

ครูตรี

ประจำแผนก

เจ้าศาลตรี

..

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตรี

..

ทันตอนามัยตรี

..

นักบัญชีตรี

..

นักสถิติตรี

..

นิติกรตรี

..

พยาบาลตรี

..

พนักงานคดีตรี

..

พนักงานคุมประพฤติตรี

..

พนักงานบัญชีตรี

..

พนักงานยึดทรัพย์ตรี

..

พนักงานสังคมตรี

..

เภสัชกรตรี

..

ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นเทียบกับตำแหน่ง

แม่บ้านตรี	ประจำแผนก
รองเจ้าศาลตรี	"
วิทยาการตรี	"
อนุศาสนาจารย์ตรี	"
ครูโท	หัวหน้าแผนก
เจ้าศาลโท	"
เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์โท	"
ทันตแพทย์โท	"
นักจิตวิทยาโท	"
นักบัญชีโท	"
นักสถิติโท	"
นายแพทย์โท	"
นิติกรโท	"
ผู้ช่วยผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง	"
ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดโท	"
พนักงานคดีโท	"
พนักงานคุมประพฤติโท	"
พนักงานบัญชีโท	"
พนักงานสังคมโท	"
พนักงานเขตทรัพย์โท	"
รองเจ้าศาลโท	"
วิทยาการโท	"
หัวหน้าธุรการสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาภาค	"
เจ้าศาลเอก	หัวหน้ากอง
เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอก	"
ทันตแพทย์เอก	"
นายแพทย์เอก	"
ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดเอก	"
เลขานุการ ก.ต.	"
นายแพทย์พิเศษ	ผู้อำนวยการกอง
ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง	"

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๒

(ลงชื่อ) จอมพล ถ. กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี ประธาน ก.พ.

หมายเหตุ กฎนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๖ ตอนที่ ๓๓ วันที่ ๑๕ เม.ย. ๒๕๑๒

ระเบียบ

ควมมาก

ที่ สร. ๐๔๐๒/ว. ๒๖

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑๑ เมษายน ๒๕๑๒

เรื่อง ขอให้แจ้งผลงาน ผลการประชุม ฯลฯ ไปยังโฆษกประจำสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี
เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ด้วยในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๑๒ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีเสนอว่า ในการ
โฆษณาผลงานของรัฐบาลต่อประชาชนนั้น ได้มอบหมายให้โฆษกประจำสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี เป็นเจ้าหน้าที่รับ
ผิดชอบดำเนินการ จึงขอให้กระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ช่วยกันพิจารณา ถ้าเห็นว่าผลงาน ผลการประชุม หรือเรื่อง
อื่นใด ที่พอจะเป็นประโยชน์ในการโฆษณาแสดงผลงานของรัฐบาลแล้ว ก็ขอให้รีบแจ้งไปยังโฆษกประจำสำนักทำเนียบ
นายกรัฐมนตรี เพื่อรวบรวมและดำเนินการต่อไปโดยด่วน

ในที่สุดคณะรัฐมนตรีได้ลงมติเห็นชอบด้วย และขอให้กระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ร่วมมือดำเนินการตามที่
 ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) พลตำรวจตรี สง่า กิตติขจร

(สง่า กิตติขจร)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองการประชุมคณะรัฐมนตรี

ที่ สร. ๐๔๐๓/ว. ๒๘

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี :

๑๑ เมษายน ๒๕๑๒

เรื่อง การเบิกจ่ายเบี้ยกันดารในท้องที่อำเภอชุมพลบุรีและอำเภอบ้านดำน

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือ ที่ สร. ๐๔๐๓/ว. ๑๒๕ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๐

ตามที่ได้ขึ้นชั้นมติคณะรัฐมนตรีอนุมัติให้อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ และอำเภอบ้านดำน จังหวัดอุบลราชธานี เป็นท้องที่กันดารเพิ่มเติม ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ นั้น

บัดนี้ กระทรวงการคลังรายงานว่ามีส่วนราชการบางแห่งข้องใจเกี่ยวกับการเบิกเงินเบี้ยกันดารในท้องที่อำเภอชุมพลบุรีและอำเภอบ้านดำน ว่าจะมีสิทธิเบิกได้ตั้งแต่เมื่อใด ซึ่งกระทรวงการคลังได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรให้เบิกเงินเบี้ยกันดารในท้องที่อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ และอำเภอบ้านดำน จังหวัดอุบลราชธานี ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๑๐ เต็มทั้งเดือนเป็นต้นไป ไม่ควรให้เบิกย้อนหลังตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๐๘ และได้เสนอมาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๑๒ ตกลงมติเห็นชอบด้วย และอนุมัติตามที่กระทรวงการคลังเสนอ

จึงขอขึ้นชั้นมา เพื่อถือปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) พลตำรวจตรี สง่า กิตติขจร

(สง่า กิตติขจร)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติกรรม

หลักการบริหารกบววรรณคดีไทย

โดย ชลอ วนะภูติ

ในวิทยาการอันว่าด้วยหลักการบริหารราชการนั้น มีหัวข้อสำคัญอยู่ ๙ ข้อ ที่นักวิชาการเขาเรียกว่า ปาโปสโคบ PAPOSDCORB) คือ

๑. การกำหนดนโยบาย	(P) Policy Making
๒. การกำหนดอำนาจหน้าที่	(A) Authority
๓. การวางแผน	(P) Planning
๔. การกำหนดหน่วยงาน	(O) Organisation
๕. การบรรจุคนให้เหมาะกับงาน	(S) Staffing
๖. การสั่งงาน	(D) Directing
๗. การประสานงาน	(Co) Coordinating
๘. การรายงาน	(R) Reporting
๙. การคลัง	(B) Budgeting

ศาสตร์ที่ว่าด้วยการบริหารนี้ ดูคล้ายกับว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาใหม่ในโลก ฟังมีผู้เอาเข้ามาสอนในเมืองไทยเมื่อไม่กี่ปีมานี้เอง แต่แท้ที่จริงแล้วหาใช่ของใหม่ไม่ ถ้าคนโบราณบริหารงานไม่เป็นแล้ว มหาอาณาจักรต่างๆ ที่รุ่งโรจน์อยู่สมัยโบราณจะเกิดขึ้นได้อย่างไร อันที่จริงคนสมัยใหม่ได้แต่เก็บรวบรวมของเก่าเข้าเป็นหมวกเป็นหม้อ แล้วตั้งเป็นวิทยาการใหม่ เรียกชื่อใหม่ เล่นเอาคนเก่าสะอึก เด็กๆ ก้มหน้าท่องไปโดยไม่รู้ว่าคนโบราณเขาเล่นมาก่อนเราตั้งหลายพันปีแล้ว เสด็จในกรมซึ่งใช้พระนามปากกาว่า น.ม.ส. ได้ทรงประพันธ์คำร้อยกรองไว้ว่า “อะไรใหม่มิใช่ความจริงแท้ ความจริงแท้เกิดใหม่เกิดได้หรือ”

เพื่อที่จะพิสูจน์ให้เห็นว่า การบริหารงานทั้งหลายมีหลักวิชามาตั้งแต่สมัยโบราณจึงใคร่ขอหยิบยกตัวอย่างต่างๆ ในวรรณคดีอันมีชื่อก้องของไทยมาให้ท่านทั้งหลายฟังสัก ๔ เรื่อง กล่าวคือ

จากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ จะแสดงให้เห็นหลักการบริหารราชการในหัวข้อเรื่อง การกำหนดอำนาจหน้าที่

จากวรรณคดีเรื่องสามก๊ก จะแสดงให้เห็นหลักการบริหารราชการในหัวข้อเรื่อง การวางแผนงาน

จากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน จะแสดงให้เห็นหลักการบริหารราชการในหัวข้อ การวินิจัยสั่งงาน

จากวรรณคดีเรื่องพระอภัยมณี จะแสดงให้เห็นหลักการบริหารราชการในหัวข้อเรื่อง การบรรจุคนให้เหมาะกับงาน

๑. รามเกียรติ์ตอนกำหนดอำนาจหน้าที่

ได้มีนักวิชาการเป็นอันมากติเตียนการบริหารราชการของนักบริหารงานของเรามาทำงานหลายอย่าง ทำงานคนเดียว มีลูกน้องก็ไม่ค่อยใช้ หรือใช้ไม่ทั่วถึง บางคนทำทั้งวัน ไม่หมดต้องเอาไปทำบ้าน บางคนนั่งแมลงวันตอมขา อ่านหนังสือพิมพ์ก็แล้ว ถักนิตติ้งก็แล้ว คุยเรื่องสารพัดก็แล้ว เป็นต้น การที่ผู้ใหญ่ทำงานเอาไว้คนเดียวนี้ ทำให้เพิ่มบนโต๊ะเต็มไปหมด การที่มีเพิ่มมากบางคนเห็นว่าเป็นของโก้เก๋ ถ้ามีเพื่อนมาเยี่ยมมักชี้ให้ดูด้วยความภูมิใจว่างานมากจัง คนที่ทำงานไว้มากนี้ ทำให้ทุกคนเผ้าคอยคำสั่ง เขาเรียกว่าทำงานแบบควาล้อมเคียน ควาทั้งหลายจะเผ้าคอยรับคำสั่ง ควาบางควคอยจนควาว่วงยังไม่ได้รับคำสั่ง งานการจึงได้ติดขัดค้างคั่งเป็นหนักเป็นหนา สมัยใหม่เขาเลิกวิธีทำงานแบบนั้นแล้ว เขาทำงานกันแบบคันกะไค คือ ต้องผ่อนถ่ายให้มือล่างเสมอไปแม้มือบนจะว่างงานก็ต้องถือว่าว่าง เพื่อคุมนโยบายหรือว่างเพื่อที่ทำงานอื่นที่สำคัญกว่า อย่างุ่นวายเผ้าคุมรายละเอียด ข้อสำคัญจะต้องไม่อายุที่เพิ่มไม่มีค้ำคั่งอยู่บนโต๊ะ ต้องถือว่านั่นเป็นชัยชนะของนักบริหาร

ในบรรดาคนที่เฉลียวฉลาดในการทำงานด้วยวิธีมอบหมายอำนาจในโลกนี้ เห็นจะไม่มีเกินพระรามในเรื่องรามเกียรติ์

อันว่าพระรามนั้น คนส่วนมากยังไม่ทราบว่าเป็นมนุษย์เดินดิน เหาะไม่ได้ ผิวกายผอมแห้ง สีค่อนข้างเขียวคล้ำอมเหลืองค่อมหนอง ส่วนพระลักษมณ์นั้นผอมเหลือง คนที่เล่นเป็นท้าวพระรามต้องเลือกเอาอย่างเอวบางร่างน้อย ท่าทางกะย่องกะแย่งเดินไม่ค่อยจะไหว จึงต้องใช้รถลากเสมอ ฉะนั้นถ้าเล่นบ่อยๆเป็นประจำ คนเล่นมักถึงแก่กรรมเพราะวัณโรคกิน

ทศกัณฐ์มักดูหมิ่นดูแคลนพระรามหนักหนา โดยกล่าวไว้ในที่ต่าง ๆ กันว่า—

“อันมนุษย์มีสองมือ	ถือแต่ธนูศรกล้า
ฤาจะสู้เราเจ้าลงกา	มีหัตถ์ซ้ายขวายี่สิบกร”

หรือกล่าวว่า

“ทำไมกับมนุษย์สองคน	ฤาจะประจัญท้าวก็ไต่
หนีเขาออกมาอยู่ไพร	เที่ยวลวงแต่أيาวนร”

และว่า

“พี่น้องสองคนนี้จนนัก	อัปลักษณ์เที่ยวอยู่พาวัน
คบได้แต่أيาล่าลิง	เย่อหยิ่งเจรจาโมหรรย
สู้จะสู้กุมภกัณฑ์	อวดกล้าสำคัญว่าตัวดี”

ในการรบจริง พระรามพระลักษมณ์ถูกยักษ์ทำเสียเหลวแหลกหลายครั้งหลายหน เช่น พระรามถูกโมรพาแบกไปขังไว้ในกรงเหล็ก กรุงบาดาล เหมือนอย่างห้องขังคนสูบเฮโรอิน ที่โรงพักกลาง หนุมานต้องไปช่วยถึงรอดมาได้ พระลักษมณ์เล่าก็เฝ้าแต่ถูกหอกยักษ์ตัวนั้น ตั้วนี้ เช่นถูกหอกกุมภกัณฑ์ ถูกหอกมุลพลัน ถูกศรอินทรชิต จะตายมิตายแท้ หากหนุมาน ไม่ช่วยคงม้วยมอดไปนานแล้ว

แต่มนุษย์สองมือผู้เดินกะย่องกะแย่งนี้มีลักษณะเป็นผู้นำที่ดี เป็นผู้บังคับบัญชาชั้นเยี่ยมได้ มอบหมายการงานออกเป็นส่วนเป็นstück ให้รับผิดชอบเป็นสายๆไป จนตัวเองแทบ จะไม่ต้องทำอะไร พอถึงเวลาเขาก็มาเชิญไปขึ้นรถ ไปคุยเขารบกัน คนลากรถก็ลากมาจน อ่อนใจ ไม่ไปถึงไหนสักทีเพราะพระรามพระลักษมณ์เฝ้าปั่นขึ้นปั่นลงอยู่ไม่เว้นแต่ละวัน

ถ้าจะถามว่า พระรามทำงานอย่างไรจึงถือว่าเจ็ลยวลาคณัก ก็ขอให้พิจารณาได้ หลายตอน เช่น ตอนจะยกทัพไปลงกาก็ให้หนุมานไปสำรวจเส้นทางก่อนว่า การเดินทางจะ ยากง่ายเพียงไร จะมีอุปสรรคอะไรบ้างหรือไม่ ซึ่งหนุมานไปสำรวจถึงลงกา แต่จัดการงาน นอกส่งไปหน่อยก็คือ ล่อให้เขาจุดไฟที่หางแล้วปั่นขึ้นหลังคาท้องพระโรงเผาลงกาเสีย

ตอนก่อนจะโจมตีก็ยังเปิดการเจรจาโดยเลือกหาบุคคลผู้ชาญฉลาด “องอาจเจรจา อัจฉาตย์” ได้แก่องคต ให้ถือสาส์นของพระรามไป “ว่าขานโดยธรรมประเพณี อย่าเพ่อ

ต่อที่ห้า หั้น เกลือกว่าพระยาคุมภักดิ์จะสิ้นโมหันธ์ฉันทา” แต่ทศกัณฐ์ยังไม่สิ้นโมหันธ์ฉันทาจริง จึงพิโรธโกรธใหญ่และว่า “ที่จะส่งองค์นางกัลยาเมืองอย่าพักกว่าให้บวชการ กูก็ทรงศกดา วราฤทธิ์ ทศทิศเลื่องชื่อลือหาญ” ทกลงพระรามจึงสั่งให้ลั่นกลองรบ

ตอนจองถนนข้ามไปกรุงลงกา พระรามก็ได้มอบหมายกิจการเป็นสัดเป็นส่วนให้ทหารเอกหลายตัวช่วยกันทำให้สำเร็จ จนเป็นถนนเรียบร้อมมี “ศิลาจมเรียบระเบียบกันเป็นแถวแนวคันถนนใหญ่” เป็นอันว่าแผ่นดินของประเทศอินเดียถูกเชื่อมติดกับเกาะชิลอนแล้ว โดยบารมีของพระราม

ตอนหาเสบียงอาหารเลี้ยงกองทัพซึ่งเป็นเรื่องสำคัญมาก ท่านก็ได้เลือกให้นิลพัท ลูกพระกาฬไปเป็นเจ้าเมืองชิตชิน ซึ่งถือกันว่าเป็นอยู่ชาวอู่น้ำอุดมสมบูรณ์ยิ่งนัก เพื่อจะได้ส่งกำลังบำรุงกองทัพ โดย “เคื่อนหนึ่งให้เก็บผลาผล มาส่งพวกพลทวยหาญ”

ตอนเลือกหาคนให้ถือธงนำหน้ากองทัพซึ่งแต่โบราณถือว่าสำคัญมาก เพราะคนนำทัพเป็นคนบำรุงขวัญชั้นยอดเยี่ยม ต้องโบทและโยกให้เข้าจังหวะกลอง ถ้าโยกคึกๆ ขวัญของข้าศึกจะแผ่หมก มีแต่คึกหนึ่ไม่คึกสู้ พระรามเลือกได้ตัวยอดนักโยกธง คือ “ไชยามพวาน” เพราะเพียงแต่ชื่อก็กึกไม่ข่มนามเอายักษ์แย้เสียแล้วตามคำกลอนว่า

“ถ้ายนามเพื่อนนั้นข่มนามยักษ์ ทั้งแหลมหลักกล้าหาญชาญสมร
จะเป็นศรีสวัสดิ์ศัสตรา แก่พระสีกผู้ทรงฤทธิ์”

อนึ่ง ในการสงครามนั้น เขาไม่ต้องมัวรักษารรยามารยาทกันเหมือนยามปกติ เพราะฉะนั้น บางครั้งจึงปรากฏว่าฝ่ายพระรามทำการคอร์ปชั่น พระรามท่านไม่ได้คอร์ปชั่นเอง แต่ท่านใช้ให้ลูกน้องให้ไปทำคอร์ปชั่น ทั้งนี้ นับว่าเป็นการตีสึกแซ่ชนิตนอกตำรา จะขอนำมากล่าวตอนหนึ่ง คือ ยักษ์คนหนึ่งชื่อแสงอาทิตย์ เป็นหลานทศกัณฐ์ มีแว่นวิเศษเป็นอาวุธ แต่ฝากไว้กับพระพรหม แว่นอันนี้ส่องไปที่ไหนจะบังเกิดไฟไหม้ล้างหมก คือเป็นไฟบัลลัภัยกัลป์ๆ นี้เอง พระรามกลัวแว่นอันนี้นัก เมื่อทราบข่าวว่าทศกัณฐ์จะให้แสงอาทิตย์มารบด้วยก็นอนไม่หลับ กลัวแว่นบัลลัภัยกัลป์นี้ ตื่นเข้าขึ้นได้ว่าต้องทำคอร์ปชั่นจึงจะเอาชนะได้ จึงใช้ให้องคตแปลงตัวเป็นยักษ์ไปขอแว่นจากพระพรหม ดังคำกลอนว่า

“ก่อนหน้าตามัฆวาฬ
จงจำแลงกายด้วยฤทธิ์ไกร
ขึ้นไปลงองค์พระพรหมเมศ

ตัวท่านผู้มีอิศฌาสัย
ให้เหมือนจิตระไพร่
เอาแว่นวิเศษของยักษ์”

องค์แปลงกายเสร็จก็เหาะไปหาพระพรหมบอกว่าแสงอาทิตย์ใช้ให้มาเอาแว่น พระพรหมซึ่งมีถึงสี่หน้าแปดมือ แต่เป็นเทวดาชื่อ ใช้ตาทั้งแปดมองดูยักษ์ปลอม เห็นแน่นอนว่าเป็นยักษ์แท้ ข้าพเจ้าเชื่อว่าพระพรหมไม่ใช่แก่งทำ คือ พระพรหมเชื่อโดยสุจริตเพราะพระพรหมจะทำคอร์ปชั่นด้วยนั้นไม่มีธรรมเนียมเป็นอันขาด ตามคำกลอนว่า —

“เมื่อนั้น
ไม่แจ้งกลบุตรพาลี
จึงหยิบแว่นแก้วสุรกันต์
จากพานทิพย์รัตนอลงการ

องค์ท้าวธาดาเรืองศรี
คิดว่าอสุรีใช้มา
อันชัชวาลร่อนแรงแสงกล้า
เอามาส่งให้ทันใด”

ต่อมาแสงอาทิตย์ตัวจริงใช้ให้ยักษ์อีกตัวขึ้นไปเอาแว่นอีก พระพรหมตกใจบอกว่าให้ไปแล้วมาเอาอะไรอีก ยักษ์รู้สึกว่ามีอาการคอร์ปชั่นเกิดขึ้นแล้วก็สลบไสลใจมาก ไม่รู้จะพูดอย่างไร เลยตอกเอาพระพรหมเทวดาชื่อเข้าให้ว่า.....

“เป็นโงะนี่พระทรงฤทธิ์
ไพร่มันปลอมขึ้นมา
เมื่อฉะนี้จะคิดประการใด
แต่องค์พระพรหมเป็นเจ้า
ว่าแล้วมิได้อัญชลี

จึงไม่พินิจให้แจ้งใจ
ควรฤผ่านฟ้าจึงส่งให้
น้อยใจเป็นพันพันทวี
ยังมิรู้เท่ากระบี่ศรี
อสุรีก็เหาะกลับมา”

พระทรงฤทธิ์นั่งตาปริบ ๆ มิได้โต้ตอบ เพราะไม่รู้จะตอบอย่างไร ยักษ์มันว่ายออกของเทวดาโงะปล่อยให้ลงหลอกล่อได้ จะว่าจริงก็จริงของมัน แต่มันก็หลอกเอาไปแล้ว ช่วยไม่ได้ พระพรหมมีสี่หน้าก็ว่าฤทธิ์มากอยู่แล้ว แต่ถึงอยู่รยามันมีทั้งร้อยหน้าพันหน้ายิ่งกว่าพรหม จะทำยังไงได้

แสงอาทิตย์ผู้ขาดแว่นจึงถูกศรพระรามตายแห่ง เป็นอันว่ายักษ์มีฤทธิ์ตายไปอีกคนหนึ่ง ตายเพราะผลแห่งการคอร์ปชั่นของฝ่ายพระรามแท้ ๆ

ตอนทศกัณฐ์ทางฉัตรทำให้แผ่นดินข้างพระรามมืด ทำอะไรก็ไม่เห็น พระรามก็ใช้
สุกรีฟไปหักฉัตร เพราะเคยให้หนุมานไปถวายแหวนแล้ว ใช้อองคตไปสื่อสารแล้ว สุกรีฟเป็น
ลูกพระอาทิตย์ยังไม่ได้แสดงความกล้าหาญเก่งฉกาจโดยลำพังเลย แล้วสุกรีฟก็ไปทำการจน
สำเร็จ คือ หักฉัตรได้

ถ้ากลอนต่อไปนี้จะเน้นกล่าวเพียงตอนเดียว คือ ตอนพระรามใช้สุกรีฟไปหักฉัตรจน
ถึงการรบตอนหักฉัตรระหว่างสุกรีฟกับทศกัณฐ์ ดังบทต่อไปนี้.—

เมื่อนั้น

ได้ฟังพิเภกโหราจารย์

จึงมีพระราชบัญชา

ใครจะอาสามาคอยใจ

บัดนั้น

ได้ฟังโองการพระทรงธรรม์

ครั้งก่อนคำแหงวายุบุตร

ไปถวายธำมรงค์อลงการ

องคตก็ได้สื่อสาร

ตัวข้าพระบาทผู้ภักดี

ทำลายฉัตรท้าวทศพักตร์

พระองค์ผู้ทรงภพไตร

เมื่อนั้น

ได้ฟังลูกพระสุรียา

จึงกล่าววาจาอันสุนทร

ตัวท่านผู้เรืองฤทธิ์

บัดนั้น

รับพรพระตรีภูวไนย

ทำอำนาจผดแผดแสงต่างฤทธิ์

เหาะขึ้นยังพื้นเมฆา

พระทรงภพลงโลกทุกสถาน

ว่าขุนมารม้วยฉัตรชัย

แกว่านรโยธาน้อยใหญ่

เข้าไปหักฉัตรทศกัณฐ์ ฯ

สุกรีฟลูกพระสุริยฉัน

บังคมคัดสนองพระบัญชา

ผู้มีฤทธิ์รุกรบเกล้าเกล้า

ในเบื้องบาทาพระเทวี

หักหาญฆ่าสยักษี

ครั้งนี้จะอาสาไป

ให้หักยับลงจงได้

อย่าเคืองโต้เบื่องพระบาทา ฯ

พระจักรรัตน์แก้วนาถา

ผ่านฟ้าขึ้นชมยินดี

อวยพรประสาทกระบี่ศรี

จงไปสวสดีมีชัย ฯ

พระยาสุกรีพทหาใหญ่

บังคมไหว้แล้วรีบออกมา ฯ

เสียงสนั่นครวชิตทุกทิศา

รีบไปตั้งวายุพัดพาน ฯ

ลัดนิ้วมือเดียวก็มาถึง
แลเห็นฉัตรแก้วสุรกานต์
ท้าวทศเศียรขุนยักษ์
ทงฝูงสนมনারี

บัดนั้น

ครั้นถึงฉัตรแก้วสุรกานต์
แล้วจึงกลายวิทยามนต์
กวัดแกว่งพระขรรค์อันศักดิ์
ว่าเหวี่ยงก่อนทศพัศตร์
จะสู้อีกพระตรีภูวไนย
มาลอบทำการเช่นนี้
บัดนี้พระนารายณ์ฤทธิรอน
ประหารเสียดัยเศียรมึง
ในที่ท่ามกลางพารา

เมื่อนั้น

เห็นน้องพระยาพาลี
พิโรธโกรธกริ้วกระโทบบาท
เหม่ออ้ายสุกรีพออารมณ์
ยกยอมมนุษย์ไม่มีอาย
อย่าพักอ้างอวดอหังการ
ฆ่าได้แต่อ้ายพาลี
ซึ่งมึงเย่อหยิ่งจะชิงชัย

บัดนั้น

ได้ฟังจึงตอบกุมภภัณฑ์
มึงอย่าอ้างอวดฤทธิรงค์

ซึ่งกรุงลงการาชฐาน

สูงตระหง่านอยู่กลางธานี
กับองค์อัครเรศมเหสี
อยู่ที่ชั้นฉัตรรัตนา

สุกรีพฤทธิไกรใจหาญ
ยืนทะยานตรงพักตร์อสุรา
ลำแดงฤทธิรณแกลัวกล้า
ชี้หน้าแล้วร้องประกาศไป
ฮึกฮักโอหังหยาบใหญ่
เหตุใดไม่ออกมาต่อกร
ฤทัยมิ้งกลัวพระแสงศร
ภูธรตรัสใช้ให้กุมมา
ซึ่งทำทุจริตอิจฉา
ให้สมน้ำหน้าอ้ายอัปรีช ๖

ทศเศียรสุริยวงศ์ยักษ์
มากล่าววาทีชาณุฉกรรจ์
ร้องทวาดคังเสียงฟ้าลั่น
มึงนี้โมหันต์ฉันทา
ว่าเป็นนารายณ์นาถา
ไซ้ว่าจะเกรงฤทธิไกร
กุนีหาเหมือนกระนั้นไม่
ที่ไหนจะรอดชีวิต ๖

สุกรีพลุกพระสุริยฉัน
เหวี่ยงทศกัณฑ์ยี่สิบกร
จะต่อถ่วงองค์พระทรงศร

แต่กู่ทหารจะราญรอน
ว่าแล้วกระที่บาชา
แกว่งพระขรรค์ชัยวัณ

เมื่อนั้น

กรเคียวรบวันประจัญต์
ความเจ็บนั้นพันที่ทนนัก
สุดใจสุดกำลังสุดคึก

บัดนี้

เห็นทศกัณฐ์อุสุรา
เท้าถีบถูกกายขุนมาร
น้ำวลงด้วยกำลังว่องไว

อันทศเศียรกุมภันท์

ตกลงยังพื้นปฐพี
ฉัตรแก้วสุรภานต์ก็วินาศ
ส่องสว่างแสงสุริยน

ไม่ให้ร้อนถึงองค์พระทรงกรุท

คั่งลงกาจะลุ่มจมสมุทร
ทะยานยุคขึ้นฉัตรอสุรี ฯ

ท้าวราพธาสูรยักษี
สุดที่จะรอตอฤทธิ์
พระยายักษ์ไม่ทันท้านติก
ไม่รบชิตถอยรับรอมมา ฯ

ลูกพระอาทิตย์ฤทธิ์กล้า
เสียทีในท่าชิงชัย

แผ่นทะยานฉวยยอดฉัตรได้
หักฉัตรพิชัยโมลี ฯ

ทั้งสนมกำนัลมเหสี

ร้องมี้อออิงทุกตัวตน

อากาศแจ่มแจ้งทุกแห่งหน

ตลอดจนกองทัพพลับพลาชัย ฯ

บทส่งท้าย

ท่านผู้อ่านที่สนใจคงจะสังเกตเห็นได้ในทันทีว่า เกล็ดลับของการทำงานให้สำเร็จนั้น อยู่ที่การมอบอำนาจ และการทำงานไม่สำเร็จ คือ การไม่มอบอำนาจโดยทำงานไว้คนเดียว ตัวอย่างเช่น ทศกัณฐ์ในเรื่องนี้หวงอำนาจมาก สนมกำนัลเยอะแยะ หัวเข้าไว้คนเดียวจะไปไหนก็เอาไปด้วยหมด จะรบก็พาไปรบด้วย จะมอบใครก็ไม่ไว้ใจ

เรื่องนี้ เพื่อนข้าพเจ้าซึ่งเป็นนักบริหารใหญ่คนหนึ่ง และเห็นจะเป็นพวกทศกัณฐ์ ด้วยได้กล่าวได้แทนทศกัณฐ์ว่า คนอย่างทศกัณฐ์นี้สติหนัก เป็นสุภาพบุรุษที่หญิงควรบูชา ได้ใคร่แล้วก็ไม่ทิ้งไม่ขว้าง เลี้ยงหมกทุกคนไม่หลอกกินฟรี แล้วจะไปไหนก็พาไปด้วยอย่างไม่มีลำเอียง ความเที่ยงธรรมเท่านั้นที่ทำให้ได้รับความรักจากอเล็ก ๆ อย่างพร้อมเพรียงเสมอหน้า นอกจากนั้น อ้ายเรื่องการมอบอำนาจก็ต้องดูเป็นเรื่อง ๆ ไม่ใช่หลับหูหลับตามอบจนหมดตัว

เรื่องผู้หญิงมอบอำนาจใต้ที่ไหน การทรยศหักหลังย่อมมีอยู่ทั่วไปไม่ควรที่จะไว้วางใจใคร คน
เดี๋ยวนี้ยิ่งร้าย เขามีรอยหน้าพินหน้ายิ่งกว่าพรหมเสียอีก ทศกัณฐ์เป็นนักจิตวิทยาชั้นยอด
เพื่อนรู้หมดว่าใคร ๆ ก็คิดจะเล่นเมียเพื่อนทั้งนั้น จึงไปไหนก็เอาไปด้วย แล้วมือเพื่อนก็มีมาก
จะทิ้งไว้ทำไมเปล่า ๆ อีกตั้ง ๑๔ มือ หน้าก็เหลืออีก ๔ หน้า จึงใช้วัตถุทิบของตนให้มี
ประโยชน์ทุกส่วน กล่าวคือ อุ่ม บี้ และคมเรื่อยไปใครจะทำไม

ข้าพเจ้าเห็นใจเพื่อนนักกมของข้าพเจ้ายิ่งนัก แต่ว่าก็ยังขอยืนยันอยู่ว่า ทศกัณฐ์
ประพฤติกฎของการสงคราม เพราะเป้าหมายของการรบ คือ การเอาชนะ ทศกัณฐ์เป็นคน
ห่วงรายละเอียด จึงเสียเป้าหมาย คือ มัวห่วงความรักจึงแพ้สงคราม ท่านทั้งหลายที่ได้อ่าน
บทของทศกัณฐ์ผู้มีสี่สิบมือถึงแพ้สุครีพสองมือ ถ้ามือของทศกัณฐ์มีเพิ่มอีก ๕๐ มือ แต่ละมือ
ล้วนแต่กำอาวุธที่เกาะเกาะต่อการรบทั้งนั้น ทศกัณฐ์ก็ยังจะแพ้สุครีพอยู่นั่นเอง ข้าพเจ้าขอเปิด
ความลับของเรื่องรามเกียรติ์ตอนเสาะหาเหตุแห่งความพ่ายแพ้ให้ท่านทั้งหลายอ่านอีกครั้งหนึ่ง คือ

เมื่อนั้น

ไม่รู้ที่จะต่ออุทธา

เวียนวนหนีลงทางกงฉัตร

กรหนึ่งกอดนางมณฑโตไว้

สิบเจ็ดกรอุมฝูงก้านัล

ขัดขวางทางที่จะต่อตี

ทศเศียรสุริยวงศ์ยักษ์

ผู้เดียวพะว้าพะวังใจ

หลีกหลัดมิให้เข้าใกล้

กรสองคว้าไถ่นางอัคคี

กรหนึ่งแกว่งพระขรรค์ชัยศรี

อสุรีถอยรับวานร

อีกตอนหนึ่งกล่าวว่า

เมื่อนั้น

เสียชั้นเสียเชิงจะต่อตี

สิบเก้ากรนั้นกอดนางไว้

กรหนึ่งแกว่งพระขรรค์สุรگانต์

จะฟันจะแทงไม่ถนัด

จำเป็นจำสู้ทน

ท้าวทศพักตร์ยักษ์

เสียทีด้วยระวังเขาวมาลย์

จนใจที่จะเข้าหักหาญ

ต้านทานรบรันอลวน

แต่บ้องบักหลบหลีกสับสน

เวียนวนถอยไล่พลวัน

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า คนมีมือน้อยสิบมือ คิดเสียสิบเก้ามือ สู้คนสองมือแต่ใช้ได้
สองมือไม่ได้

๒. สามก๊กตอนวางแผน

การทำงานไม่ว่าใหญ่หรือเล็ก ถ้าจะให้ได้รับความสำเร็จแล้วจะต้องเริ่มต้นด้วยการวางแผนให้ดี ไม่ใช่คิดว่าทำอะไรก็ทำอย่างสะเซหรือทำตามอารมณ์ แม้กระทั่งอย่างโจรก็มีโจรใหญ่โจรน้อย โจรทำงานสำเร็จ และโจรทำงานไม่สำเร็จ โจรไม่มีแผนล้วนเป็นโจรที่อยู่ในคุกทั้งนั้น โจรใหญ่ที่ทำงานสำเร็จบางทีก็ได้เป็นเจ้าคนนายคน การเล่นเกมก็เหมือนกัน ต้องมีแผนจึงจะชนะ ถ้าเอาแต่แรงเข้าโถมตะบึงตะบันไปก็เหมือนควายเปลี่ยววิ่งเข้าขวิดภูเขา นึกว่าเป็นศัตรูตัวง ผลคือ ถึงแก่กรรม

ตัวอย่างในวรรณคดีมีอยู่มากที่แสดงถึงการวางแผนงานที่ดี ใครจะขอหยิบยกมากล่าวสักเรื่องเดียว คือ ในวรรณคดีเรื่องสามก๊ก การวางแผนที่ดีในเรื่องสามก๊กนั้นมีมากมายหลายตอน เพราะเรื่องสามก๊กเป็นเรื่องของการวางแผนอย่างเยี่ยมทั้งนั้น ในที่นี้ขอจะกล่าวเฉพาะตอนเดียว ซึ่งพวกนักอ่านและนิยมนวนคดีถือกันว่าเป็นการวางแผนที่ยิ่งใหญ่ที่สุดตอนหนึ่งของวรรณคดีสามก๊ก คือ ตอนที่ขงเบ้งหลอกให้จิวยี่รบโจโฉ แล้วตัวเองดักตีกระทบเก็บเอาไพร่พลอาวุธและเสบียงไปได้เป็นอันมาก โดยฝ่ายขงเบ้งไม่ได้เสียอะไรเลยและใช้คนเพียงหยิบมือเดียว

เราท่านทั้งหลายย่อมทราบกันอยู่แล้วว่า ที่เรียกว่าสามก๊กนั้น ก๊กที่หนึ่ง คือ โจโฉ ก๊กที่สอง คือ เล่าปี่ ก๊กที่สาม คือ ชุนกวน ก๊กที่สองคือเล่าปี่นี้มีกำลังน้อยที่สุดแต่เจ้าบุญชุม เพราะมีขงเบ้งเป็นที่ปรึกษา ก๊กที่หนึ่งกับก๊กที่สามนั้นกำลังกำกวมกัน แต่ก๊กที่หนึ่งเก่งทางบก ก๊กที่สามเก่งทางน้ำเพราะเป็นเมืองน้ำและมีเมืองทางน้ำอยู่ในปกครองมาก ก๊กที่หนึ่งคือโจโฉนั้น ไม่ได้มีเรื่องกับก๊กที่สามของชุนกวนแต่อย่างใด มีเรื่องรบติดพันอยู่แต่ก๊กที่สองของเล่าปี่จนเล่าปี่จวนจะแพ้อยู่แล้ว ผู้คนพลทหารก็เหลือน้อยเต็มทีตามหลักฐานปรากฏว่ามีทหารไม่ถึง ๕,๐๐๐ คน แต่ฝ่ายเล่าปี่หลอกให้ชุนกวนรบโจโฉได้ จึงคล้ายรวมกำลังกันสู้ ทำให้โจโฉซึ่งมีกำลังพลถึงร้อยหมื่น ตั้งค่ายเรียงรายตามริมน้ำยาวถึง ๓,๐๐๐ เส้น หรือ ๑๒๐ กิโลเมตร พินาศสิ้นเพราะเป็นทหารบกไม่ชำนาญการรบทางน้ำ และถูกฝ่ายสัมพันธมิตรลวงให้รบแต่ทางน้ำ

ขงเบ้งประมาณสถานการณ์ไว้แล้วว่า เมื่อกองทัพเรืออันผูกติดกันเป็นแพเพราะกลัวทหารเมากลิ่น ถูกจี้ยี่เอาไฟเผาแล้ว โจโฉจะหนีขึ้นบกทางไหน โฉมน้ำจะไปทางไหนบ้าง

จึงวางแผนสั่งการให้กองทัพของตนซึ่งมีกำลังเป็นส่วนน้อย คอยติดตามรบต่อจากจิวอี้ คือ รบ
ตอนตามตีซ้ำเติมนี้ง่าย คนแตกทัพมาแล้วย่อมไม่มีกำลังใจสู้ จึงสั่งให้จู๋ลงคุมทหารสามพันไป
ชุมนุมอยู่ที่ตำบลชัวหลิม แล้วบอกว่าเวลาสามยามโจโจจะแตกทัพไปทางนั้น จู๋ลงย้อนถามว่าที่
ตำบลชัวหลิมมีทางแยกเป็นเมืองสองแคว่ง ไปเมืองเกงจีวทางหนึ่งไปเมืองลำกู่ทางหนึ่ง จะ
ให้ไปตักแยกไหน ขงเบ้งบอกว่าให้ตักทางเกงจีวเพราะทางไปลำกู่จะติดกลักกองทัพจิวอี้ โจโจ
คงไม่กล้าไปแน่

แล้วสั่งให้เตียวหุยคุมทหารอีกสามพันยกไปชุมนุม ณ บริเวณเนินเขาปากทางตำบล
โฮโลกัก บอกว่าพรุ่งนี้เช้าทหารโจโจจะไปทุ่งข้าวกิน ณ ที่นั้น พอเห็นควันคลุ้งเพราะตั้ง
หม้อข้าวก็ให้โจมตีอย่าให้ทันข้าวสุก

สำหรับกวนอู ขงเบ้งไม่ได้ใช้ไปไหน ก็น้อยใจจึงถามขงเบ้งว่าใช้จู๋ลง เตียวหุย
แล้วเหตุใดไม่ใช้ตนบ้าง ขงเบ้งตอบว่ากวนอูเคยอยู่กับโจโจ และกวนอูเป็นคนที่มีสัตย์ ถ้า
พบโจโจก็คงไม่ทำร้ายโจโจได้ กวนอูก็สัญญาว่าถ้าพบโจโจไม่ตัดศีรษะโจโจมาให้ก็ยอมเสีย
ศีรษะของตนแทน ขงเบ้งจึงใช้ให้กวนอูไปคอยตักด่านสุดท้าย และเป็นด่านสำคัญที่สุดที่
ตำบลชัวหลิมซึ่งเป็นทางสองแคว่ง ทางหนึ่งเป็นทางลัดไปเมืองเกงจีว ทางหนึ่งเป็นทางอ้อม
ขงเบ้งบอกว่าให้กวนอูไปตักทางลัดแล้วให้ก่อไฟให้เห็นแต่ไกล โจโจจะคิดว่าเป็นไฟลวง
เพราะโจโจนิสัยเป็นคนล่อลวงคนอื่นอยู่ตลอดเวลา นึกว่าคนอื่นเขาจะขี่กองเหมือนตนอยู่
เรื่อย โจโจกลัวกองทัพข้าศึกจะตักอยู่ทางมิดก็จะหนีตรงไปทางกองไฟ กวนอูย้อนถามขงเบ้ง
ว่า ถ้าไม่เป็นจริงทั้งนั้นจะว่าอย่างไร ขงเบ้งตอบด้วยความแน่ใจว่าหากโจโจไม่ไปตามเส้นทาง
นี้ให้กวนอูรีบกลับมาหาขงเบ้งแล้วตัดศีรษะขงเบ้งแทนได้เลย อันนี้ต้องนับว่าเป็นสินพนันที่
ยิ่งใหญ่กว่าการพนันทั้งหลายในโลก

คำกล่าวปิดท้ายรายการ

ท่านผู้ชมทั้งหลาย กองทัพของมหาอุปราชโจโจได้แตกพินาศและโจโจได้หนีทัพ
กระเซอะกระเซิงไปตามเส้นทางที่ขงเบ้งตักไว้ทุกประการ จนกระทั่งถึงด่านสุดท้ายสามด่าน
โจโจนี้กว่าข้าศึกโง่ที่ไม่คุมกำลังมาคักตนในบริเวณดังกล่าว และว่าถ้าตนเป็นฝ่ายข้าศึกจะคุม
กำลังมาคักตรงนั้นแน่นอน ว่าแล้วก็เหวี่ยงหน้าขึ้นท้องฟ้าแล้วหัวเราะด้วยเสียงอันดังกว่าเพลง

เย้ยฟ้าทำดินที่นักร้องคนอ้วน ๆ ของกองทัพกร้องใส่ในไมโครโฟนเสียอีก หอหุบปากหัวเราะ จู๋ลงก็ยกทหารเข้าโจมตี โจโจโคกขึ้นม้าหนีเสื้อผ้าแทบคว้าไม่ทัน

ครั้นไปถึงตำบลโฮโลก ก็ให้ทหารหยุดหุงข้าวกิน และพักผ่อนให้เต็มที่ โดยออก เสื้อผ้าเสื้อเกราะ อานม้า ออกตากแดด หุงข้าวยังไม่ทันเดือดโจโจก็หัวเราะเสียงดังก้องฟ้าอีก ทหารเลวซึ่งชอบถามนักก็เข้าไปถามอีกว่า มหาอุปราชหัวเราะทำไม โจโจก็พรวดอธิบายเป็นกึ่ง เป็นแควว่าข้าศึกโง่หนักหนาที่ไม่ส่งกองทหารมาดักไว้ตรงนี้ พอพูดขาดคำเดียวหุ้ก็ขับรืพลเข้า โจมตี ทหารโจโจแตกไม่เป็นระส่ำระสาย โจโจโคกขึ้นม้าหนีไปได้กับทหารสี่ห้าคน ล้วนแต่ เป็นทหารชอบถามอยู่ใกล้ซีกที่นั่ง และเสื้อที่ตากไว้ก็เอาไปไม่ทัน ที่หนีไปได้ล้วนตัวเปล่า บางคนก็มีแต่เสื้อกลุ้ม

ครั้นโจโจหนีมาถึงทางสองแพร่งที่จะเข้าเมืองโจโจ ก็มาพบกองไฟที่ปากทางลัด โจโจสั่งทันทีด้วยปัญญาของนักหลอกลวงว่า ให้ไปทางกองไฟ เพราะทางมืดเป็นทางที่กองทัพ ข้าศึกจะซุ่มอยู่เป็นแน่นอน โจโจเดินทางกระเซอะกระเซิงไปถึงตำบลฮัวหยงก็หัวเราะให้ ทหารเลวคนเก่าซึ่งเป็นนักถาม ถามอีกว่าหัวเราะทำไม โจโจบอกว่าหัวเราะเยาะความคิดของ ข้าศึกที่ไปดักผิดทาง พอพูดเสร็จกวนอูก็ขี่ม้าถือธนูมายกทหารเข้าล้อมจนโจโจหนีไม่ได้ โจโจ ไม่รู้จะหนีอย่างไรได้จึงคำนับกวนอูประหลดๆ ขอให้กวนอูปล่อยให้หนีเถิด โดยอ้างบุญคุณที่ เคยชุบเลี้ยงให้มีความสุขมาแต่เก่าก่อน กวนอูใจอ่อนก็เลยปล่อยให้โจโจหนีไป

ทั้งหมดนี้จะเห็นได้ว่าเป็นความจริงตามที่ขงเบ้งประมาณสถานการณ์ และได้วางแผน ไว้ทุกอย่างสมกับที่มีคำกล่าวขงเบ้งเป็นยอดนักวางแผน ที่เหนือนักวางแผนทั้งหลาย เพราะ ฉะนั้น ท่านทั้งหลายจึงคงจะไม่ประหลาดใจอะไรที่ได้พบว่า ในที่สุดแห่งการรณรงค์สงคราม ของทั้งสามก๊กนั้น ก๊กของเล่าปี่มีชัยมากที่สุดจนชาวเมืองเสฉวนยกเล่าปี่ขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดิน ขนานนามว่า พระเจ้าเล่าปี่

๓. พระอภัยมณีตอนจัดหาผู้คนไว้ให้เหมาะกับงาน

เป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่า ในการบริหารงานต่าง ๆ นั้น ปัญหาเรื่องตัวคนเป็นปัญหา ที่สำคัญที่สุดปัญหาหนึ่ง แม้ขงจื้อก็ยังยอมรับว่า “คนเท่านั้น ไม่ใช่อิฐ หินทราย ที่สร้างให้เป็นเมืองขึ้นมา” ได้มีกิจการงานในโลกนี้เป็นอันมากที่ต้องล้มเหลวลงไปเพราะคนไม่เข้าใจ งาน เพราะไม่เตรียมงานไว้ให้ถูกต้องกับคน หรือไม่เตรียมคนไว้ให้เหมาะกับงาน เช่น เอาคน

เก่งทางหนังสือไปติดต่องาน เอาคนซื้อไปทำหน้าที่โฆษณา เอาคนเก่งทางบัญชีไปทำงานฝ่ายบัญชี เอาคนขี่โมโตไครธาไปเป็นทูต กล่าวกันว่าถ้าหากเราบรรจุ “ไรท์แมนอินเดอะไรท์เพลส” แล้วใช้ งานยากก็จะง่าย งานใหญ่ก็จะเล็ก งานที่ไม่สำเร็จก็จะลุล่วง เรียกว่าปัญหาสารพัดที่ทำให้ปวดหัวนั้นจะไม่เกิดขึ้นเลย

ในวรรณคดีไทยเรื่องพระอภัยมณีของสุนทรภู่ มีข้อคิดเกี่ยวกับการบริหารงานอยู่หลายตอน โดยเฉพาะตอนเตรียมคนไว้ทำงาน ได้มีตั้งแต่เริ่มหน้าแรกของพระอภัยมณีเลยทีเดียว คือ ท้าวสุทัศน์กษัตริย์เมืองรัตนาคิดเห็นว่าลูกสองคนไม่มีวิชาติดตัวสักอย่าง จะให้ครองเมืองในภายหน้าได้อย่างไร ผูกชนที่ไหนจะนับถือ ข้าไทจะถูกดูถูก ข้าศึกก็จะโจมตีเอาจนเสียบ้านเสียเมือง จึงจำต้องส่งลูกไปศึกษาศิลปวิทยาที่ทิศาปาโมกข์ ตามคำกลอนต่อไปนี้

สมเด็จพระอภัยมณีเจ้าราชย์	แสนสวาทลูกน้อยเสนาหา
จะเสกสองครองสมบัติขัตติยา	แต่วิชาสิ่งใดไม่ชำนาญ
จึงดำรัสเรียกโอรสราช	มาริมอาสน์แท่นสุวรรณแล้วบรรหาร
พ่อจะแจ้งเจ้าจงจำคำโบราณ	อันชายชาญเชือกษัตริย์ขัตติยา
ย่อมพากเพียรเรียนไสยศาสตร์เวท	สิ่งวิเศษสืบเสาะแสวงหา
ได้ป้องกันอันตรายนักรา	ตามกษัตริย์ขัตติยอย่างโบราณ
พระลูกรักจักสืบวงศ์กษัตริย์	จงรีบรักเสาะแสวงแหล่งสถาน
หาทิศาปาโมกข์ชำนาญชาญ	เป็นอาจารย์พากเพียรเรียนวิชา

ทั้งนี้ ย่อมแสดงให้เห็นว่าแต่โบราณนั้น แม้ลูกกษัตริย์ก็ต้องบ่มให้เก่งกล้าสามารถก่อนแล้วถึงจะให้กินเมือง ไม่ใช่เกิดมาเป็นลูกกษัตริย์แล้วให้นั่งกินแล้วนอน และการที่จะไปหาที่เรียนวิชานั้นต้องบุกป่าฝ่าดงไปหาฤๅษีชีไพรในกลางดงกลางป่า บางครั้งก็ไปพบโจรก่อนได้วิชา บางรายได้วิชาแล้วพบโจรต้องรบโจรชนะแล้วถึงได้เมียก็มี แต่ก็นับว่าเป็นการทรมานทั้งร่างกายและจิตใจแทบจะเอาชีวิตไม่รอดกว่าจะเอาวิชามาได้ ไม่ใช่เอารถเบนส์ไปส่งหน้าประตูโรงเรียนเหมือนทุกวันนี้ เพราะฉะนั้น จะเห็นได้ว่าโบราณเขาไม่เล่นระบบทำลายหรือระบบอุปถัมภ์ คือ บรรจูลูกท่านหลานเธอผู้ไม่มีภูมิเข้ากินตำแหน่งสำคัญ แต่เขาเล่นระบบคุณวุฒิ คือ บุคคลจะได้ดีได้ช่วยยอมสละตัวเองในการปฏิบัติงานของเขาเองเป็นประมาณ ไม่ใช่

สายเลือดหรือสายใยอะไรของใครทั้งนั้น อันเป็นแบบแผนที่ถูกต้องที่ประเทศเจริญหรือประเทศที่ไม่ค่อยพัฒนาทั้งหลายใช้อยู่ทุกวันนี้

ในเรื่องพระอภัยมณี มีตอนเตรียมไว้ใช้งานสำคัญอยู่ตอนหนึ่งที่ควรยกมากล่าวคือ ตอนพระอภัยมณีครองเมืองผลึก และจัดการปกครองโดยเตรียมหาคนที่มีฝีมือไว้ป้องกันบ้านเมือง เพราะเกรงสงครามที่จะมาจากอุเรนลูกเจ้าเมืองลงกาอันเป็นเมืองใกล้เคียงตามคำกลอนต่อไปนี้.—

จึงออกท่องพระโรจรัณย์ชัชวาล อุเรนเห็นจะกลับมาทำศึก เร่งตั้งบ้อมซ่อมแปลงกำแพงไว้ หึงม้ารถขสารทหารรบ หึงปากไต้ฝ้ายเหนือเร่่งกะเกณฑ์ ให้อาลักษณ์แต่งทำคำรับสั่ง แล้วบอกไปให้เมืองเอกโทตรี หึงล่องหนทนกงเข้างยุทธ รู้ตำราฟ้าดินสิ้นชำนาญ ให้มาเป็นข้าเฝ้าเราจะเลี้ยง ต่างเห็นชอบนอบนบเคารพรับ ฝ้ายเสนามาทำทุกตำแหน่ง เขียนลิขิตปิดทวารทุกบานบัง บ้างก่อบ้อมซ่อมแปลงกำแพงใหญ่ กองตะเวนเกณฑ์นาวาอาสาจาม ฝ้ายฝูงคนชนบททุกบ้านช่อง หึงชอบกันจันตประเทศทุกเขตแคว้น รู้รับสั่งหนังสือที่ลือเล่า ต่างเหิมฮึกศึกษาวิชาการ บรรดาคนทนถนงค์ครบ	กำรัชการกับมหาเสนาใน เหมือนเรานึกมันคงอย่าสงสัย เกณฑ์พวกไพร่พลหัดให้จักเจน ให้รู้รบท่าทางทั้งตั้งเข่น ออกตระเวนแคว้นแคว้นแดนบุรี ไปปิดทั้งประตูบุรีศรี ว่าใครมีวิทยาวิชาการ เพลงอาวุธเข้มแข็งกำแหงหาญ ประกอบการกลศึกที่ลึกลับ ให้ชื่อเสียงรุ่งเรืองเครื่องประดับ เสด็จกลับเข้าประสาธราชวัง ฯ อาลักษณ์แต่งเรื่องความตามรับสั่ง แจกไปทั้งหัวเมืองตามเรื่องความ บ้างฝึกไพร่หัดลองที่ท้องสนาม เทียวตรวจตามอ่าวสมุทรจนสุดแคว้น ฯ ย่อมเนืองนองนับโศคเป็นโกฏิแสน เอนกแน่นไต่เหนือเหลื่อประมาณ ว่าผ่านเกล้าเกลี้ยกล่อมซ่อมทหาร จะคิดอ่านเอาเจียกเกียรติยศ รู้หลักหลบหล่องหนมนต์สะกด
---	---

มาขอเข้าเกลือกกลมน้อมประณต
ทั้งเสื้อผ้าสารพัดเบียดหัวแตก
ล้วนคนที่มีวิชาสารพัน

อยู่ภายหลังยังมีสตรีหนึ่ง
ชื่อวาลีสีเหมือนอันคล้ามัว
ทั้งกายาทางามไม่พบเห็น
เป็นกำพร้ามาแต่หล่อนยังอ่อนแอ
เป็นเชื้อพราหมณ์ความรู้ของผู้เฒ่า
เป็นมรคกตกต่อก่อนมา
รู้ฤกษ์พาฟ้าดินสำแดงเหตุ
กรั้นแจ้งเงินเกลี้ยงเอาเข้าเผาไฟ
ถึงหน้านาฟ้าฝนจะชุกแล้ง
จนได้ผลคนลือนางวาลี
ใครไปมาหาของกำนัลฝาก
ถึงรูปชั่วตัวดำแต่หน้าใจ
ทั้งทรวคทรงองค์เอวให้อ่อนแอ
แม้ผ้าไพรไม่เลยแล้วพ่อคุณ
พอรู้ข่าวเจ้าเมืองผลึกใหม่
งามประโลมโฉมเจดิลิตโลภีย
กรั้นรู้ว่าหาทหารชำนาญศึก
อันสงครามความรู้เราเรียนไว้
นางรู้ว่าข้าเฝ้าเข้าไปนั่ง
นางแจ้งความตามจริงทุกสิ่งไป
ขุนเสนาว่าธุระสิ่งไรเจ้า
เขาลือข่าวฉาวไปเข้าไฉน
ให้หาผู้รู้วิชาข้างรบพุ่ง

กระทำทดลองได้ให้รางวัล
ตามแผนกพวกพ้องเป็นกองชั้น
มาทุกวันมิได้วายถวายเป็นท้าว ๆ
อายุถึงสามสิบสี่ไม่มีผัว
รูปก็ชั่วช่ายไม่อาลัยแล
หน้าอันเป็นรอยฝีมีแต่แผล
ได้ฟังแต่ทนายอยู่ปลายนา
แต่ก่อนเก่าเต็มบุราณนานหนักหนา
นางอุทสาห์เรียนเล่าจนเข้าใจ
ทั้งไตรเทพพิธัมภ์ไสย
มิให้ใครพบปะพระคัมภีร์
ช่วยบอกแจ้งทนายให้ย้ายที่
เป็นหมอตีตุดแลแต่สุดใจ
พอเลี้ยงปากตามประสาอหิชาสัย
จะใคร่ได้ผัวที่คัมภีร์
เป็นหนุ่มแน่นน่าจูบเหมือนรูปหุ่น
แต่คร่ำครุ่นครวญหาทุกราตรี
พระอภัยพลสวัสดิ์รัศมี
นางวาลิลุ่มหลงปลงฤทัย
ก็สมนึกยินดีจะมีไหน
จะเข้าไปเป็นห้ามพระทรมายเซย ๆ
กรมวังถามว่ามาแต่ไหน
ข้าจงใจจะมาเฝ้าเจ้าแผ่นดิน
นางก็เล่าตามจิตคิดถวิล
ว่าพระปิ่น—โลกาประชาชน
จะกันกรุงเตรียมศึกให้ฝึกฝน

ข้าเจ้าก็มีวิชาดีกว่าคน
ท่านโปรดด้วยช่วยทูลให้ทราบเหตุ
เสนานั่งฟังนางต่างตะลึง
ซึ่งวิชาว่าดีไม่มีคู่
เป็นเวทมนต์ทนต์หรือมีแรง
นางฟังคำทำหัวเราะเยาะอำมาตย์
วิสัยคนทนกงเข้าสงคราม
อันวิชาข้านี้ดีกว่านั้น
แม้พระองค์ทรงศักดิ์จักแสดง

พวกเสนาว่าทหารใช้การหญิง
มิพรายแพร่งแจ้งจิตทำปีคบัง
นางตอบคำอำมาตย์ด้วยอาจจิต
อันสงครามตามบทพระอัยการ
ใครทำชอบกอบให้เป็นใหญ่ยิ่ง
ว่าใช้การท่านเห็นเป็นอย่างไร
ดีหรือบ้าคาตุให้รู้แน่
จะอาสาพากันผูกกันทาง
พวกเสนาว่าหยอกเล่นตลกเจ้า
แล้วซักถามนามนางกระจางใจ

จึงทูลความตามนางอ้างอาสา
พระทรงฟังสั่งให้พาเข้ามาพลัน
เหมือนกลุ่หน้าตุเหมือนปรุหนั่ง
แต่ก็ริยมารยาทประหลาดดี
จึงแย้มเยื้อนเอื้อนโอษฐ์โปรดประภาษ
จะอยู่ด้วยช่วยบำรุงซึ่งกรุงไกร
แต่วิชาว่าลี้มีไหน
จะรอนราวฤการณรงค์คงกระพัน

รู้ผ่อนปรนปราบศึกได้ลึกซึ้ง
แม้โปรดเกลศก็จะเผ้าเข้าให้ถึง
แล้วก็จึงซักถามดูตามแคลง
อย่างไรอยู่ยังไม่สิ้นที่กินแห่ง
หรือพันแห่งไม่เข้าจึงเล่าความ
ว่าท่านทาสปัญญาอย่ามาถาม
เป็นแต่ความรู้ไพร่เข้าใช้แรง
ของสำคัญใครเขาจะเล่าแฉลง
มิควรแพร่งพรายให้ไพร่ฟัง ฯ
จะมาชิงอาสาเหมือนบ้าหลัง
จะพาเข้าเผ้ายังไม่ควรการ
ท่านนี้คิดแต่จะคิดโกงด้วยโวหาร
ใครคิดผลาญชีวิตให้บรรลย์
ถึงชายหญิงก็ไม่ว่าหามิได้
หรือหญิงไปฆ่าชายไม่ว่ายาวาง
เมื่อมีแต่ปากนึกก็ก็ถ่วง
ทำให้ค้างแล้วข้าจะลาไป
จะพาเผ้าประเดี๋ยวนี้หนีไปไหน
พาเข้าไปเผ้าองค์พระทรงธรรม ฯ

อวทวิชายวดยิ่งทุกสิ่งสรรพ
เห็นผิวพรรณพักตรนางวาลี
แลดูดังตะไคร่น้ำคำมิตหมี
เห็นจะมีความรู้อยู่ในใจ
เจ้าเป็นปราชญ์ปรีชาจะหาไหน
เราชอบใจจะเลี้ยงให้เที่ยงธรรม
อย่าถือใจแจ้งจริงทุกสิ่งสรรพ
อย่ารับรองบ้องกันประการใด ฯ

นางวาลีประชานันทาแดง
 แม้นผ่านเกล้าเอาแต่ที่ให้มีชัย
 พระฟังคำร่ำว่าคอยน่ารัก
 จึงตรัสว่าถ้าจะให้มิชยนั้น
 นางนบนอบทอบสนองต้องทำเนียบ
 คึกไม่มีที่จะว่าล่งหน้าไป
 แม้นเมื่อไรไพร่มีมาบ้าง
 จึงปราบปรามตามกระบวนพอควรการ
 พระยีนคำล้าลึกนึกสรรเสริญ
 จึงสร้างชัฏยกย้ายภิปรายเปรย
 แต่หากว่าข้าศึกมาสืบแสน
 จะคิดสู้ผู้เดียวแต่ตัวนาง
 นางฟังคำซ้ำชักเห็นสบช่อง
 ข้าพเจ้าเล่าเรียนความรู้ไว้
 ขอแต่ผู้คู่คิดสักคนหนึ่ง
 จะผันแปรแก้กันอันตราย

พระทรงฟังยังให้สงสัยนัก
 จะปรารภนาหาผู้เป็นคู่คิด
 นางเกรงบาปกราบกรานประทานโทษ
 จะทูลขอแต่องค์พระทรงธรรม
 ไม่ขัดข้องต้องตำราซึ่งข้าหยาบ
 พระแย้มยิ้มพริ้มพักตร์จรมาน
 จะเลี้ยงไว้ได้เป็นที่ปรึกษา
 จะเป็นพี่เลี้ยงเจ้าขรรค์นาย
 นางนบนอบทอบบรรพจนารถ
 แต่ยศศักดิ์จักประทานประการใด

อันเรียวแรงวิ่งเต้นเห็นไม่ไหว
 เห็นจะได้ดังประสงค์พระทรงธรรม
 ล้วนแหลมหลักลั่นลมคมขยัน
 จะผ่อนผันคิดอ่านประการใด
 ภิปรายเปรียบด้วยปัญญาอัชฌาตย์
 ก็ยังไม่ต้องตำราวิชาการ
 คุณกำลังข้าศึกซึ่งอีกหาญ
 จะคิดอ่านเอาแต่ใจก็ไม่เคย
 ฉลาดเกินรูปร่างช่างเฉลย
 ว่าไม่เคยนั้นก็ควรของนวลนาง
 ถึงตัวแทนคุณนิตไม่ขัดขวาง
 หรือคิดอย่างไรเล่าให้เข้าใจ
 จึงย้มย่องเคลือบแฝงแถลงไข
 ไม่ใช่ไพร่พลมากล้าปากกาย
 แต่พอพึ่งพิงได้ดังใจหมาย
 มิให้อายอับปราบัจจามิตร ฯ
 จึงซ้ำชักจะใคร่แจ้งที่แคลงจิต
 คนสนิทโฉนนางอย่าพรางกัน
 แม้นมิโปรดโทษาจะอาสญ
 ให้ผ่อนผันตามจิตที่คิดการ
 ก็จะไปบดได้สิ้นทุกถิ่นฐาน
 เจ้าว่าขานเข้าแบบเห็นแบบกาย
 ช่วยตริคริตราตรองงานการทั้งหลาย
 หรือรักฝ่ายกรมท่าเสนาใน
 คุณพระบาทกรุณาจะหาไหน
 ไม่ชอบใจเจตนามาทั้งนี้

ด้วยเปลี่ยวใจไม่มีที่จะเห็น
 แม้โปรดตามความรักจะภักดี
 พวกขุนนางต่างหวั่นข้อประสงค์
 จึงตรัสว่าวาลีมีแก้ไข
 แต่รูปร่างยังกะไรจะใคร่รู้
 จะควรเป็นมเหสีหรือมิควร

นางทูลว่าข้าน้อยนรูปร่าง
 แต่แสนงามความรู้อยู่ในใจ
 แล้วหมายความว่าฝ่าพระบาทก็มีห้าม
 แต่หญิงมีวิชาเช่นข้านี้
 จึงอุทิศส่าห้มาขอมน้อมประนต
 บรรดาผู้รู้วิชาสารพัน
 แม้ทรงศกดิ์รักโฉมประโลมสวาท
 ก็ผิดอย่างทางทำเนียมประเพณี
 ขอพระองค์ทรงตรึกให้ลึกซึ้ง
 อันรูปหญิงพริ้งเพริศล้ำเลิศลักษณะ

พระพริ้งนางช่างเปรียบเห็นเจียบแหลม
 ซึ่งม่งมาดปรารภนาของวาลี
 แต่ความรู้ผู้ใดยังไม่เห็น
 จะเลี้ยงไว้ใช้สอยอยู่พลางพลาง
 แล้วส่งเหล่าเก่าแก่หลวงแม่เจ้า
 เครื่องสำอองอย่างหม่อนก็พร้อมพรัก

แต่นั้นมาเข้าเฝ้าเหล่าอำมาตย์
 ว่าทรงฤทธิศิตบำรุงซึ่งกรุงไกร
 ข้าแผ่นดินยินดีเป็นที่ยิ่ง
 เห็นวาลีที่พระองค์ทรงเมตตา

จะขอเป็นองค์พระมเหสี
 ถ้าเดิมมีเมตตาจะลาไป
 ทั้งพระองค์สรวลสันต์ไม่กลั่นได้
 มารักใคร่ครั้นจะซึ่งไม่บังควร
 พิเคราะห์ให้ดูเสียด้วยกันอย่าหันหวน
 จงใคร่ครวญนึกความให้งามใจ ฯ

ก็รู้ตัวมั่นคงไม่สงสัย
 เหมือนเพชรไพฑูรย์ผ้าไม่ราคะ
 ล้วนงามงามเกยประนตบทศรี
 ยังไม่มีไม่เคยเลยทั้งนั้น

ให้พระยศใหญ่ยิ่งทุกสิ่งสรรพ
 จะหมายมั่นพึงพาบารมี
 ไม่เลี้ยงปราชญ์ไว้บำรุงซึ่งกรุงศรี
 เห็นคนที่จะไม่มาสามภักดี
 เป็นที่พึงแผ่ไปทั้งไตรจักร
 ต่แต่รกรอนราญการโลกีย์

จึงข้มแย้มยกย่องให้ผ่องศรี
 จะเป็นที่ยศเรศเกศสุรางค์
 จะเสกเป็นปิ่นกษัตริย์ยังขัดขวาง
 เป็นเพียงนางสนมให้สมรัก
 ให้รับเข้าวังในไปตำหนัก
 เป็นเอกอัครสนมนายอยู่ฝ่ายใน ฯ

ประชากรราษฎรรู้แจ้งแถลงไข
 น้ำพระทัยรักผู้รู้วิชา
 ชื่นผู้หญิงก็ยิ่งรักเสียหนักหนา
 ต่างนึกว่าจะใคร่พบประสบบองค์

บทส่งท้าย

คำกลอนตอนจบ ได้แสดงให้เห็นชัดว่าพระอภัยมณีคิดบำรุงบ้านเมืองโดยเรียกระดมสรรพกำลังจากผู้มีความรู้ทั้งปวง ไม่บริหารราชการโดยวิธีสังเคราะห์ญาติมิตรผู้ไว้ใจเป็นประมาณ ด้วยเหตุนี้เองเมืองผลึกจึงจำเริญรุ่งโรจน์ยิ่งกว่าสมัยใด อุษเรนมารบก็พ่ายแพ้พินาศ อุษเรนพ่ายแพ้และออกแตกตายด้วยฝีมือของนางวาลีหญิงยอชรว ผู้ซึ่งใครเห็นก็หัวเราะเยาะกันทั้งเมือง แต่พระอภัยมณีได้เสียสละตัวซบเสี้ยมไว้ใช้ในราชการเพราะเหตุอย่างเดียวกันที่ทรงเห็นความดีภายในของนางคือ ความเป็นยอดของนักวิชาการยิ่งกว่านักวิชาการทั้งหลาย

๔. ขุนช้างขุนแผนตอนการวินิจฉัยสั่งงาน

ในหลักวิชาเรื่องการบริหารงาน ผู้บังคับบัญชาย่อมมีบทบาทสำคัญเช่นเดียวกับผู้ใต้บังคับบัญชา พูดย่างๆ ว่าคนออกคำสั่งต้องเก่ง ผู้รับคำสั่งต้องดี งานถึงจะเดิน ถ้าการคมนาคมตอนนั้นเสียหายไปอย่างไร ก็เหมือนวิทยุที่มีเครื่องรับเครื่องส่งติดขัด ย่อมจะเกิดเพลิงไหม้เพราะไม่ได้เลย

บทบาทของผู้บังคับบัญชาที่ดีนั้นจะต้องทำตัวเป็นผู้นำที่สามารถ ต้องเด็ดขาดไม่โลเล ต้องมีกัลยาณธรรมและยุติธรรม

ในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนที่เชียงใหม่มีสาส์นมาทูลขอ ให้พระพันวษาออกไปชนช้างตัวต่อตัว พระพันวษาริ้วมาก ถึงกับร้องสั่งว่า

“เหวยพระยาจักรีเร่งเตรียมทัพ อีกสามวันจะยกไปเชียงใหม่ ถ้าตีเมืองไม่ได้ไม่กลับเกณฑ์เมืองขึ้นน้อยใหญ่อย่าได้นับ เร่งขับตามไปให้สิ้นพล อ้ายพวกเชียงใหม่อย่าไว้มัน พบที่ไหนได้ฟันเสียให้ป่น ให้เมืองมันรกร้างว่างคน รื้อจนกำแพงล้อมบ้อมปราการ”

อันนี้ย่อมแสดงให้เห็นลักษณะของผู้นำประการหนึ่งว่า ต้องกล้าหาญเด็ดขาด ไม่สำแดงความกลัวต่อหน้าราชศัตรู ทำให้ขวัญของไพร่ฟ้าประชาราบอุ่นก็ยกไปด้วย

ในทีนั้นจตุสดมภ์และอัครมหาเสนาบดี คือเจ้าพระยาจักรีจึงทูลคัดค้านว่า ศึกเล็กเช่นนี้ไม่ควรที่พระมหากษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยาจะเสด็จไปเอง ควรทำงานเอาอย่างพระรามดีกว่า คือ พระรามนั้นพวกศึกเบ็ดเตล็ดทั้งหลาย ท่านใช้แต่เหล่าลิงทั้งนั้น ท่านมอบหมายการงานแก่จันในที่สุดชนะสงคราม ทั้งคำกลอนที่ว่า “ครั้งเมื่อสมเด็จพระรามาหนุมานอาสา ก็เสร็จสิ้น จนได้นางสีดาคืนธานีหรือสุรินทร์ยื่นย่อท้อทศ ครั้งนี้ถ้าเสด็จไป

เชียงใหม่ ตกทหารกรุงไกรไปไหนหนค ขอพระองค์ทรงช่วยงว้ายศให้ปรากฏเหมือนครั้ง
พระรามา”

พระพันวษาได้แสดงลักษณะของผู้นำที่ดีอีกครั้งหนึ่ง คือ เชื้อพันธุ์ขำมาตย์ซึ่งเสนอ
ความเห็นที่ชอบที่ควร เมื่อข้าราชการบริพารทักท้วงไม่ให้เสด็จไปทัพเอง ท่านก็ถามว่าแล้วใคร
จะอาสาสู้ศึกครั้งนี้บ้าง พลายงามบุตรขุนแผนจึงขออาสา ตามคำกลอนซึ่งมักใช้ในการ
เสภาต่อไปนี้.—

ครานั้นจึงโฉมเจ้าพลายงาม

ขอเดชะพระองค์ทรงศักดิ์
กระหม่อมฉันจะขอรับอาสา
จะจับเจ้าเชียงใหม่ใจคนอง
ขอพระราชทานโทษโปรคบิดา
ทั้งจะได้ช่วยเหลือเผืออับจน
แม้ว่าได้ร่วมคิดกับบิดา
ถ้าพ่ายแพ้แก่พวกเชียงใหม่มัน

ครานั้นสมเด็จพระนเรนทร์สุร

ทรงพระสรวลร่วนรื่นชื่นบาน
อนิจจาอ้ายขุนแผนแสนอาภัพ
ติดคุกทุกซ้ากมาหลายปี
ให้บ่อกบ้งใจกระไรหนอ
ครั้งขอฮิลาวทองกุมมองใจ
คู่ขุนนางทั้งน้อยใหญ่
ทหารกรรมมันมาตีห้าปี
เหตุด้วยอ้ายนี้ไม่มีทรัพย์
ถ้ามันมีไม่จนคนก็ปรอ
นับประสาหากนไปสู้ศึก
ด้วยอิจจาวิชาว่าไม่เท่ามัน
ความกลัววิ่งหัวไปคอกล่อ
พระยายมพั่งว่าซ้าอยู่โย

พั่งความรับสั่งใส่เกษา

อันชีวาอยู่ใต้ฝ่าละออง
เอาพระเคชามาปกป้อง
มิให้ต้องร้อนใจแก่ไพร่พล
ไปเป็นคู่ปรึกษากันกลางหน
แก้กลศึกสู้ศัตรูนี้
จะขอรับอาสาจนอาสัญ
ขอถวายชีวิตทั้งโคตรปราณ ฯ
พั่งทูลตบพระหัตถ์อยู่ฉุดฉาน
เออเอ็งเอาการมิเสียที่
ตกอับเสียคนแทบบ่หนี
กุนก็ชั่วมัวลืมนไป
อ้ายพลายงามมาขอจึงนึกได้
จำไว้ช้านานถึงบ้านนี้
พากันนั่งเสียได้ไม่พอที่
ช่างไม่มีผู้ใดใครชอบพอ
เนื้อความมันจึงลัดไปเจียวหนอ
มึงขอกูขอไม่วันวัน
ก็ไม่มีใครนึกถึงมันนั้น
มันไล่พันเอาเมื่อตามขุนช้างไป
รู้จักฝีมือพ่อฤาษีไม่
จงสั่งให้ไปดอคำยแผนมา ฯ

พระพันวษาเมื่อทรงระลึกได้ว่าซังซุนแผนพ่อพลายงามไว้จนลืมนั้น ก็เสียพระทัยเมื่อพลายงามมาขอโทษก็โปรดให้อภัยโทษทันที ครั้นแล้ว

พระองค์ทรงศกัศคักกวักพระหัตถ์	ตรัสเรียกซุนแผนเข้ามาใกล้
หมอบหน้าพลายงามทราวม้วย	บังคับให้กราบงามลงสามที
พระองค์ทรงตรัสประภาษไป	เออไอ้ซุนแผนไม่พอที
มึงจำเพาะเคราะห์มาร้ายหลายปี	วันนี้สิ้นเคราะห์เพราะลูกชาย
บัดนี้มีศึกข้างเชียงใหม่	อ้ายลูกมึงจะไปตีถวายเป็น
มันจะขอพ่อไปเป็นเพื่อนตาย	ปรึกษากับลูกชายก็เป็นไร
ตัวมึงเคยได้เชือดถือ	ไม่มีมือไม่มีใครหักได้
กูนี้ชั่วมัวเอามึงจำไว้	ลืมนิดไปใช้ว่าจะแค้นเคือง
มึงจะเอาผู้คนสักกี่หมื่น	ให้เร่งกระวันคืนอย่าว่าเรื่อง
จะเอาไพร่ในกรุงฤๅหัวเมือง	ว่าต่างข้างเครื่องให้หมายไป
ครานั้นซุนแผนแสนสุภาพ	ก้มกราบแล้วทูลเฉลยไข
ขอเดชะพระองค์ผู้ทรงชัย	ซึ่งโปรดให้ไปทัพกับเจ้าพลาย
กระหม่อมฉันพ่อลูกขออาสา	ตีเชียงใหม่มาทูลถวาย
มิต้องให้ไพร่ยากไปมากมาย	ครั้นกะเกณฑ์ขุนนางจะชำระ
ขอพระราชทานแต่ไพร่ราบ	พอหามหีบเสบียงเลี้ยงอาหาร
อันพวกพลจะประจัญประจัญบาน	ขอประทานคนโทษที่อยู่ในคุก
มีสามสิบห้าคนล้วนทนคง	ยืนยงสามารถอาจออก
ได้ร่ำเรียนรู้รบเชิงรบบุก	เห็นมีทุกความรู้คู่ต่างกัน

บทส่งท้าย

ทั้งนี้ แสดงว่าผู้นำที่สามารถต้องเอาใจทะเล่แล้วทหาร เลี้ยงคนก็มีฝีมือ แม้เป็นคนโทษที่ต้องราชทัณฑ์ เพื่อจะมีประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองและแม่ทัพมาขอ พระองค์ก็ใช้พิจารณาของผู้นำแล้ววินิจฉัยสั่งงานอย่างเด็ดขาด ให้ถอดคนโทษทั้งหมดมาเป็นทหารเอก ให้ไปใช้ในการณรงค์สงครามครั้งนี้ ผลแห่งการที่พระองค์เลี้ยงน้ำใจทหาร ซุนแผนพลายงาม จึงชนะศึกสงคราม จับเจ้าเชียงใหม่มาถวายได้ พระพันวษาก็ใจมากและรับสั่งว่า

อันตัวอ้ายเฒ่าเจ้าเชียงใหม่
 ถึงม้นองอาจอหังการ
 ถ้วยเมืองม้นนั้นเป็นเอกเทศ
 เมื่ออ่อนน้อมยอมถวายบรรณาการ
 ถ้าอาฆาตเอามั่นไปพันฆ่า
 ไ้มนกลับทุกจริตคิดต่อไป
 อ้ายขุนแผนพลายงามมีความชอบ
 ขุนแผนให้ไปรั้งกาญจนบุรี
 สั้ประทนคนโถงาตหมากทอง
 สำหรับใช้ไปณรงค์สงคราม
 ให้เป็นที่พระสุรินทราษย์
 แล้วตรัสสั่งคลังในมิไ้ข้า
 ทั้งเสื้อผ้าสมบั้กปุมสำน
 ส่วนอ้ายลูกชายพลายงามนั้น
 ยังหนุ่มแน่นว่องไวมิไ้่น้อย
 จะตั้งแต่งให้มิ่งให้ถึงใจ
 ให้เป็นจมีนไ้วยวรรณาด
 พระราชทานเครื่องยศและเงินตรา
 แล้วตรัสว่าอ้ายไ้ยฟ้งไ้ค้
 หัวหมื่นมีแต่ตัวก็ชั่วกรัน
 คู่ก่อนเจ้ากรมยมราช
 ทาบ้านให้อ้ายไ้ยในบุรี
 แล้วตรัสสั่งเจ้ากรมทหารใน
 ทั้งเรือนครัวรวบรอบขอบกำบัง

จะปล่อยไปคอกกูไม่เช่นฆ่า
 จะว่าม้นเป็นขบถก็เป็นพาล
 อยู่นอกเขตอยุธยาหาสถาน
 ก็ไม่ควรล้างผลาญให้บรรลัย์
 ใครจะเชื่ออยุธยาต่อไปไ้
 จึงควรให้ลงโทษถึงชีวิ
 กูจะตอบแทนมิ่งให้ถึงที่
 มีเจียจกระบี่เครื่องยศไ้ทั้งงาม
 ช้างจำลองของประทานทั้งคานหาม
 ให้สมตามความชอบที่มีมา
 มไ้สุรย์ภักดีมีสง่า
 เติมเงินตราสิบห้าช้างเป็นรางวัล
 พระราชทานมากมายหลายหลัน
 จะให้ม้นมียศปรากฏไป
 ควรเอาไ้ไ้สอยให้ไ้ไ้ไ้
 ให้สมที่มีชัยไ้เมืองมา
 หัวหมื่นมหาดเล็กเวรช้างฝ่ายขวา
 ปุมสำนเสื้อผ้าสารพัน
 บ้านช่องม้นจะมีที่ไ้ไหนนั้น
 ต้องทำบ้านให้ม้นเสียครั้งนี้
 จงบัทรหมายนายอำเภไ้ไปเหยียบที่
 คู่วังที่พอให้ไ้ไ้ไ้ไ้
 ไปปลุกเขาเรือนให้สั้กห้าหล้ง
 ให้สมกับกูตั้งเป็นหมื่นไ้ย ๖

พระราชดำรัสของพระพันวษาตอนนั้นแสดงให้เห็นคุณลักษณะของผู้นำที่ดีเด่นชัดมาก
คือ

๑. ไม่ผูกพยาบาทต่อราชศัตรูผู้ยอมแพ้
๒. มีเมตตากรุณาต่อคนทั่วไป คือ มีกัลยาณธรรม
๓. มีการให้คุณให้โทษข้าราชการบริพารด้วยความเป็นธรรม
๔. การที่ขุนแผนได้เป็นที่พระสุรินทราชาเจ้าเมืองกาญจนบุรีและพลายงามได้เป็นจมื่นไวยวรนาถย่อมสมควรอย่างยิ่ง เพราะความชอบชนิดนี้เสี่ยงอันตราย จะเพียงให้สองชั้นเท่านั้นคงไม่พอ
๕. เป็นการป้องกันคอรัปชั่น เพราะพระองค์รู้แน่ชัดว่า ข้าราชการที่ไร้วรรพคุณ อัคริชาตบ้านไม่ได้ เคยกริ้วพวกคอรัปชั่นและตำราว่า “ตีแต่ฉ้อไพร่ไพร่กินเงินปลอกปลิ้นลั่นลมประสมประสาน เลี้ยงเสียเบี้ยหวัดไม่ต้องการมีศฤงคารยศศักดิ์หนักแผ่นดิน”

ด้วยเหตุนี้จึงให้ปลุกบ้านให้จมื่นไวยวรนาถด้วยดั่งที่ทรงกล่าวว่า “หัวหมื่นมีแต่ตัวก็ชั่วครั้น ต้องทำบ้านให้มันเสียครั้น” เพราะฉะนั้น จึงกล่าวได้ว่าผู้นำที่ดีนั้นจะต้องเห็นใจและรู้ใจผู้ใต้บังคับบัญชา และด้วยการบัญชางานที่สามารถ จะเป็นเหตุแก่โรคคอรัปชั่นอันเป็นโรคระบาดชนิดหนึ่งได้ด้วย

เรา^๕เกิดมาแล้วชาติหนึ่ง
ควรคำนึงถึงชาติศาสนา
ไม่ควรให้เสียที่ที่เกิดมา
ในหมู่ประชาชนชาวไทย

- พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า ฯ

อนุทินข้าราชการ

ตอน: สันติ - วิเวก

โดย “บุญ อินทริษา”

“มาตาปิตุพรหมได้ล่องลับไปในขณะที่ฉันยังไม่บรรลุนิติภาวะ ครั้นเมื่อโตขึ้น “มีเมียแล้วลืมแม่” แก่แล้วตนก็จะตาย สายเสีย แล้วไม่ได้ใช้หนี้ คำหั้นตีเตือนลูกว่าไม่เลี้ยงพ่อแม่ ที่แท้ตนเองลืม พันธุกรรมไว้ให้ ใครเสนอสนองแทนคุณคนบ้าง ผู้ได้ใช้หนี้ตอบ แทนคุณควรปลื้มใจ ส่วนผู้ที่ “รักเมียลืมแม่ รักพ่อลืมพ่อ” รู้สึกนึกคิดอย่างไรบ้าง เหตุการณ์ผ่านล่องไปในอดีตเราทำอะไรอยู่ มา เสียตายเสียใจเอาเมื่อตนแก่จวนจะตาย

ก้มลงกราบขอภัย โปรดอโหสิกรรมต่อมาตาปิตุพรหม เพราะความโง่กิเลสหนามืดมน มารู้อีกตัวเมื่อแก่จวนจะตายไม่มี ทางใดนอกจากแสดงออกทางจิต พูด ทำ ถวายทำความเคารพ การะธรรม ภาวนาส่งจิตอธิษฐาน ขอให้มาตาปิตุพรหมของฉัน ไปสู่สุคติ

ขอให้สัตว์โลกผู้เป็นเพื่อนทุกข์ จงพ้นทุกข์ ขอให้สหญาติ ฆนทั้งโลกผู้เป็นเพื่อนสุขจงมีสุขมีสุขเถิด อย่าได้มีเวรแก่กันเลย”

นั่นเป็นคำกล่าวอุทิศของอดีตข้าราชการผู้สูงด้วยอุดมคติกล่าวไว้ ณ สันติ - วิเวก แดนดินถิ่นสงบ สันติ และวิเวกสมชื่อ และคำกล่าวดังกล่าวที่ว่านั้นก็คงจะเป็นแรงบันดาลใจของอดีตข้าราชการผู้ช่วยในอันที่ส่งผลสะท้อนให้ประกอบกิจที่เรียกได้ว่ายากที่จะหาใคร เสมอเหมือน

ห่างจากตัวเมืองร้อยเอ็ดไปทางตะวันออกประมาณ ๑๒ กิโลเมตร จะถึงตัวอำเภอ ธวัชบุรี ซึ่งเดิมมีชื่อว่า อำเภอแขวงบาล อันเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดร้อยเอ็ด ข้าง

ที่ว่าการอำเภอเมืองรัษฎาจะมีทางแคบ ๆ ขนาดทางเกวียนตรงไปสักสิบเส้น และเลี้ยวขวาไปอีกสักห้าเส้นก็จะพบกันกำแพงใหญ่ และที่ตรงนั้นเองมองไปทางด้านขวามือก็จะเห็นมีทางเดินเข้าไปซึ่งทำง่าย ๆ ไม่ผิดอะไรกับประตูออกควายของบ้านชนบทแถบนั้น ซึ่งก็มีบ้านอยู่เพียงสองสามหลังแวดล้อมไปด้วยป่าไม้ใบบาง

เจียบและสงบก้าวเดินไปตามทางถนนลูกรังไม่กี่ก้าวก็จะพบศาลาลงย่อม ๆ สองศาลาเรียกว่า ศาลาเบสิค มีป้ายอันหนึ่งแขวนไว้ มีตัวหนังสืออันน่าฉงนบอกไว้ว่า

“มาเยี่ยม ครั้งที่ ๑ ได้คะแนน ๒

มาเยี่ยม ครั้งที่ ๒ ได้คะแนน ๑

มาเยี่ยม ครั้งที่ ๓ ได้คะแนน ๐”

หลายคนก็งง เมื่อได้พบเห็นข้อความอันนั้น แม้แต่ท่านอดีตปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (นายอภัย จันทวิมล) ยังเคยได้ป้อนคำถามอันนี้แก่อดีตข้าราชการผู้ที่ผู้เขียนกำลังจะกล่าวถึงนี้แต่ทว่าความฉงนอันนี้ก็ยังคงเป็นความฉงนอยู่จนทุกวันนี้ เพราะว่าคำตอบ คือการยิ้มและผู้ถามก็ยิ้ม

ศาลาย่อม ๆ นี้ หลังหนึ่งมีซากสัตว์ ทั้งที่เป็นสัตว์สตัฟฟ์ โครงกระดูก ซากกระดูกของสัตว์ต่าง ๆ ตลอดจนเศษเสี้ยวชิ้นกระดูกบางส่วนของสรรพสัตว์นานาชนิด วาง แขนงอยู่เต็มไปหมด และก็มีป้ายคำคม ๆ สอนใจแขวนไว้มากมายซึ่งแต่ละคำแต่ละความนั้นก็กินใจผู้ได้อ่านเสียเหลือเกิน ถัดไปอีกเป็นศาลาที่เก็บวางบรรดากระดูกไม้ที่มีรูปร่างประหลาด ๆ กล้ายคนก็มี และกล้ายสังสารสัตว์ก็มี รูปแปลกประหลาดไม่น้อยที่ธรรมชาติเล่นตลกเสแสร้งให้รากไม้มีอันเป็นรูปต่าง ๆ นานาได้อย่างวิจิตร และก็เช่นเดียวกันก็มีคำคม ๆ สอนใจแขวนไว้อยู่ทั่วไปในศาลานั้น

ถัดจากศาลาย่อม ๆ สองศาลานั้นเยื้องไปทางซ้ายมือจะมีเรือนขนาดสามห้อง ฝากระดาน หลังคาสังกะสี ทรงสูงประเภทที่เรียกกันว่าทรงหนัสน้ำ ซึ่งก็มีเหตุผลอยู่ดีในการที่ต้องสร้างแบบนั้น เรือนหลังนั้นปิดเจียบแสดงว่าไม่มีใครอาศัยอยู่และก็คงจะไม่มีมานานแล้ว ไม่ทราบด้วยเหตุผลใด แต่ก็คงจะมีเหตุผลอีกแน่นอน อย่างน้อยผู้ที่มาทราบได้ก็คือ อดีตข้าราชการผู้นั้นในฐานะที่เป็นผู้บุกเบิกผืนดินถิ่นนี้มาก่อน

ตรงหน้าเรือนด้านขวาจะมีบรรดา หม้อ โอ่งดิน ขวด และแม้แต่หลอดไฟฟ้าที่หมกสภาพนำมาทำเป็นภูเขา จัปยัดไว้ด้วยปูนซีเมนต์ เรียงรายกันไว้อย่างมีระเบียบ โดย

เฉพาะโถ่งดินนี้ตรงด้านข้างจะมีตัวหนังสือเขียนเกี่ยวกับพระประจำวัน และคำสอนของพระพุทธองค์ ที่แปลก็คือ เอาหลอดฟลูออเรสเซนต์ หรือที่ชาวบ้านเรียกกันว่าหลอดนีออน เรียงกันเข้าและกียัดด้วยปูนซีเมนต์เรียงลดหลั่นหลากสีสวยงามมองดูคล้าย ๆ กับหน้าบรรพ์โบสถ์ ด้านหลังจากนี้เป็นสระขนาดย่อม ตรงกลางสระนี้เป็นเนินดินที่ถูกนำมากองสูงดูคล้าย ๆ ภูเขาหรือเกาะกลางทะเล ตรงฐานเนินดินนี้มีโถวางเรียงรอบ

เรียบเลยจากบรรดาหม้อไหเหล่านี้ไปก็มีทางเดินแคบ ๆ ตรงไปยังเกาะลอย อันเป็นที่ตั้งของเจดีย์ ซึ่งอดีตข้าราชการผู้นั้นให้ชื่อว่า “นิธิตานุเจดีย์” เป็นเจดีย์ทรงสูง กว้าง ๖ เมตร สูง ๒๐ เมตร ก่อนจะถึงตัวเจดีย์มีซุ้มประตูคล้ายกับซุ้มประตูหน้าวัด สูงประมาณ ๕ เมตร มีอักษรบ่งบอก สันติ - วิเวก และนิธิตานุเจดีย์ บริเวณรอบ ๆ เจดีย์นี้มีกำแพงล้อมรอบเป็นกำแพงเตี้ย ๆ และก็ยังไม้เสร็จเรียบร้อยดี และก็รวมถึงเจดีย์บางส่วนด้วย ภายในตัวเจดีย์นิธิตานุเจดีย์นี้มีกรสำหรับบรรจุวัตถุถาวร มีผนัง และผนังด้านในมีภาพเขียน แสดงบาปบุญคุณโทษ ประวัติความเป็นไปในชีวิตของอดีตข้าราชการผู้นั้น ภาพประวัติศาสตร์ไทยและภาพเทวคาฟ้าดินต่าง ๆ หลังจากเป็นอุโมงค์เป็นที่เก็บถาวรวัตถุ เพื่อสะสมเป็นของเก่าอีกนานปี

มีสิ่งหนึ่งที่สกิดใจผู้เขียนมากก็คือ การที่อดีตข้าราชการผู้นั้นรู้จักเก็บเอาบรรดาเศษเสี้ยววัตถุ และของเหลือใช้ที่คนอื่นเขาทิ้งแล้วเอามาสะสมประดิษฐ์ประกอบ ประดับประดาไว้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยและมีศิลป์ไม่น้อยทีเดียว บรรดาเศษวัสดุเหลือใช้ก็มีนานับประการ ดังเช่น ขวด แก้ว หม้อ ไห หลอดไฟฟ้า ยางรถยนต์ ถังน้ำมัน ถังน้ำ กระป๋อง ชิ้นส่วนของบรรดายานพาหนะต่าง ๆ เศษไม้ โต๊ะไม้ รากไม้ และรวมถึงบรรดาของจากกองขยะอื่นๆ ที่มีได้ตกเป็นสมบัติของผู้ใดแล้ว หรือว่าเป็นสิ่งที่คนอื่นไม่ปรารถนาแล้วก็นำมาไว้ที่สันติวิเวกนี้ ซึ่งมาก็คงดูก็น่าเลื่อมใสในความพากเพียรพยายามอันนั้นนัก เป็นการประดิษฐ์วัสดุเหลือใช้ และก็นับว่าเป็นการสะสมของเก่าโดยวิธีประหยัด บรรดาของเหลือใช้เหล่านี้อาจจะไร้ค่าในตอนนั้น แต่ในอนาคตกาลอันไกลโพ้น ก็คงจะเป็นประโยชน์แก่บรรดาเยาวชนไม่น้อย

ถัดจากเจดีย์นิธิตานุเจดีย์ไปทางซ้ายมือซึ่งก็อยู่ติดกันนั้น เป็นธรรมศาลา หอพระ และห้องสมุด เป็นเรือนไม้ติดดิน หลังคาสังกะสี พื้นเป็นดินบางตอน และเป็นซีเมนต์ในบางตอน ณ ที่ธรรมศาลานี้ มีโต๊ะทำงาน โต๊ะรับรอง เก้าอี้ชุด เก้าอี้เหล็ก และเก้าอี้ไม้ ใช้สำหรับเป็นที่รับรองแขกคนที่มาเยี่ยม ซึ่งทุกสิ่งทุกอย่างนั้นเป็นแบบง่าย ๆ รู้สึกวิเวกใจบอก

ไม่ถูก ณ ที่นี้มีลมเย็นๆ มีความสงบเงียบ วิเวก และวังเวง ยิ่งนั่งอยู่นานๆ ก็ยิ่งบังเกิดความรู้สึกถึงกล่าวมากยิ่งขึ้นเป็นลำดับ และท่านที่ไปเที่ยวชมก็มีสิทธิที่จะนั่งได้นานเท่านานตามความพอใจ เพราะที่แผ่นกระดานขนาดใหญ่ที่อยู่ต่อหน้านี้มีตัวหนังสือเขียนไว้ความว่า

“ทำตัวตามสบายเหมือนบ้านของท่านเอง

ไม่พบเจ้าของบ้านโปรดมาเยี่ยมใหม่

หากมีข้อแนะนำอะไรโปรดเขียนส่งไว้

หากท่านได้รับความสุขกายสบายใจจากสันติ — วิเวก ขอขอบคุณ”

ทุกสิ่งทุกอย่างในธรรมศาลานี้ตกแต่งอย่างง่าย ๆ กระถางต้นไม้ก็ใช้ถังน้ำใบเก่าที่หมดสภาพใช้การได้แล้ว ที่เขียนหรือก็เป็นแบบง่าย ๆ จากวัสดุเหลือใช้ และก็รู้สึกว่าจะเป็นแบบง่าย ๆ เยี่ยงนี้ไปเสียทุกอย่างไป ถัดจากธรรมศาลาก็เป็นห้องพระ และห้องสมุด ซึ่งมีบรรดาข้าวของที่มีค่าต่าง ๆ พระพุทธรูป เทวรูป พระเครื่อง ไครงกระดูกสัตว์ต่าง ๆ เช่น หัวช้างพัง ช้างพราย สัตว์ปีก สัตว์คอง นอกจากนี้ก็มี หิน หอย มากมาย แน่นขนัดอยู่ในห้องนั้น นอกจากนี้ก็เป็นตู้โชว์ ตู้กระจก ตู้หนังสือ และบรรดาข้าวของเครื่องใช้อื่นๆ มากมาย ซึ่งบรรดาข้าวของดังกล่าวเหล่านี้ถ้าหากว่าได้นำมาจัดเรียงเรียงกันอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยกว่านี้แล้วก็น่าดูไม่น้อยทีเดียว

เลยออกมาจากห้องพระ และห้องสมุด ก็มีเรือนหลังเล็ก ๆ โปรง ๆ อีกหลังหนึ่ง มีบุรุษสูงอายุผู้หนึ่งนอนอยู่อย่างสมถะในชุดสีขาว ศีรษะกลมโตโกนโล้นเกลี้ยงเกลาคุดๆ ขีปะขาว บางคนเรียกเป็นที่เล่นที่จริงว่า “มหาคัมภีร์” บางคนก็เรียกว่า “พ่อใหญ่คัมภีร์” บางคนเรียกว่า “ตาผ้าขาว” และก็มีหลายต่อหลายคนที่มาเยี่ยมเรียกว่า ตา-ลุง-พ่อเฒ่า - พ่อใหญ่ หรือบางคนก็เรียก เฒ่าแก่ เลยก็มี และบุคคลผู้หนึ่งแหละที่จะแนะนำให้ท่านได้รู้จักในฐานะที่เป็นอดีตข้าราชการผู้สูงไปด้วยอุทมคติ

เด็กชายพิมพา นามสกุลไม่มี เพราะว่าได้เกิดมาในสมัยที่ยังไม่มีนามสกุลใช้กัน กล่าวคือ เกิดเมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๔๖ เวลา ๐๖.๔๐ น. ซึ่งระยะนั้นพระราชบัญญัตินามสกุลยังมิได้บัญญัติออกมาเหมือนในสมัยปัจจุบันนี้ เป็นบุตรของพ่อกัณฑ์ แม่อ้วน โดยกำเนิด ต่อมาชาวพม่า ชื่อ พ่อกลา คำตัน มาขอเด็กชายพิมพาไปเป็นบุตรบุญธรรม และก็ได้เปลี่ยนชื่อให้ใหม่เป็น “คำภา” และในโอกาสต่อมาก็เปลี่ยนเป็น “คัมภีร์ วงศ์คอง”

ถิ่นฐานบ้านเกิดของอดีตข้าราชการ ที่ชื่อว่า “คัมภีร์ วงศ์ผดุง” นั้นเป็นบ้านนอก ตำบลเหล่า อำเภอร้อยเอ็ด—อำเภอแซงบาดาล—อำเภอรวัชบุรี ซึ่งก็เปลี่ยนนามอำเภอมาถึงสามครั้งไม่ผิดอะไรกับที่เปลี่ยนชื่อของอดีตข้าราชการผู้นั้น ในถิ่นชนบทเยี่ยงนั้นในสมัยเมื่อประมาณ ๗๐ ปีก่อน แวดล้อมไปด้วยท้องทุ่ง ทุ่งควาย หนองบึง บ่าทาบ สิงสาราสัตว์นานาชนิด การศึกษาก็เรียนกันตามวัดตามวาซึ่งมีพระเป็นผู้สอน และก็เรียกพระผู้สอนว่า “สำเร็จ—ยาคุ—ยาชา—อาจารย์” แต่ทว่าในเมืองใหญ่ๆ นั้นมีโรงเรียนแล้ว ซึ่งก็ปรากฏว่าท่านผู้นี้เป็นคนที่ไม่ค่อยได้อยู่ที่ผู้เป็นบิดาส่งตัวไปเรียนในเมือง ครั้นที่ยังเป็นมณฑลร้อยเอ็ด ซึ่งลูกชาวนาในชนบทถิ่นนั้นไม่มีใครได้มีโอกาสเรียนหนังสือกันเลยนอกจากท่านผู้นี้คนเดียว มีเงินติดตัวไปเรียนหนังสือเพียงหกสลึง เสียค่าเล่าเรียนเดือนละสลึง เสียค่าบำรุงการลูกเสือ สัปดาห์ละ ๓ สตางค์ เรียบจบชั้น ม. ๒ แล้วก็ออกมารับราชการที่อำเภอแซงบาดาลหรือที่เป็นอำเภอรวัชบุรีในปัจจุบันนี้ ในตอนนั้นได้รับเงินเดือน ๆ ละ ๑๕ บาท ซึ่งก็นับว่ามากโขเอาการในสมัยที่เงินทองมีค่าแพงเยี่ยงนั้น

ท่านผู้นี้กับรับราชการเรื่อยมาจนแก่เฒ่าจึงออกและก็นับว่าได้ใช้ความรู้ที่เรียนมาเป็นประโยชน์แก่งานราชการอย่างเต็มที่ มีที่ดินเป็นหลักเป็นฐานและมีฐานะที่เรียกว่าพอมีอันจะกิน ณ ที่ดินที่เป็นสันติวิเวกนั้นเป็นที่ปลูกบ้าน สวน ไร่ นา กว้าง ๔ เส้น ๘ วา ยาว ๔ เส้น ๑๕ วา เติมที่ที่ตรงนี้เป็นสหะตงเย็น เป็นดินเดือนสิงสู่ของอัญญาแหบ ผิบบ้างโป่งวัดเก่า ซึ่งชาวบ้านเชื่อกันเล่าลือเกรงกลัวกันมานานในกาลก่อน สภาพเต็มไปด้วยทิวป่า โขกสูง ทุ่งทึบ มีทางน้ำไหลผ่าน มีสัตว์เลื้อยคลาน เต่า กบ เขียด อีงอ่าง งูพิษ และเสือ เนื้อสมัน สัตว์ป่านานาชนิดอาศัยอยู่รอบบริเวณ แต่ก็แปลกที่บรรดาสัตว์เหล่านั้นหาได้เป็นศัตรูร้ายไม่ กลับมาเป็นญาติมิตร ยศ และบริวารไปโดยธรรมชาติ

บรรดาหมู่สัตว์และพฤษภานานาพันธุ์ ได้ให้ความสุขโดยสันติเป็นที่ยิ่ง ความสงบเงียบวิเวกวังเวงเย็นเยือกช้วนาคาปี ด้วยเหตุนี้ ณ ที่ตรงนี้จึงได้นามว่า บ้านวิเวก และที่ยังผลให้ผู้ที่อยู่อาศัยได้รับความสุขสันติ ก็เลยเติมต่อให้เป็นไปโดยนัยว่า บ้านสันติวิเวก มาจนบัดนี้

สันติวิเวก เติมเป็นสมบัติส่วนตัวโดยชอบธรรมของ นายคัมภีร์ วงศ์ผดุง คิดเบ็ดเสร็จก็มีมูลค่ากว่าแสนบาทในรูปที่คิดเป็นทัวเงิน แต่หากจะคิดที่ค่าราคาของความคิดริเริ่ม

ความสูงส่งของอุคมคติ และความอุตสาหะพยายาม ด้วยลำพังตนเองแล้วก็ยากที่จะคิดค่าออกมาเป็นตัวเงินได้ และก็ด้วยควมมีอุคมคติอันสูงส่งของอดีตข้าราชการไทยผู้นั้นก็ได้ยกทรัพย์สินสมบัติทั้งสินทั้งมวลในสันติวิเวกนี้ อุทิศถวายเป็นราชพลี มอบให้เป็นศาสนสมบัติส่วนกลาง กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๐๘ เพื่อประโยชน์กุศลสาธารณะ และจัดให้เป็นแบบ อนุวนอุทยาน สันติวิเวก

วิธีดำเนินการตามลำดับก่อนหลังมีดังนี้

๑. อนุวนอุทยาน ๒. สวนพฤกษชาติ
๓. ห้องสมุดประจำหมู่บ้าน-ตำบล ๔. ห้องพิพิธภัณฑ์หมู่บ้าน-ตำบล
๕. เจดีย์นิริธาคูสันติ วิเวก-กรุสมบัติ ๖. ทิวอาคารสถานที่พัก
๗. ภูเขาจำลองสทกยเณ ๘. ทะเลจำลอง หลอดลำรางทางน้ำ สระน้ำ
๙. ถนนหนทาง ๑๐. สนาม บริเวณ
๑๑. รั้วรอบบริเวณ ๑๒. สวนสัตว์
๑๓. เงินสะสมทุนนิริธาคู ๑๔. เครื่องอุปกรณ
๑๕. ดิน น้ำ ลม ไฟ ๑๖. สัญลักษณ์ ปูนีเยบุคคลอนุสรณ
๑๗. สังคมวิชาการ ๑๘. กิจกรรมที่ยังไม่คิด
๑๙. โลหะรัตนชาติ

คุโครงการทั้ง ๑๙ อย่างนี้แล้วท่านก็คงจะมีความเห็นคล้ายตามกับผู้เขียนไม่มากนัก ในช่วงที่เป็นข้าราชการนั้นท่านผู้นี้ก็ได้รับใช้ประเทศชาติมาจนสุดกำลัง แม้จะแก่เฒ่าไปแล้วอุคมคติที่จะใคร่ทำประโยชน์ให้แก่มวลชนก็ยังมิจางหายไปเลย อันเป็นแรงผลักดันให้มุนานะที่จะประกอบกรรมดีในอันที่จะเป็นประโยชน์แก่ชาวโลก

นายอำเภอจารึก สุโขบล ให้ความคิดเห็นไว้เมื่อ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๑ ว่า

“ลุงกัมภีร์ใช้ทรัพย์สินที่หามาได้ให้เป็นประโยชน์อยู่ ๔ อย่าง คือ

๑. ใส่ปากงูเห่า (หาได้ให้ภริยา)
๒. ใช้หน้เก๋า (หาได้ให้บิดา มารดา)
๓. โยนลงเหว (หาได้เลี้ยงปากเลี้ยงท้อง)
๔. ผั่งไว้ (สร้างสันติ วิเวกไว้เพื่อคนรุ่นหลัง)”

เงินทุนเริ่มแรกนั้น นายคัมภีร์ได้อุทิศเงินส่วนตัวไว้หนึ่งหมื่นบาท และมีเงินญาติ-
 ปรึกษาร่วมไว้อีกสองพันเจ็ดร้อยบาท รวมเป็นเงินหนึ่งหมื่นสองพันเจ็ดร้อยบาทถ้วน คงไว้
 เป็นทุนนำฝากธนาคารในรูปนิติบุคคล เงินจำนวนนี้หรืออาจมีญาติมาบริจาคสมทบอีก ก็
 ไม่มีการใช้จ่ายใดๆ ในขณะที่นายคัมภีร์ยังมีชีวิตอยู่ แต่จะเป็นสิทธิ์การใช้จ่ายของคณะ
 กรรมการเมื่อนายคัมภีร์ถึงแก่กรรมแล้ว

เท่าที่กล่าวมาแล้วนี้ไม่ทราบว่าจะพอชี้ให้เห็นอุดมคติของอดีตข้าราชการผู้
 ใจหรือไม่เพียงใด ในขณะที่มีบรรดาข้าราชการหรือบรรดาอดีตข้าราชการคนอื่น กิติดหวังอยู่
 ก็แต่ว่าตนเองจะได้อะไรบ้าง ตายในราชการจะได้เงินค่าทำศพเท่าใด ปลดเกษียณแล้วตนเอง
 จะได้บำเหน็จหรือบำนาญประมาณสักเท่าใด เท่าที่เป็นอยู่นั้นจะได้เลื่อนขั้นเงินเดือนอย่างไร
 เลื่อนขึ้นอย่างไร จะมีสักกี่คนที่มีโอกาสถึงขนาดที่นอนคิดนอนฝันว่าทำอะไรจึงจะปรับปรุง
 กิจการงานในราชการของไทยให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ในช่วงที่ยังรับราชการอยู่ และพอแก่ตัวไป
 ก็คิดที่จะทำประโยชน์ให้เกิดแก่สังคมมิให้เสียชาติเกิด อย่าลืมว่าผู้ให้เท่านั้นที่เป็นผู้มีโอกาส
 เลือกได้ แต่ผู้ที่อยากแต่จะรับถ่ายเดียวย่อมยากที่จะเป็นผู้เลือกได้ไม่ว่าในกรณีใดๆ ความ
 ผิดหวังของผู้ยากมักจะโอดครวญอยู่เสมอ ตรงกันข้ามกับผู้ให้มักจะไม่มีความอดทนอดกลั้นได้
 มากกว่าและก็มีทางออกที่จะให้คนอื่นได้ไม่หยุดยั้ง

ทุกปีในวันที่ ๑๕ สิงหาคม จะมีการทำบุญฉลองใหญ่โต มีการอภิปรายธรรมโดย
 ท่านผู้รู้จากทั่วสารทิศไม่จำเพาะแต่จะให้ความเกษมสำราญทางค่านิยมวิสัยเยี่ยงที่เหล่านักอยู่
 ในขณะนั้น มีการทำบุญสุนทาน และก็มีพิธีบรรจุถาวรวัตถุเพื่อเป็นอนุสรณ์แก่คนรุ่นหลังไว้ ณ
 นิรธาตุเจติย์

เท่าที่กล่าวมานี้มิใช่จะชักชวนให้บรรดาข้าราชการทั้งหลายได้จำใส่ใจไว้ว่าเมื่อถึง
 คราวตนเองแก่เฒ่ามาก็จะกระทำการอย่างนั้นบ้าง ขอเรียนว่าหากท่านมิได้มีปณิธานอันแน่วแน่
 ถึงขนาดทนต่อความลำบาก และไม่มีอุดมคติถึงขนาดแล้วก็ไม่มีความเป็นไปได้เลย และการ
 กระทำดังกล่าวก็มีใช้ว่าจะต้องไปเริ่มเอาเมื่อตนเองแก่เฒ่าเท่านั้น เราอาจจะเริ่มทำคุณงาม
 ความดีได้ตั้งแต่เดี๋ยวนี้โดยมิต้องผัดวันประกันพรุ่ง

และที่กล่าวมานี้ก็มีได้มุ่งหวังจะชักชวนให้ท่านผู้ใดมาเสียเงินเสียทองร่วมบริจาค เพราะดูเหมือนว่าอดีตข้าราชการผู้สูงไปด้วยอุทมคติผู้นั้นมีพึงประสงค์ที่จะอยากได้รับอะไรจน निकเตียว ท่านอยู่ของท่านอย่างสมถะถือศีลกินเพล ไม่บวชก็เหมือนบวช

ที่อื่นกำลังไม่สงบ.....	ที่นี่สงบ
ที่อื่นกำลังยุ่ง.....	ที่นี่ไม่ยุ่ง
ที่อื่นกำลังวุ่นวาย.....	ที่นี่ไม่วุ่นวาย
ที่อื่นกำลังเร่าร้อน.....	ที่นี่เยือกเย็น
ที่อื่นกำลังแข่งขัน.....	ที่นี่ไม่แข่งใคร
ที่อื่นกำลังวิ่งอยู่.....	ที่นี่หยุดอยู่
ที่อื่นกำลังมีความกลัว.....	ที่นี่เกิดความกล้า
ที่อื่นกำลังมีเวร.....	ที่นี่ไม่มีเวร
ที่อื่นกำลังมีศัตรู.....	ที่นี่ไม่มีศัตรู
ที่อื่นมียังไม่พอ.....	ที่นี่พอแล้ว

สุขสันติ และวิเวกหาใดเทียมทัน

หากท่านใส่ใจสักนิด คุณชุมพล เตชะเสน กับเจ้าหน้าที่ไทย ที.วี ช่องสี่ เกยได้ ไปถ่ายภาพยนตร์ข่าวมาออกในรายการ “มรดกไทย” ครั้งหนึ่งเมื่อเดือนมีนาคมปี ๒๕๐๙ ซึ่ง ก็นานกว่าสามปีแล้ว และในขณะนี้ สันติ-วิเวก พัฒนาขึ้นไปอีกมากกว่ามากนัก ด้วยลำแข้ง ของบุคคลเพียงคนเดียวที่สูงไปด้วยอุทมคติที่น่าอนุโมทนายิ่ง สำหรับอดีตข้าราชการผู้นั้น นายคัมภีร์ วงศ์ผดุง ที่เตรียมตัวก่อนตายไว้อย่างน่าสรรเสริญยิ่ง

“น้ำฝนหยดเดียวไม่ก่อให้เกิดเป็นสายฝนขึ้นได้ เช่นเดียวกับการทำความดี เพียงคนเดียว ก็มีอาจเปลี่ยนสภาวะบุคคลให้กลายเป็นพระเจ้า หรือเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์ขึ้นมาได้”

ภาณุตอังกฤช

ประกวดกลอนแปด

ตามที่วารสารข้าราชการได้เชิญชวนให้ท่านผู้อ่านส่ง กลอนแปดที่มีความยาวเพียง ๒ บท และมีข้อความเป็นคติส่งเสริมให้ข้าราชการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและมีความรับผิดชอบ ไปยังบรรณาธิการวารสารข้าราชการ สำนักงาน ก.พ. พระนคร ภายในวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๑๒ เพื่อ ร่วมสนุก และ ชิงรางวัล ของเราตามประกาศในวารสารข้าราชการ ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๑ เดือนมกราคม ๒๕๑๒ หน้า ๓๘ (หน้านี้มีรางวัล) นั้น ได้มีท่านผู้อ่านจำนวนมากส่งกลอนแปดไปตามคำเชิญชวน จึงขอนำมาลงพิมพ์เสนอแก่ท่านสมาชิก ณ โอกาสนี้ :

ขอปวงท่านบรรดาข้าราชการ
ควรคำนึงพึงถือโดยเคร่งครัด
อีกจำต้องสนองรับความผิดชอบ
ชาติและราษฎรจะอยู่คู่กันไป

ข้าราชการ คิดรำรวย ฉวยโอกาส
เที่ยววัดไถ ไพร่ฟ้า ประชาชน
ข้าราชการ สุจริต คิดรื้อรอบ
ช่วยประชา พันทุกข์ สุขทวี

เมื่อเป็นข้าราชการทำงานรัฐ
การฉ้อราษฎ์บังหลวงห้วงโก่งกิน
รับผิดชอบสนใจในหน้าที่
ยึดระเบียบวินัยไม่เอียงเอน

“ข้าราชการ” ขั้วโคตรและโกรธหลง
“ข้าราชการ” ประเสริฐขอเทิดทูน
หิริ อายบาปกรรม, ทำสัจจะ
อคติ เว้นผิดอวิชา

ประกอบการทำงานใดให้ซื่อสัตย์
อย่าเสียสัจกายวาจาใจ
ตามระบอบแห่งระเบียบไม่สงสัย
ข้าราชการสุจริตพื้นรัตนไตร
— “ประหยัด การวานนท์”

ใช้อำนาจ เบียดแว้ง ทุกแห่งหน
หนีไม่พ้น โทษอาญา พากดตรม
กอบปรักการชอบ รู้จัก รักศักดิ์ศรี
ทำเช่นนั้น ถูกต้อง ตามคลองธรรม
— “พจนกิจ”

ควรซื่อสัตย์สุจริตเป็นนิสัย
จะสูญสิ้นอนาคตพึงคิดไว้
จงทำดีเพื่อให้ผู้ใหญ่เห็น
ผลงานเด่นเป็นความชอบตอบแทนตน
— “กรติ”

ความมั่นคงของชาติพินาศสูญ
ชนเพิ่มพูนความสุขอยู่ทุกครา
โอดตปปะ เกรงบาปเรื่องหยาบช้า
ใครล้มข้าราชการ “มารสังคม”
— “นิรันธน์ อูษารัตน์”

เฉลยข้อสอบ

โดย ผู้สอบหมายเลศสิบสาม

“เข้าก็สอบ ออกก็สอบ” นั้นท่านเข้าใจว่าอย่างไร เป็นคำถามที่กรรมการผู้ออกข้อสอบวิชากฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนชอบถามผู้เข้าสอบ ไม่ว่าในการสอบแข่งขันวิชาข้าราชการพลเรือนชั้นจัตวา หรือชั้นตรี หรือการสอบคัดเลือกผู้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพเข้ารับราชการ ในเมื่อการสรรหาบุคคลที่มีความสามารถเข้ารับราชการ ยังใช้วิธีการสอบเป็นหลักการสำคัญอยู่ ทั้งในการสอบเข้า หรือสอบคัดเลือกเพื่อเลื่อนชั้นจากชั้นตรีเป็นชั้นโท หรือจากชั้นโทเป็นชั้นเอก แต่จากชั้นเอกเป็นชั้นพิเศษนั้นไม่มีการสอบนะครับ (ถ้ามีการสอบกัน ก็คงมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องน้ำหนักคิดพอดู) และผู้เขียนเองก็เคยผ่านการสอบชั้นต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วทั้งในฐานะผู้สอบและผู้ถูกสอบพอสมควร จึงเห็นว่าหากจะนำเรื่องเกี่ยวกับการสอบโดยเฉพาะการเฉลยข้อสอบซึ่งเคยใช้ในการสอบชนิดต่าง ๆ มาลงพิมพ์ในวารสารข้าราชการ ก็จะเป็นทางหนึ่งที่จะแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับท่านสมาชิก หรือบุคลากรของท่านสมาชิกก็อาจจะใช้ประโยชน์ในการเตรียมตัวสอบเข้ารับราชการในโอกาสต่อไปด้วย

วิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาหนึ่งที่ทำให้ความยุ่งยากให้กับผู้เข้าสอบไม่ใช่น้อยไม่ว่าในการสอบชนิดใดๆทั้งกล่าวแล้ว ฉะนั้นในตอนแรกๆนี้ ผู้เขียนจึงขอเฉลยข้อสอบวิชาภาษาอังกฤษก่อน ส่วนในโอกาสต่อไปก็จะได้เฉลยข้อสอบวิชาอื่นๆ ตามที่เห็นสมควร หรือตามที่ท่านสมาชิกต้องการต่อไป ตัวอย่างข้อสอบวิชาภาษาอังกฤษสำหรับการสอบแข่งขันวิชาข้าราชการพลเรือนชั้นจัตวาที่จะเฉลยครั้งนี้ เป็นการแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ จำนวน ๑๐ ข้อๆละ ๕ คะแนน รวม ๕๐ คะแนน ดังนี้

๑. ข้าราชการที่ดีต้องมีวินัยดีและซื่อสัตย์สุจริตด้วย
๒. ฉันชอบรับราชการแต่เพื่อน ๆ ของฉันชอบทำการค้าขาย

๓. ฉันโดยสารรถประจำทางมาทำงานและเสียค่าโดยสารรถเมล์วันละ ๓ บาท
๔. วันนี้คุณพ่อของฉันไม่สบาย ท่านจึงไม่ได้มาทำงาน
๕. ถนนในจังหวัดไม่ดีและใช้ไม่ได้ในฤดูฝน
๖. ประเทศไทยมีพลเมืองประมาณ ๓๕ ล้านคน
๗. ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย
๘. คุณแม่ของฉันทำงานอยู่ในกระทรวงศึกษาธิการ
๙. วันนี้อากาศร้อนมาก
๑๐. ผิงเป็นสัตว์ที่ขยันมากกว่ามด

พิจารณาดูแล้วจะเห็นได้ว่าการออกข้อสอบ ท่านคงคิดว่าง่ายและเป็นเรื่องที่ผู้เข้าสอบควรจะรู้และทำตอบได้ แต่ตรงกันข้ามผู้เข้าสอบร้องว่า “ลูกช้างแย่มาก” เห็นจะต้องสอบใหม่แน่นอน เรื่องเกี่ยวกับการแปล ผู้เขียนคิดว่าการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ง่ายกว่า เพราะพอมีทางจะเจอได้บ้าง ส่วนการแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ โดยการเจอสุ่ม นั้นเห็นว่าทางสอบใหม่นั้นใกล้มาก พูดถึงเรื่องการแปลมีผู้รู้หลายท่านต่างให้หลักเกณฑ์ไว้ต่าง ๆ กัน เช่น การแปลต้องพยายามแปลตามความหมายมิใช่แปลคำต่อคำ (word by word) ต้องแปลให้ถูกหลักไวยากรณ์ ใช้ถ้อยคำสำนวนให้ถูกต้อง หรือถูกอะไรต่ออะไรอีกหลายประการ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าล้วนเป็นหลักเกณฑ์ที่ดี แต่ในทางปฏิบัติชี้แย้ง เพราะแม้จะจำหลักได้ก็ก็ตาม แต่ถ้าภาษาอังกฤษซึ่งไม่ใช่ภาษาบิการมาของเราไม่ดีแล้ว ก็ต้องแก้ไข ปัญหาเฉพาะหน้าด้วยการเจอเพื่อหวังว่าท่านกรรมการคงจะเมตตากรุณาให้คะแนนค่าเขียนไปบ้าง ถ้าหากผู้แปลมีความรู้ถึงขนาดแปลได้ดี รู้จักใช้ถ้อยคำสำนวนได้ถูกต้องแล้ว ก็คิดว่าไม่ต้องมานั่งสอบแปลอยู่อย่างเราท่านหรอก ท่านคงมีงานที่ได้เงินเดือนงามๆ ทำไปตั้งนานแล้ว

ข้อ ๑. เมื่ออ่านดูแล้ว เราท่านก็เกิดปัญหาขึ้นมาในใจว่าคำว่า “ข้าราชการ” นั้น ภาษาอังกฤษเขาแปลว่าอะไรกัน จะแปลทับศัพท์ว่า Karachakarn จะได้ไหมเพราะเป็นคำไทยก็น่าจะแปล หรือเขียนทับศัพท์ได้ หรือถ้าจะแปลตรงตัวว่า A servant of the King ก็น่าจะได้ หรือจะถือตามสมัยปัจจุบันอาจจะแปลว่า Public employees ซึ่งหมายถึงผู้ซึ่งทำงานให้

กับประเทศชาติ หรือหน่วยงานบริการสาธารณะนั้นเอง หรือจะเรียกรวมๆ กันว่า Government officials ก็น่าจะได้ พิจารณาแล้วก็จะเห็นได้ว่าการเลือกใช้คำให้ถูกต้องเป็นเรื่องที่สำคัญมากทีเดียว ปัญหาต่อไปก็คือ “วินัย” และ “ซื่อสัตย์สุจริต” จะแปลว่าอย่างไร มาถึงตอนนี้ ท่านคงจะนึกคำว่า Discipline, และ Honest ได้ และคิดว่าจะนำมาใช้แปลได้หรือไม่ ก็อยู่ที่ท่านต้องรู้จัก และวิธีการใช้ศัพท์เหล่านั้นอย่างถูกต้อง รวมทั้งการผูกประโยคได้ถูก กาล ถูกพจน์ด้วย ซึ่งฟังก์แล้วก็จะชักจะยุ่งพอกุ ผู้เขียนจึงอยากจะแปลทั้งประโยคว่า

Good government officials shall take good care of civil service codes of discipline, and shall be honest too.

ข้อ ๒. คำว่าชอบ ที่เรามักจะจำได้มาตั้งแต่สมัยที่เรียนอยู่ในโรงเรียนมัธยมก็คือคำว่า To like, to prefer, or to love to ส่วนวลีว่า “รับราชการ” ก็หมายความว่าการทำงานกับรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐบาลไทยนั่นเอง ซึ่งขอแปลว่า To work for the government “การทำการค้าขาย” นั้นส่วนมากเขานิยมแปลว่า To run a business หรือ To run a shop เมื่อทราบคำที่ควรจะใช้แล้วก็อาจจะผูกประโยคขึ้นได้ดังนี้

I like to work for the government but my friends prefer to run a business.

ข้อ ๓. การเดินทางไปไหนมาไหนโดยยานพาหนะนั้น มักจะใช้คำว่า By นำหน้า ยานพาหนะนั้นๆ เช่น By train, by plane, or by bus วลีซึ่งแปลว่า “ไปทำงาน” ก็นิยมแปลว่า To go to work หรือ To go to office คำโดยสารรถประจำทาง หรือเราเรียกว่ารถเมล์ ก็แปลว่า A bus fare ประโยคในข้อที่ ๓ จึงควรแปลดังนี้

I come to office by bus, and pay 3 baht for bus fare per day.

ข้อ ๔. คำว่า ไม่สบาย หรือป่วยนั้น ส่วนมากนิยมใช้คำว่า unwell หรือ ill หรือ sick หรือถ้าหากไม่สบายหรือป่วยเป็นโรคอะไรไป ก็อาจจะระบุลักษณะของโรคหรือการเจ็บป่วยนั้นๆ ไปก็ได้ เช่นป่วยเป็นหวัด ก็แปลว่า To have a cold ปวดหัวก็แปลว่า To have a head-ache ข้อนี้หากเห็นว่าไม่มีศัพท์อื่นที่ยาก ก็ขอแปลตอบดังนี้

Today my father is not well; therefore, he does not come to work (to office).

ข้อ ๕. ถนน ในภาษาอังกฤษมีความหมายต่างๆ กันตามลักษณะ เช่น Avenue หมายถึงถนนใหญ่ๆ ในนครหรือเมืองใหญ่และมีต้นไม้ปลูกสองข้างทาง หรือแถมมีต้นดอกไม้

ปลูกตรงกลางถนนในช่อง Divider ค้วย เช่น ถนนราชดำเนินกลางและราชดำเนินนอก เป็นต้น ส่วน Street หมายถึงถนนในเมือง หรือหมู่บ้านซึ่งมีบ้านเรือนหรืออาคารอยู่ทั้งสองข้างถนน ค้วย Road และ Highway หมายถึงทางหลวงในความหมายโดยทั่วไป สำหรับในเมืองไทย เรายังแบ่งออกเป็น ทางหลวงชนบท และทางหลวงจังหวัด เป็นต้น “ต่างจังหวัด” นิยมใช้คำว่า Country หรือ In the country หรือ Upcountry ก็ได้ การใช้ประโยชน์ก็ใช้คำว่า To use, to make use of, or to utilize หน้าฝนในเมืองไทยเราก็คงคำว่า Rainy season รวมความแล้วประโยคที่จะแปลตอบข้อนี้ก็ควรจะแปลว่า

The country roads are not so good and cannot be used in rainy season.

ข้อ ๖. คำว่าประเทศไทย เราชาวไทยทุกคนคงทราบแล้วว่าเขียนอย่างไร ถ้าไม่ทราบก็เห็นจะช่วยไม่ได้ Population หมายความว่าพลเมืองของท้องถิ่น เมือง หรือประเทศ เป็นส่วนรวม ต่างกับคำว่า Citizen ซึ่งอาจหมายถึงบุคคลที่อาศัยอยู่ในเมืองๆ นั้น หรือคนท้องถิ่นของประเทศนั้น และมีสัญชาติของประเทศนั้น อันเป็นคำตรงกันข้ามกับคำว่า Foreigner คำว่าล้าน ท่านสมาชิกส่วนมากก็คงจำได้ว่าฝรั่งเขาเรียกว่า Million ซึ่งพวกเราหลายๆ คนก็คงชอบเป็น A millionaire ซึ่งหมายถึงเศรษฐีเงินล้าน หรือถ้ามากหน่อยก็อาจมีถึงร้อยๆ หรือพันๆ ล้านก็ได้ รวมความแล้วประโยคนี้ขอแปลว่า

The population of Thailand is about thirty-five million.

ข้อ ๗. การปกครองระบอบประชาธิปไตย ภาษาอังกฤษเขาว่าอย่างไรก็น่าจะจำได้ เพราะประเทศเราได้มีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่แล้ว และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนเฟื่องผ่านไปเมื่อ ๒-๓ เดือนนี้เอง การปกครองระบอบประชาธิปไตย ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Democracy หลายท่านที่ชอบอ่านหนังสือพิมพ์ประชาธิปไตยก็คงจะจำคำนี้ได้ นักรัฐศาสตร์หลายท่านเมื่อพบคำว่า Democracy แล้วก็อดที่จะอธิบายขยายความไม่ได้ว่า คำนี้มาจากภาษากรีกซึ่งเป็นประเทศต้นตำหรับการปกครองระบอบประชาธิปไตย Democracy ประกอบด้วยคำว่า Demo หมายถึงประชาชน และ Kratia หมายถึงอำนาจอธิปไตย รวมความแล้ว หมายถึงการปกครองที่อำนาจอธิปไตยมาจากปวงชน ซึ่งตรงกับวรรคต้นในมาตรา ๓ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่ว่า “อำนาจอธิปไตยมาจากปวงชนชาวไทย...” แต่สหรัฐอเมริกาเขายังมีการเพิ่มเติมขยายความอีกว่า เป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน

และเพื่อประชาชน คำว่า Democracy เป็นคำอาการนาม หากจะทำเป็นคำวิเศษณ์ ก็เป็น Democratic สรุปแล้วประโยคนี้น่าจะแปลว่า

Thailand has a democratic form of government.

ข้อ ๘. กระทรวงศึกษาธิการแปลว่าอะไร ท่านสมาชิกทุกท่านคงจะทราบแล้ว เพราะเราผ่านชั้นประถมศึกษาซึ่งเดิมเป็นงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ แต่ปัจจุบันนี้อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัดและกรมสามัญศึกษา ตามขอบข่ายอำนาจที่ได้รับมอบหมายและแบ่งหน้าที่การงานกัน ท่านว่าหลายส่วนราชการร่วมกันบริหารตามนโยบายของทางราชการจะได้ผลงานและมีประสิทธิภาพดีขึ้น วงกลมเข้ามาเรื่องแปล ข้อนี้ควรจะแปลว่า

My mother works (has worked) in the Ministry of Education.

การใช้ Work ใน Present Indefinite Tense นั้นเป็นการแสดงการบอกเล่าตามข้อเท็จจริงว่าคุณแม่ของท่านทำงานหรือรับราชการอยู่ในกระทรวงศึกษาธิการจริง ส่วนการใช้ Present Perfect Tense ก็บ่งขยายความออกไปอีกว่า คุณแม่ของท่านรับราชการอยู่ในกระทรวงศึกษาธิการมานานแล้ว และจะยังคงทำงานต่อไป แต่จะเป็นข้าราชการตำแหน่ง อะไร ชั้นอะไร ตามใจทักไม่ได้บอกให้แปล จึงไม่ได้แปลไว้

ข้อ ๙. อากาศร้อนมาก ในภาษาอังกฤษนิยมใช้กันหลายคำ หากร้อนเพียงเล็กน้อย ก็ใช้คำว่า Warm หากร้อนมากหน่อยก็ว่า Hot หรือหากถ้าร้อนมากและทำให้อึดอัดไม่สบาย ก็อาจจะแปลว่า Stuffy ถ้าร้อนระบุงแบบอยู่ในเตาอบก็ใช้คำว่า Smothering ก็ได้ สำหรับคำว่าอากาศนี้นิยมใช้คำว่า It แทน ประโยคนี้จึงขอแปลว่า

Today it's quite warm.

อย่าไปแปลว่า Today I am very hot. ซึ่งถ้าผู้พูดเป็นผู้หญิงแล้วจะมีความหมายไปในทางที่ผู้ฟังอาจจะเข้าใจผิดมากทีเดียว โดยเขาอาจจะสงสัยว่าท่านเป็นอย่างนั้นจริงหรือเปล่า

ข้อ ๑๐. ประโยคนี้แสดงถึงการเปรียบเทียบการแสดงออกของสัตว์สองชนิด คือ ผึ้งและมด คำวิเศษณ์ “ขยัน” ที่ต้องนำมาใช้ก็ต้องอยู่ใน Comparative Degree คำว่า “ขยัน” นี้อาจจะใช้คำว่า Diligent, hard-working หรือ Industrious ก็ได้ สำหรับคำว่า Diligent

สมาชิกส่วนมากมักจะจำได้เพราะเคยใช้มาบ่อยในสมัยยังเป็นนักเรียน เพราะเราทราบดีว่ามันเป็นคำตรงข้ามกับ Lazy ซึ่งเราส่วนมากไม่ต้องการให้ใครว่าเรา Lazy การขยันนี้หมายถึงการแสดงออกซึ่งความอดทนจดจ่อเอาใจใส่และใช้ทั้งกำลังกายและกำลังใจในการเรียนหนังสือ หรือการทำงาน แต่เมื่อเลยวัยเด็กนักเรียนแล้ว เขามักจะนิยมใช้คำว่า Hard-working หรือ Industrious กัน ซึ่งในเรื่องความหมายแล้วมีความหมายถึงการทำงานอย่างขยันขันแข็งจดจ่อและอุทิศกำลังกาย กำลังใจ และเวลาให้ต่อการทำงาน ฉะนั้น กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนจึงต้องมีวินัยข้อหนึ่ง ว่า “ข้าราชการพลเรือนต้องอุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการ จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการไม่ได้..” สรุปแล้วประโยคนี้ขอแปลว่า

Bees are more Industrious than ants.

ในฉบับนี้ขอยุติการแปลไว้เพียงนี้ก่อน อนึ่งผู้เขียนขอเรียนว่าการแปลเฉยๆข้อสอบข้างต้นนั้น เป็นแต่เพียงแนวทางทำตอบข้อสอบทางหนึ่งเท่านั้น เพราะอาจจะแปลได้อีกหลายทาง ทั้งนี้ เพราะภาษาไทยกับภาษาอังกฤษเป็นคนละภาษา ยากที่จะหาคำตอบตรงเพียงคำตอบเดียว แบบหนึ่งบวกหนึ่งเป็นสอง นะครับ ตั้งใจว่าในฉบับหน้าจะแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยต่อไป หากท่านสมาชิกมีข้อข้องใจ หรือปัญหาสงสัยประการใด หรือมีความคิดเห็นอย่างไร ก็ขอได้โปรดส่งไปยังกองบรรณาธิการ ทั้งนี้ เพื่อจะได้ช่วยกันส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งความเข้าใจอันดีระหว่างเราท่านทั้งหลาย

ผู้กล้าเห็นได้เมื่อ
คนสัจย์เห็นได้ยาม
มิตรดีเพราะโดยความ
ญาติที่ดีย่อมรู้

สงคราม เกิดแะ
ทรัพย์กู้
บริรักษ์ เรานอ
ระงับให้ทุกข์หาย

— นิติ ไศลของอินดู